

Luostarivuoren Lyseon lukion LOPS2021

Nimi	Luostarivuoren Lyseon lukion LOPS2021
Kunta	Turku
Koulu	Luostarivuoren Lyseon lukio
Pdf luotu	3.5.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	5
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	5
2.2. Arvoperusta.	5
3. Opetuksen toteuttaminen.	7
3.1. Opintojen rakenne.	7
3.2. Oppimiskäsitys.	7
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	8
3.4. Toimintakulttuuri.	10
3.4.1. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta (Lukiolaki 33§).	12
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	12
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	13
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	17
4.1. Ohjaus.	17
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	23
4.3. Opiskeluhoolto.	26
4.3.1. Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet.	27
4.3.2. Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen.	29
4.3.3. Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhooltosuunnitelma.	32
Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut.	33
Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat.	34
Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen.	37
Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.	38
4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.	38
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	39
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	43
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	43
5.2. Opintojakson arviointi.	44
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	45
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	46
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	46

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	46
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	47
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	49
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	49
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	50
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	51
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	52
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	54
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	56
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	56
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	57
7. Turun kaupungin lukioiden ohjaussuunnitelma.	61
8. Oppiaineet.	66
8.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	66
8.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	67
Monipuolinen suomen kieli, 4 op (AI01).	69
Monimuotoinen kirjallisuus, 2 op (AI02).	71
Tekstien valta, 2 op (AI03).	72
Omaaänisyyden voima, 2 op (AI04).	73
Kirjallisuuden kontekstit, 2 op (AI05).	74
Vuorovaikutustaito, 2 op (AI06).	74
Abin kirjoitustaito, 2 op (AI07).	75
Abin lukutaito, 2 op (AI08).	76
Kieli ja tyyli kuntoon, 2 op (AI09).	76
Kielitiedosta lukutaitoon, 2 op (AI10).	76
Väittelytaito, 2 op (AI11).	77
Kirjallisuuden maailma, 2 op (AI12).	77
Luova kirjoittaminen, 2 op (AI13).	78
Median maailma ja mediakritiikki, 2 op (AI14).	78
8.2. Biologia (BI).	78
Elämä ja evoluutio, 2 op (LUOBI1).	81
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (LUOBI4).	82
Ihmisen biologia, 2 op (LUOBI5).	83
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (LUOBI6).	84
Biologian kertauskurssi, 2 op (LUOBI7).	86
Lajintuntemuskurssi, 2 op (LUOBI8).	86

Ekologia ja ympäristö, 2 op (LUOBI2BI3).	87
8.3. Elämänkatsomustieto (ET).	88
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01).	91
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02).	91
Kulttuurit, 2 op (ET03).	91
Katsomukset, 2 op (ET04).	91
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET05).	91
Tulevaisuus, 2 op (ET06).	91
8.4. Filosofia (FI).	91
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01).	93
Etiikka, 2 op (FI02).	95
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03).	96
Totuus, 2 op (FI04).	97
Filosofian kertaus, 2 op (FI05).	98
8.5. Fysiikka (FY).	99
fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY01).	101
Energia ja lämpö, 2 op (FY02).	102
voima ja liike, 2 op (FY03).	103
jaksottainen liike ja aallot, 2 op (FY04).	104
Sähkö, 2 op (FY05).	105
sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY06).	106
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY07).	107
Fysiikan kertaus, 2 op (FY08).	108
Tutkivaa fysiikkaa, 2 op (FY09).	109
Fysiikan projekti, 2 op (FY10).	110
Biofysiikka, 2 op (FY11).	110
Fysiikan laskennalliset menetelmät, 2 op (FY12).	111
8.6. Maantiede (GE).	112
Maailma muutoksessa, 2 op (LUOGE1).	115
Sininen planeetta, 2 op (LUOGE2).	116
Yhteinen maailma, 2 op (LUOGE3).	117
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (LUOGE4).	119
Maantieteen kertauskurssi, 2 op (LUOGE5).	120
8.7. Historia (HI).	121
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01).	124
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02).	125
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03).	126
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04).	127

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05).	129
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06).	130
Historian kertauskurssi, 2 op (HI07).	132
Kansainväliset ilmiöt 2000-luvulla, 2 op (HI08).	133
Yhdysvaltojen historia, 2 op (HI09).	134
8.8. Kemia (KE).	135
Kemiaa kaikkialla, 2 op (LUOKE01).	137
Molekyylit ja mallit, 2 op (LUOKE02).	139
Kemiallinen reaktio, 2 op (LUOKE03).	139
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (LUOKE04).	140
Kemiallinen tasapaino, 2 op (LUOKE05).	140
Kemian kertaus, 2 op (LUOKE06).	141
Laboratoriotyöskentelyn perusteet, 2 op (LUOKE07).	141
Orgaanisen kemian kertaus, 2 op (LUOKE08).	142
8.9. Uskonto (KT).	142
8.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	144
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01).	144
Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UE02).	147
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03).	149
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04).	152
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05).	155
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06).	158
Uskonnon kertaus, 2 op (UE07).	161
8.10. Kuvataide (KU).	161
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1).	164
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2).	165
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3).	165
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4).	166
Digitaalinen kuvankäsittely ja graafinen suunnittelu, 2 op (KU05).	167
Arkkitehtuuri, 2 op (KU06).	168
Väri ja maalaus, 2 op (KU07).	168
Piirustus, 2 op (KU8).	169
Valokuvaus ja elokuva, 2 op (KU09).	170
Muotoilu, design ja kuvanveisto, 2 op (KU10).	170
8.11. Lukiodiplomit (LD).	171
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4).	172
8.12. Liikunta (LI).	172

Oppiva liikkuja, 2 op (LUOLI1).	174
Aktiivinen elämä, 2 op (LUOLI2).	176
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LUOLI3).	177
Yhdessä liikkuen, 2 op (LUOLI4).	178
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LUOLI5).	179
Vanhat tanssit, 2 op (LUOLI6).	180
Palloilu, 2 op (LUOLI7).	181
Mailapelit, 2 op (LUOLI8).	182
Tanssi, 2 op (LUOLI9).	182
Seikkailuliikunta, 2 op (LUOLI10).	183
Kehonhuolto, 2 op (LUOLI11).	184
Kuntosali, 2 op (LUOLI12).	185
Liikuntatutor, 2 op (LUOLI13).	185
8.13. Matematiikka (MA).	187
8.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	189
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02).	189
Geometria, 2 op (MAA03).	190
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04).	191
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05).	192
Derivaatta, 3 op (MAA06).	193
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07).	194
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08).	195
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09).	196
3D-geometria, 2 op (MAA10).	197
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	197
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	198
Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13).	199
MAA:n huippu, 2 op (MAA14).	200
Matematiikan ohjelmistot, 1 op (MAA15).	200
8.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	201
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02).	201
Geometria, 2 op (MAB03).	202
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04).	203
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05).	204
Talousmatematiikka, 2 op (MAB06).	205
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB07).	206
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB08).	207
Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB09).	208

Tukea matematiikan opiskeluun, 2 op (MAB13).	209
8.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	210
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01).	210
8.14. Musiikki (MU).	211
Elävä musiikki 1, 8 op (MU05).	213
Elävä musiikki 2, 8 op (MU06).	214
Kuoro, 8 op (MU07).	214
Keikalle, 8 op (MU08).	215
Musiikkiteknologia, 2 op (MU09).	216
Musiikki minussa, 2 op (MU01).	216
Musiikki meillä, 2 op (MU02).	217
Musiikki muualla, 2 op (MU03).	218
Musiikki muissa taiteissa, 2 op (MU04).	219
8.15. Opinto-ohjaus (OP).	220
Minä opiskelijana, 2 op (OP1).	221
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2).	222
Tutor-toiminta, 2 op (OP3).	223
Työelämä, 2 op (OP4).	223
Opinto-ohjauksen syventävä opintojakso, 2 op (OP5).	224
8.16. Psykologia (PS).	224
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01).	226
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02).	227
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03).	230
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04).	232
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05).	235
Kertausta yo-kirjoituksiin, 2 op (PS06).	238
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS07).	238
Itsetuntemus ja elämäntaidot, 2 op (PS08).	239
Miten oppia opiskelemaan olennainen, 2 op (PS09).	240
8.17. Terveystieto (TE).	241
Terveys voimavarana, 2 op (LUOTE1).	243
Terveys ja ympäristö, 2 op (LUOTE2).	244
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (LUOTE3).	245
Terveystiedon valmennus, 2 op (LUOTE4).	246
Terveysmedia, 2 op (LUOTE5).	247
8.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	248
8.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1).	252
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA1).	252

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA2).	253
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA3).	254
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA4).	255
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA5).	255
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA6).	256
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA7).	257
Abien kertauskurssi, 2 op (RUA8).	258
Kirjoituskurssi, 2 op (RUA9).	258
8.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	259
Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB1).	259
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB2).	260
Ympäristömme, 2 op (RUB3).	261
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB4).	261
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB5).	262
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB6).	263
Abien kertauskurssi, 2 op (RUB7).	264
Ykkösten tukikurssi, 2 op (RUB8).	264
Kirjoituskurssi, 2 op (RUB9).	265
8.19. Vieraat kielet (VK).	265
8.19.1. Espanja B3-oppimäärä (EAB).	270
Espanja, perustason alkeet 1, 2 op (EAB31).	271
Espanja, perustason alkeet 2, 2 op (EAB32).	272
Espanja, perustason alkeet 3, 2 op (EAB33).	274
Espanja, perustaso 1, 2 op (EAB34).	274
Espanja, perustaso 2, 2 op (EAB35).	275
Espanja, perustaso 3, 2 op (EAB36).	276
Espanja, perustaso 4, 2 op (EAB37).	277
Espanja, perustaso 5, 2 op (EAB38).	278
8.19.2. Ranska, B3-oppimäärä (RAB).	278
Ranska, perustason alkeet 1, 2 op (RAB31).	279
Ranska, perustason alkeet 2, 2 op (RAB32).	280
Ranska, perustason alkeet 3, 2 op (RAB33).	281
Ranska, perustaso 1, 2 op (RAB34).	283
Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB35).	283
Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB36).	284
Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB37).	285
Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB38).	286
8.19.3. Ranska (RAB2).	287

Ranska, perustason alkeet3, 2 op (RAB21).	287
Ranska, perustaso 1, 4 op (RAB22).	288
Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB23).	289
Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB24).	290
Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB25).	291
Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB26).	292
Ranska, perustason jatko 1, 4 op (RAB27).	292
Ranska, perustason jatko 2, 2 op (RAB28).	293
8.19.4. Saksa, B2-oppimäärä (SAB2).	294
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21).	294
Perustaso 1, 2 op (SAB22).	295
Perustaso 2, 2 op (SAB23).	297
Perustaso 3, 2 op (SAB24).	298
Perustaso 4, 2 op (SAB25).	299
Perustaso 5, 2 op (SAB26).	300
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27).	302
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28).	303
8.19.5. Saksa, B3-oppimäärä (SAB3).	304
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31).	304
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32).	306
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33).	307
Perustaso 1, 2 op (SAB34).	308
Perustaso 2, 2 op (SAB35).	309
Perustaso 3, 2 op (SAB36).	310
Perustaso 4, 2 op (SAB37).	312
Perustaso 5, 2 op (SAB38).	313
8.19.6. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	314
Englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA01).	314
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuuden välineenä, 2 op (ENA02).	316
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA03).	317
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA04).	318
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA05).	318
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA06).	319
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA07).	320
Abien kertauskurssi, 2 op (ENA08).	321
Writing Skills, 2 op (ENA09).	322
Business English, 2 op (ENA10).	322

Englannin tukikurssi, 2 op (ENA11).	323
Kehity mestariksi!, 2 op (ENA12).	323
8.19.7. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2).	324
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB21).	324
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB22).	325
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB23).	326
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB24).	328
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB25).	329
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB26).	330
Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB27).	331
Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB28).	332
8.19.8. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3).	333
Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31).	334
Antiikin elämää, 2 op (LAB32).	335
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33).	336
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34).	337
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35).	338
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36).	339
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37).	341
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38).	342
8.20. Yhteiskuntaoppi (YH).	343
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01).	345
Taloustieto, 2 op (YH02).	346
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03).	348
Lakitieto, 2 op (YH04).	349
Yhteiskuntaopin kertauskurssi, 2 op (YH05).	350
Lakitiedon syventävä kurssi, 2 op (YH06).	350
Globaali maailma: politiikkaa, taloutta ja kansalaisjärjestöjä, 2 op (YH07).	351
Syvennytään Euroopan unionin toimintaan, 2 op (YH08).	352
8.21. Yrittäjyys (YRI).	353
Osaamisen tulevaisuus - johdatus yrittäjyyteen, 2 op (YRI1).	355
Ideasta yritykseksi – innovoinnin ytimessä, 2 op (YRI2).	356
Vuosi yrittäjänä, 4 op (YRI3).	358
Pelataan! – johda hotelliyritystä simuloitussa tietokoneympäristössä, 2 op (YRI4).	359
8.22. Integroivat opintojaksot (INT).	360
Ensiapu ja turvallisuus, 2 op (INT07).	360
YO-kokeiden integroivat tehtävät, 2 op (INT08).	361

Psykologia ja kuvataide - kuvitan itseäni, 2 op (INT10).	362
9. Liitteet.	364
9.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	364
9.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	364
9.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	371
9.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	371
9.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	377
9.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	377
9.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	382
9.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . .	383

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämäniläisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä

koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1. Lukiot päivittävät vuosittain tähän opetussuunnitelmaan perustuvat omat opetussuunnitelmansa.
2. Käytännön opetusjärjestelyihin liittyvät tiedot päivitetään vuosittain elokuun loppuun mennessä hallinto-ohjelman toimintasuunnitelmaan.
3. Turun lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu Turun lukiouudistuksen valmistelu ja toimeenpano -hankkeen pedagogisen kehittämisen projektiryhmässä, opinto-ohjaajat ovat tehneet ohjauksen luvun 4.1 ja opiskeluhuollon ohjausryhmä on tehnyt luvun 4.3.3. Kehittämistyöhön ovat osallistuneet kaikki lukioiden opettajat sekä opiskelijakunnat. Ohjausryhmä, johon kuuluvat lukioiden rehtorit, lukiokoulutuksen palvelualuejohtaja ja projektipäällikkö, on kommentoinut ja hyväksynyt opetussuunnitelman. Opetussuunnitelman toimeenpanoa on valmisteltu lukioiden yhteisissä oppiaineryhmissä.
4. Ennen kuin suomenkielinen lukio- ja ammattiopetusjaosto hyväksyy lukiokohtaiset opetussuunnitelmat, ne annetaan kommentoitavaksi opettajakunnille, opiskelijoille ja opiskelijoiden kotiväelle.
5. Turun lukiot tekevät kiinteää yhteistyötä Turun alueen korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Turun lukiokoulutuksen tuntijako

Turun lukiokoulutuksen päivälukioissa noudatetaan nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen tuntijakoa. Tästä tuntijaosta voivat poiketa Turun päivälukioiden erityisen koulutustehtävän linjoille valitut opiskelijat saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Lukioiden valtakunnalliset erityistehtävät

Kerttulin lukio	ICT, urheilu	
Puolalanmäen lukio	musiikki	
Turun klassillinen lukio	ilmaisu	
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	luonnontiede	

Lisäksi Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa toimii merilinja Turun omana erityistehtävänä.

Turun lukiokoulutuksen kieliohjelma

	A1	B1	B2	B3
<i>Kerttulin lukio</i>	<i>ENA, RUA</i>	<i>RUB</i>	<i>SAB, RAB</i>	<i>SAB, RAB, EAB</i>
<i>Luostarivuoren Lyseon lukio</i>	<i>ENA, RUA</i>	<i>RUB</i>	<i>SAB, RAB</i>	<i>SAB, RAB, EAB</i>
<i>Puolalanmäen lukio</i>	<i>ENA, RUA, SAA, RAA, VEA</i>	<i>RUB</i>	<i>SAB, RAB</i>	<i>SAB, RAB, EAB, VEB</i>
<i>Turun klassillinen lukio</i>	<i>ENA, RUA</i>	<i>RUB</i>	<i>SAB, RAB, LAB</i>	<i>LAB, RAB, SAB, EAB</i>
<i>Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio</i>	<i>ENA, RUA</i>	<i>RUB</i>	<i>SAB, RAB</i>	<i>SAB, RAB, EAB, IAB</i>

Lukiodiplomien suorittaminen on mahdollista lukiokohtaisten opetussuunnitelmien mukaisesti.

Jos lukio antaa opetusta vieraalla kielellä, se merkitään lukiokohtaisen opetussuunnitelman ainekohtaiseen osaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Turun lukiokoulutus tarjoaa korkeatasoista ja laadukasta kasvatusta ja opetusta.

Turun lukioista valmistuu tasapainoisia ja sivistyneitä ihmisiä, joilla on hyvät valmiudet sekä jatko-opintoihin että työelämään.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenytyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoimisessa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Turun lukiokoulutuksen arvoperusta muodostuu valtakunnallisen opetussuunnitelman arvolähtökohdista, Turun lukiouudistuksessa muotoilluista toimintaa ohjaavista arvoista sekä Turun kaupungin toimintatapauksista, joita ovat asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja suvaitsevaisuus sekä uudistuminen ja yhteistyö.

Turun lukiokoulutuksen toimintaa ohjaavat arvot ovat

- koulutuksen laatu ja oppimistulokset
- koko lukioyhteisön hyvinvointi ja yhdenvertaisuus
- osallisuus ja yhteisöllisyys
- opiskelijälähtöisyys ja henkilökohtaistaminen.

Lukiot kirjaavat opetussuunnitelmaan omat lukiokohtaiset, toimintaa ohjaavat arvonsa.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Turun lukiokoulutuksessa määritellään lukiokohtaisesti

- yksittäisten oppiaineiden jako opintojaksoihin
- opiskelijoille tarjottavien opintojaksojen aineyhdistelmät
- yksittäisten oppiaineiden opintojen suoritusjärjestys
- temaattiset opinnot.

Lukioiden välistä yhteistyötä pyritään ylläpitämään kaikille lukioille yhteisten opintojaksojen avulla.

Kieliohjelman mukaisen kielitarjonnan lukiokohtaisesta laajuudesta päätetään lukion opetussuunnitelmassa. Siinä kuvataan myös lukion kieliohjelma ja kielenopetuksen järjestämisen yleisperiaatteet.

Luostarivuoren Lyseon lukiossa yksittäisten oppiaineiden jako opintojaksoihin, opiskelijoille tarjottavien opintojaksojen aineyhdistelmät ja temaattiset opinnot näkyvät ainekohtaisessa opetussuunnitelman osiossa.

Opintojen suoritusjärjestys kuvataan opintojakso-oppaassa.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Opiskelija on aktiivinen oppija ja kehittää aktiivisesti omaa osaamistaan koko lukioajan. Opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan kaikissa oppiaineissa koko lukioajan.

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua opintojakson suunnitteluun yhdessä opettajan ja ryhmän kanssa (omat osaamistavoitteet, arviointi, työtavat, tehtävät).

Opettajan opetus- ja ohjaustyön pedagogiset valinnat perustuvat syventyvään opiskelijan tuntemukseen. Sekä työtavat että arviointi ovat kannustavia ja monipuolisia ja tukevat kaikkien opiskelijoiden oppimista. Opettaja selkiyttää tavoitteet ja keskeisen opittavan sisällön opintojakson alussa.

3.3. Opiskelu ympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskelu ympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelu ympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskelu ympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskelu ympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävästi kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskelu ympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskelu ympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskelu ympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskelu ympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskelu ympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Turun lukiokoulutuksen opiskelu ympäristöt ja -menetelmät

- Lukiot edistävät opiskelijan mahdollisuuksia hyödyntää koko toisen asteen (lukioiden ja Turun ammatti-instituutin) ja korkeakoulujen opetustarjontaa (ks. luku 3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys) sekä kaupungin erilaisia tiloja ja ympäristöä.
- Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat opiskelijan vahvuuksia, itsenäistä ja aktiivista opiskelua sekä yhteistyötaitojen kehittymistä. Oppimisympäristöjä ovat mm. erilaiset verkkoympäristöt, kaupunki- ja luonnonympäristöt, museot, kirjastot, yritykset, korkeakoulut ja kansalaisjärjestöt.
- Lukion fyysinen ympäristö ja toimintatavat tukevat opiskelijan oppimismotivaatiota, itseohjautuvuutta, luovuutta ja liikkuvan toisen asteen periaatteita.
- Lukion fyysiset tilat ja sen ympäristö ovat asianmukaiset ja turvalliset.
- Oppimisympäristöt mahdollistavat monipuolisten ja ajanmukaisten oppimis- ja opetusmenetelmien käytön.
- Turun lukioilla on käytössään oppimista tukevat, modernit teknologiset ympäristöt, joita opiskelijat osaavat käyttää.
- Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista sekä kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Ne myös tukevat itse- ja vertaisarvioinnin kehittämistä.
- Opiskelijalle ja opettajille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että lähiympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin.
- Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin opiskelijan vahvuuksia tukien.

Luostarivuoren Lyseon lukio toimii historiallisessa arvorakennuksessa Sampoalinnanpuistossa. Keskeinen sijainti mahdollistaa mm. kaupungin liikunta- ja kulttuuripaikkojen hyödyntämisen opetuksessa.

Luokkatilat on varustettu modernilla teknologialla, mikä mahdollistaa monipuoliset ja digitaaliset opetusmenetelmät.

Opetuksessa kannustetaan omatoimisuuteen ja kriittiseen ajatteluun.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvuksi aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolittietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Turun lukiokoulutuksen toimintakulttuurin perustana ovat

- koulutuksen laatu ja oppimistulokset
- koko lukioyhteisön hyvinvointi ja yhdenvertaisuus
- osallisuus ja yhteisöllisyys

- opiskelijälähtöisyys ja henkilökohtaistaminen.

Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin tarkempi kuvaus on lukiokohtaisessa osassa.

Luostarivuoren Lyseon lukiossa opiskelijaa ohjataan oivaltamaan olennainen. Opiskelussa kannustetaan omatoimisuuteen ja ahkeraan työntekoon ajanmukaisissa oppimisympäristöissä. Opettajat ja opiskelijat tulevat hyvin toimeen keskenään, mikä on keskeinen hyvinvointia lisäävä voimavara. Aktiivinen opiskelijakunta, tutor-opiskelijat sekä opettajien ainetiimityöskentely luovat yhteisöllisyyttä. Juhlaperinteet kokoavat opiskelijat ja opettajat yhteen sekä vahvistavat kokemusta joukkoon kuulumisesta.

Laaja opintotarjotin sekä opinto- ja ryhmänohjaajien rooli opiskelijan ohjaamisessa mahdollistavat yksilölliset oppimispolut. Opiskelijaa rohkaistaan löytämään omat vahvuutensa ja valitsemaan opintojaksoja ennakkoluulottomasti. Monikulttuurisessa lukiossa pyritään luomaan monipuolista vuorovaikutusta ja avarakatseista asennetta muita ihmisiä ja maailmaa kohtaan.

3.4.1. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta (Lukiolaki 33§)

Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunnan toiminta perustuvat lukiolain 33. §:ään.

Turun lukiokoulutuksessa on opiskelijoiden osallisuuteen perustuva toimintakulttuuri.

Jokaisella turkulaisella lukiolla on opiskelijakunta, opiskelijakunnan hallitus ja niiden toimintaa ohjaava opettaja.

Lukiokohtaisessa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa tarkennetaan, miten opiskelijoiden osallisuus ja yhteisöllisyys toteutetaan ja miten opiskelijakunta toiminnallaan näitä edistää.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollosta otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määrääjin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Turun lukiokoulutuksessa keskeinen kodin ja koulun yhteistyön muoto on tiedottaminen opintojen rakenteista, lukion käytänteistä ja opiskelun tukimuodoista lukion tiedotuskanavissa.

Jokainen lukio järjestää myös lukion toimintaa esittelevän kotiväen illan vuosittain jokaiselle vuositasonille. Näissä tilaisuuksissa kannustetaan kotiväkeä seuraamaan opiskelijan opintojen edistymistä ja tukemaan häntä opinnoissa. Kotiväki kutsutaan osallistumaan tiettyihin lukion tilaisuuksiin ja yhteisöllisen opiskelu- ja elämäntapojen ryhmän toimintaan.

Lukio huomioi opiskelijan yksilölliset tilanteet ja tekee tarvittaessa yhteistyötä kotiväen kanssa.

Turun lukiokoulutuksen joka toinen vuosi toteutettava hyvinvointikysely ja muut mahdolliset kyselyt selvittävät kotiväen, opiskelijoiden ja opettajien mielipiteitä lukiokoulutuksesta.

Jokainen lukio määrittelee vuosittaisessa toimintasuunnitelmassaan tarkemmin yhteistyön muodot.

Luostarivuoren Lyseon lukion pääasiallisia tiedotuskanavia ovat Wilma ja koulun kotisivut. Yhteydenpitoon kodin ja lukion välillä käytetään pääsääntöisesti Wilmaa.

Kotiväen iltoja järjestetään vuosittain jokaiselle vuositasonille. Kotiväki kutsutaan tiettyihin tapahtumiin ja juhliin. Lukioyhteisön hyvinvointia kehittää ja arvioi LUMO-ryhmä (lukion moniammatillinen hyvinvointiryhmä), jonka kokouksiin kutsutaan myös vanhempien edustajat mukaan.

Kun opiskelijasta herää huoli, otetaan tarvittaessa ja täysi-ikäisen opiskelijan luvalla yhteyttä kotiin.

Luostarivuoren Lyseon lukio ottaa osaa joka toinen vuosi toteutettavaan hyvinvointikyselyyn sekä tekee tarvittaessa omia kyselyitä mielipiteiden kartoittamiseksi.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskelu- ja elämäntapojen ympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtionneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakkointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa

opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluysteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opintoihin ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelijan ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Turun lukiokoulutuksen yhteistyömuodot

Korkeakoulut

- Turun alueen korkeakoulujen tarjonta toiselle asteelle mahdollistaa yhteistyön ja turvaa opiskelijalle tasavertaiset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopinnoista jo lukioaikana.
- Opiskelijoita ohjataan tutustumaan ennakkoluulottomasti korkeakoulujen tarjontaan.
- Lukioaikaiset korkeakouluopinnot hyväksiluetaan lukio-opintoihin (ks. luku 5.2.5).

Työelämä

- *Kaikilla Turun lukio-opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua Turun lukioiden yhteisiin opintojaksoihin, joissa integroidaan oppiaineita ja tehdään työelämä- ja korkeakoulu yhteistyötä alueen yritysten sekä korkeakoulujen kanssa.*
- *Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua opintojensa aikana työelämään.*
- *Opettajille tarjotaan mahdollisuuksia päivittää työelämän osaamistaan.*
- *Lukiokoulutuksessa tuetaan aloitteellisuutta, uusia työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä ja yrittäjämäistä asennetta.*
- *Opettajia ja opiskelijoita kannustetaan luomaan alueen eri toimijoiden kanssa pitkäaikaisia ja kestäviä kumppanuuksia.*

Kansainvälisyys ja globaalikasvatus

Kansainvälisyysosaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään lukiokohtaisessa opetussuunnitelmassa.

Gloaalikasvatus on toimintaa, joka avaa ihmisten silmät ja mielen maailman todellisuudelle ja herättää heidät toimimaan kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien sekä oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman puolesta (Maastrichtin julistus, 2002). Gloaalikasvatuksella lisätään ymmärrystä siitä, miten jokainen meistä on kytköksissä maailmanlaajuisiin kysymyksiin ja miten omalla toiminnalla ja valinnoilla voi vaikuttaa globaalin oikeudenmukaisuuden ja kestäväen tulevaisuuden edistämiseen.

Kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat vahvasti sidoksissa globaalikasvatukseen. Gloaalikasvatus sisältyy useimpiin lukion oppiaineisiin, ja kaikkiin oppiaineisiin on mahdollista sisällyttää globaalikasvatuksen teemoja. Opettajille tarjotaan ajanmukaista ja laadukasta täydennyskoulutusta globaalikasvatuksen eri osa-alueista.

Gloaalikasvatus on osa sivistystoimialan kansainvälistä toimintaa, josta vastaa kansainvälisten asioiden päällikkö. Gloaalikasvatuksen koulutusten järjestämisestä sekä ajankohtaisista asioista tiedottamisesta vastaa Turun lukioiden globaalikasvatuksen vastuuopettaja. Hän tekee yhteistyötä muiden kouluasteiden globaalikasvatuksen vastuuopettajien ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Jokaisella Turun lukiolla on lisäksi globaalikasvatuksen yhteysopettaja, jonka tehtävänä on välittää omassa lukiossaan tietoa globaalikasvatuksen koulutuksista, opetusmateriaaleista ja ajankohtaisista tiedotteista.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaa yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolittetoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisasiässä lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Turun ohjaussuunnitelma

Muokattu: 19.10.2020 14:33, 1.2.246.562.24.52815165913

Muokkaa

Paikallinen tarkennus

Turun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelma

Ohjauksen keskeiset käsitteet

Turun lukiokoulutuksessa *ohjaus* on opiskelijan yksilöllisiin lähtökohtiin perustuvaa oppimisen, tasapainoisen kasvun ja sosialisatioprosessin tukemista. Ohjaus on tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen prosessi, jossa opiskelija on aktiivinen toimija. Opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja elämäntilanne (mm. tarpeet, tavoitteet, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet) vaikuttavat ohjausprosessiin.

Opiskelijaa tuetaan ohjausprosessissa hänen opiskeluaan ja tulevaisuuttaan koskevien suunnitelmien ja ratkaisujen tekemisessä ja näihin liittyvien epävarmuustekijöiden sietämisessä.

Ohjaus on yläkäsite tiedottamiselle ja neuvonnalle.

Nivelvaiheen ohjaus liittyy siirtymiseen luokka-asteelta tai kouluasteelta toiselle tai esim. työelämään. Lukion ohjauksessa taitekohta voi olla lukio-opintojen keskeytyessä siirtyminen esim. toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi siirtymiä voivat olla lukion vaihdot. Nivelvaihe voidaan määritellä myös laajemmin, jolloin sillä tarkoitetaan elämänvaihetta, jossa nuori selkeyttää tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintojaan. Siirtymävaiheeseen voi kuulua tällöin vaihdellen koulutusta tai työtä ja toisinaan näiden ulkopuolella olemista. Turun lukioiden ohjauksen käytänteissä (mm. yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa) nämä erilaiset nivel- ja siirtymävaiheet on huomioitu.

Turun lukiokoulutuksessa ohjauksella edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisuutta, ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Nämä tarkoittavat pyrkimystä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen (vrt. luku 4.2), yhdenvertaisuuteen ja sukupuolitietoiseen ohjaukseen:

- *Esteettömyydellä* tarkoitetaan fyysisen maailman saavutettavuutta, esim. rakennusten esteettömyyttä (kynnykset, portaat, hissit, induktiosilmukat jne.)
- *Saavutettavuudella* tarkoitetaan verkkopalveluiden, verkko-opetukseen liittyvien palveluiden ja työvälineiden esteettömyyttä. Erityisryhmillä on erilaisia tarpeita näiden käyttämisessä.
- *Yhdenvertaisuus* tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia ja oikeudenmukaisessa oppilaitoksessa henkilöön liittyvät tekijät eivät saa vaikuttaa opiskelijan mahdollisuuksiin lukio-opinnoissa etenemisessä.
- *Sukupuolitietoisen ohjauksen* tavoitteena on luoda tasavertaiset edellytykset eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Vertaisohjaus tarkoittaa samassa opiskeluvaiheessa ja samojen kysymysten äärellä olevien opiskelijoiden vastavuoroista kokemusten vaihtoa. Vertaisohjaus voi olla yhdessä tekemistä ja oppimista sekä osaamisen vaihtamista ja vuorovaikutustaitojen oppimista.

Urasuunnitelma tarkoittaa opiskelijan urapohdintoista (unelmista, valinnoista, elämäntilanteesta) nousevia mahdollisia uraan liittyviä tavoitteita. Oman polun tai uran suunnitelmallisella pohtimisella, kirjaamisella, hahmottelemisella ja siitä keskustelemalla autetaan opiskelijaa selkeyttämään omia suunnitelmia ja tavoitteita sekä autetaan häntä valintojen tekemisessä ja mahdollisesti myös niiden muuttamisessa.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

- Ohjaus on kaikkien lukiossa työskentelevien yhteistä tavoitteellista työtä, jota lukion toimintakulttuuri tukee. Keskeistä ohjauksessa on myös yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa.
- Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden vahvistumiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen.
- Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta.
- Ohjauksessa edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjauksen järjestäminen, toimijat ja työnjako

Ohjaus voidaan järjestää henkilökohtaisena ohjauksena, luokkamuotoisena, pienryhmissä tapahtuvana ohjauksena, vertaisohjauksena tai näiden yhdistelminä kuhunkin tilanteeseen sopivalla tavalla.

Rehtorit

- hoitavat yleisen tiedottamisen lukion toimintatavoista ja ohjauksesta opiskelijoille, kotiväelle ja opettajakunnalle
- hoitavat ylioppilaskirjoituksiin liittyvän tiedottamisen sekä vastaavat ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta ja käytännön toteuttamisesta
- hyväksyvät muualla suoritettut opinnot yhdessä aineenopettajan kanssa
- toimivat lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana
- hyväksyvät opiskelun keskeyttämisen määrääjäksi
- vastaavat vieraskielisyyslausunnoista
- vastaavat ylioppilaskirjoitusten osallistumisoikeuden tarkistamisesta
- vastaavat tiedotuksesta ja markkinoinnista
- vastaavat yhteydenpidosta muihin lukioihin ja oppilaitoksiin.

Opinto-ohjaajat

- vastaavat oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta
- ohjaavat opiskelijaa laatimaan opintojen alussa henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Lisäksi opinto-ohjaajat auttavat päivittämään suunnitelmaa opintojen edessä.
- pitävät opinto-ohjauksen opintojaksot
- huolehtivat opiskelijoiden henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta
- toimivat lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsenenä
- tekevät yhteistyötä aineenopettajan, ryhmäohjaajan, opiskeluhoitohenkilöstön ja erityisopettajan kanssa
- ovat yhteydessä muihin oppilaitoksiin ja työ- ja elinkeinoelämään
- tiedottavat opiskelumahdollisuuksista lukion aikana ja sen jälkeen, esimerkiksi muissa lukioissa, iltalukiossa ja korkeakouluissa

- tiedottavat peruskoulun päättöluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen lukio-opiskelusta yhteistyössä muun kouluväen kanssa
- tekevät nivelvaiheyhteistyötä
- neuvovat ylioppilaskirjoihin sekä mahdollisiin erityisjärjestelyihin liittyvissä asioissa
- ohjaavat opiskelijoita opintoihin liittyvissä valinnoissa.

Ryhmänohjaajat

- toimivat ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana
- ohjaavat opiskelijan lukio-opiskelun käytänteisiin
- ohjaavat opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä
- organisoivat ryhmänsä toiminnan erilaisissa tilaisuuksissa ja hoitavat käytännön asiat
- pitävät ryhmänohjaustuokiot
- tiedottavat ryhmälle tärkeistä asioista
- suunnittelevat ja toteuttavat uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisen yhdessä tutoreiden ja opinto-ohjaajien kanssa
- seuraavat ja ohjaavat ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä
- seuraavat ja puuttuvat opiskelijan poissaoloihin
- huolehtivat yhteydenpidosta kotiin ja osallistuvat kotiväen iltojen järjestelyihin ja toteutukseen yhdessä rehtorien ja opinto-ohjaajien kanssa
- haastattelevat ryhmänsä ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Aineenopettajat

- ohjaavat opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan
- sisällyttävät opetukseen kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään
- tukevat opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta
- tekevät yhteistyötä oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa
- ohjaavat opiskelijaa yhdessä opinto-ohjaajan kanssa laatimaan ja päivittämään henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa
- seuraavat ja puuttuvat opiskelijan poissaoloihin
- ohjaavat itsenäisesti suoritettavat opinnot
- neuvovat oman oppiaineensa ylioppilaskirjoituskäytännöt
- antavat pyydettyä lausunnon opiskelijan lukivaikeudesta YTL:lle laadittavaa hakemusta varten.

Erityisopettajat

- antavat yksilö- ja ryhmäohjausta
- ohjaavat tarvittaessa oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä asioissa ja pitävät opintojakson, jossa käsitellään muun muassa opiskelutaitoja
- pitävät lukiseulan ja tekevät tarvittaessa lukitestaukset sekä niihin liittyvät lausunnot ja hakemukset YTL:lle
- ohjaavat ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen hakemisessa
- laativat pedagogisen tuen suunnitelman muun muassa lukivaikeuden perusteella
- ovat tarvittaessa mukana opiskelijan yksilöllisen tuen suunnittelussa ja arvioinnissa pedagogisissa palaverissa sekä opiskeluhuoltoryhmässä
- tekevät yhteistyötä aineenopettajien, ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Koulusihteeri

- opastaa lukion arjessa
- ylläpitää opiskelijarekisteriä
- tulostaa opiskelijatodistukset ja opintokirjaotteet
- hallinnoi ylioppilastutkintoon ilmoittautumiset hallinto-ohjelmassa
- kirjaa ylioppilastutkintolautakunnan myöntämät erityisjärjestelypäätökset
- hoitaa koulumatka- ja opintotukiasiat.

Tutorit

- tutustuttavat uusia lukion opiskelijoita lukion toimintatapoihin
- auttavat uusia lukiolaisia opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä
- toteuttavat ryhmäytymispäivän yhdessä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa
- osallistuvat lukion ja lukio-opintojen esittelyyn peruskoulun päättöluokkalaisille.

Ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lähettävä ja vastaanottava oppilaitos tekevät yhteistyötä siirtymässä perusasteelta lukioon.

Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Siirtymävaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä lukion aloittaneiden opiskelijoiden sekä heidän ryhmänohjaajiensa, erityisopettajan sekä opiskelijahuollon edustajien kanssa. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Lukio-opintonsa aloittavat tekevät ensimmäisessä jaksossa digitaalisen lukiseulan. Tukea tarvitsevat pyritään löytämään mahdollisimman nopeasti ja saattamaan tarvittavan tuen piiriin.

Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opinnoista informoidaan lukio-opintojen alusta saakka. Korkeakoulujen kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä.

Jatko-ohjauksen järjestäminen

Turun lukioiden ohjaukseen sisältyy opiskelijoiden mahdollisuus jatko-ohjaukseen vuoden ajan ensisijaisesti siinä lukiossa, jonka opiskelijana hän on ollut. Jatko-ohjauksessa autetaan nuoria selkeyttämään tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintoja.

Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

- opiskelu lukiossa, oppiminen ja opiskelutaidot
- itsetuntemus, elämänhallinnan taidot, sisäinen motivaatio, päätöksentekotaidot
- ylioppilastutkinto
- eri vaihtoehdot lukion jälkeen
- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukion opinto-ohjauksessa on käytössä erilaisia työtapoja ja monipuolisia oppimisympäristöjä. Opinto-ohjaus voi olla henkilökohtaista, pienryhmäohjausta, vertaisohjausta ja luokkamutoista. Opinto-ohjaus voi tapahtua kontaktiohjauksena tai etänä. Opinto-ohjauksessa tehdään moniammatillista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa (vrt. luku 3.6)

Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden, tavoitteiden, kiinnostusten kohteiden ja osaamisalueiden huomioon ottamista ohjauksessa tehostetaan tekemällä yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen ja asiantuntijoiden kanssa.

- Yhteistyö työelämän edustajien, oppilaitosten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.
- Moniammatillinen yhteistyö erityisesti siirtymä- ja nivelvaiheissa.
- Lukiolaisilla on mahdollisuus tutustua työelämään ja eri alojen opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi seuraamalla työntekijän/opiskelijan työpäivää.
- Lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua yhteistyöopintojaksoihin korkeakouluissa.
- Yrittäjämäistä asennetta tuetaan monipuolisilla oppimisympäristöillä ja esimerkiksi yrittäjyysopinnoilla.
- Lukion opetushenkilöstöä kannustetaan tutustumaan elinkeino- ja työelämään.

Ohjaustoiminnan arviointi

Lukioissa ohjaustoimintaa arvioidaan niin ohjauksen suunnitteluvaiheessa, ohjausta tehtäessä että sen jälkeenkin. Ohjaustoiminnan arviointi on siis jatkuva prosessi. Selkeästi määritelty ohjauksen arviointi on osa lukioiden laajempaa arviointikulttuuria.

Opinto-ohjaaja tekee jatkuvaa itsearviointia, joka kohdistuu

- käytettyihin ohjausmenetelmiin ja työmuotoihin
- ohjausresursseihin
- ohjauksesta saatuun palautteeseen.

Lukioissa arviointi perustuu palautteeseen, jota saadaan mm.

- opintojaksojen palautteista
- kouluterveyskyselyistä
- lukioiden omista kyselyistä
- yhteistyötahoille suunnatuista kyselyistä.

Ohjaustoiminnan arviointia tehdään

- yksittäisen opiskelijan kohdalla
- työyhteisötasolla
- yhteistyöverkostojen tasolla.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopeutus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjaskoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Oppimisen tuki Turun lukioissa

Turun lukiokoulutuksessa oppimisen tuen perustana on opiskelijan oikeus yksilölliseen tukeen ja ohjaukseen riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat.

Oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, tukitoimien käynnistäminen ja niiden seuranta. Tuen tarkoituksena on lisätä opiskelijan hyvinvointia ja jaksamista sekä mahdollistaa lukio-opinnoista suoriutuminen.

Oppimista tuetaan normaalissa luokkatyöskentelyssä opetushenkilöstön yhteistyönä sekä tarvittaessa myös moniammatillisessa yhteistyössä yhdessä opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa opiskelijan suostumuksella. Toteutettavat pedagogiset tukitoimet voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttämistä, tukiopestusta, yksilöllisiä arviointimenetelmiä ja opetusjärjestelyitä, erityisopettajien toteuttamia interventioita tai opintojaksoja sekä muita oppimista ja hyvinvointia tukevia opintojaksoja

Kaikilla Turun lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua lukemisen ja kirjoittamisen seulontaan ensimmäinen lukiovuoden syksyllä. Lukiseulan ja opiskelijan tuen tarpeen perusteella opiskelijalla on mahdollisuus saada erityisjärjestelyjä lukio-opintoihinsa.

Seulonnan tulosten pohjalta opiskelija voidaan kutsua yksilölliseen lukitestaukseen. Mikäli opiskelijalla todetaan esimerkiksi lukivaikeus, hänelle voidaan hakea erityisopettajan ja aineenopettajien lausunnoilla erityisjärjestelyitä, kuten lisäaikaa, ylioppilaskokeisiin. Erityisjärjestelyiden hakeminen edellyttää oppiainekohtaista seuranta tukitoimien toimivuudesta. Opiskelijalla on samoilla perusteilla oikeus lisäaikaan tai muihin erityisjärjestelyihin koko lukio-opintojen ajan esimerkiksi oppitunneilla ja koetilanteissa.

Lukio-opintojen ja ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyitä voidaan myöntää opiskelijalle myös muilla perusteilla kuin erityisopettajan tekemällä lukilausunnolla. Perusteena voi tällöin olla esimerkiksi lääkärintodistus tai opiskelijan S2-tausta.

Lukion erityisopetus on opiskelutaitojen opettamista, opiskelijan henkilökohtaisten vahvuuksien tunnistamista ja niiden hyödyntämistä oppimisessa ja opiskelussa mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on tukea opiskelijan hyvinvointia, itsetuntemusta ja osallisuuden kokemusta suhteessa hänen omaan oppimiseensa ja lukio-opintoihin. Pyrkimyksenä on tukea opiskelijaa hänen yksilöllisten opintotavoitteidensa saavuttamisessa. Erityisopetusta voidaan toteuttaa ryhmämuotoisena ja yksilöllisenä tukena. Työote on luonteeltaan konsultatiivinen ja mahdollistaa yhteistyön aineenopettajien kanssa.

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan lukiodien verkkosivujen, Wilman ja lukioissa toteutettavien tapahtumien ja tilaisuuksien, esimerkiksi ryhmäytymispäivän, välityksellä.

Tukitoimista ja pedagogisen tuen mahdollisuuksista kerrotaan opiskelijoille ja huoltajille myös opiskelijan opintojen edetessä.

Tukitoimien kirjaamisen yksityiskohdista päätetään lukiokohtaisesti.

Työnjako ja vastuut

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Turun lukiokoulutuksessa vastuut ja työnjako tukitoimien toteutuksessa ja seurannassa ovat seuraavat:

Ryhmänohjaaja

- toimii ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana, joka on yhdyshenkilö omien opiskelijoidensa tuen tarpeesta muille opettajille
- seuraa opintojen etenemistä ja tuen toteuttamista lukiossa
- on tarvittaessa yhteydessä opiskeluhooltohenkilöstöön ja/tai huoltajiin esim. opiskelijan elämäntilanteen vaatiman tuen vuoksi.

Aineenopettaja

- huomioi opetuksessaan ja arvioinnissaan opiskelijoiden erilaiset tuen tarpeet

- ohjaa ja tukee opiskelijaa oman oppiaineensa käytänteissä ja oppimaan oppimisessa
- tekee tarvittaessa tiivistä, opiskelijan pedagogiseen tukeen liittyvää yhteistyötä ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien, erityisopettajan ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.

Opinto-ohjaaja

- seuraa opiskelijan opintojen toteutumista ja mahdollista tuen tarvetta yhdessä ryhmänohjaajan kanssa
- toimii lukiokohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenenä ja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon henkilöstön kanssa
- on tärkeä nivelpaiheessa ja erityisjärjestelyihin liittyvässä tiedottamisessa.

Erityisopettaja

- toteuttaa syyslukukauden alussa yhteistyössä opinto-ohjaajien kanssa lukiseulan sekä sen tuloksiin ja yksilötestauksiin liittyvän tiedottamisen opiskelijoille ja huoltajille
- kartoittaa tarvittaessa uusien opiskelijoiden mahdollisen aiemman tuen toteutuksen
- osallistuu tarvittaessa opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Lisäksi hän osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään
- huolehtii pedagogisten asiakirjojen ylläpidosta ja kirjauksista
- huolehtii lukioissa opiskelijoiden tarvitsemien yksilöllisten lukitesteauksien toteutuksesta sekä pedagogisen tuen suunnittelusta ja seurannasta yhdessä aineenopettajien kanssa. Lisäksi hän valmistelee mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen haasteisiin liittyviä YTL:n erityisjärjestelyhakemuksia.

Terveystoimittaja, koululääkäri, opintopsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja ja kuraattori muodostavat lukiokoulutuksen opiskeluhuollon moniammatillisen henkilöstön. He tukevat tarvittaessa opetushenkilöstöä opiskelijoiden yksilöllisen tuen tarpeen tunnistamisessa ja sen toteuttamisessa.

Tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Erityisjärjestelyjen toimivuutta seurataan ja arvioidaan lukio-opintojen aikana ja niitä muokataan tarvittaessa opiskelijan tuen tarpeita paremmin vastaaviksi.

Luostarivuoren Lyseon lukiossa opiskelijan tukena toimivat opinto-ohjaajat, erityisopettaja, kuraattori, opintopsykologi sekä psykiatrinen sairaanhoitaja.

Jokainen tuen ammattilainen tekee tarvittaessa yhteistyötä aineenopettajan kanssa opiskelijan kokonaistilanteen selvittämiseksi sekä avuntarpeen kartoittamiseksi.

Lukioyhteisön hyvinvointia kehittävä ja arvioiva ryhmä, LUMO-ryhmä, toimintaan osallistuvat vuosittain järjestettävissä kokouksissa rehtorit, opinto-ohjaajat, opettajat, tuen ammattilaiset, opiskelijat ja vanhempien edustajat.

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen

järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoillon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhoitoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoollissa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhoillon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

Katso luku 4.3.3 Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

4.3.1. Opiskeluhoillon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhoillon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoillon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Opiskeluhoito on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhoillon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhoillon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskeissa asioissa (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhooltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhooltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhooltoryhmien toiminta on osa opiskeluhoollon kokonaisuutta. Opiskeluhooltoryhmiä ovat 1) opiskeluhoollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhooltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhoollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhooltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyys, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

Katso luku 4.3.3 Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoolltosuunnitelma

4.3.2. Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhoollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoolltoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhoolltosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoolltosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoolltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoolltosuunnitelmia.

Opiskeluhoollto opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoolltosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhoollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoolltosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhoolltolaisissa (1287/2013) mainittua opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoolltosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoolltosuunnitelma. Opiskeluhoolltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoillon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoillon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoilossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhoitohuitosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhoillon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen
- opiskeluhoillon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoillon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoillon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä
- toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhoillon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoillon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö
- monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet

- opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
- opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- seurattavat asiat
- tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho
- seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä
- seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Katso luku 4.3.3 Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

4.3.3. Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

Paikallinen tarkennus

Opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2. ja 3. §.)

Turun kuntakohtainen opiskeluhuollon opetussuunnitelma on samalla Turun kaupungin päivälukioiden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma. Jokainen lukio kirjaa oppilaitoskohtaiset tarkennuksensa tähän suunnitelmaan, ja näistä muodostuu lukion oma opiskeluhoitosuunnitelma. Lisäksi osa asioista kirjataan vuosittaiseen työsuunnitelmaan.

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Se on yhteydessä oppimistuloksiin, opiskelijan hyvinvointiin ja opintojen sujuvuuteen. Opiskelukykyä edistämällä parannetaan opintojen etenemistä, osaamista, työllistymistä ja työelämää, mutta myös yhteisöjen toimintaa ja ilmapiiriä. Opiskelukyvystä huolehtiva opiskeluyhteisö luo positiivisen kehän, jossa opettajien ja henkilökunnan hyvinvointi ja innostus tarttuu opiskelijoihin ja toisinpäin. Opiskelukyky koostuu monista tekijöistä, joihin vaikuttavat niin yhteiskunnalliset rakenteet ja päätökset, johdon ja henkilökunnan toimet, opiskelijajärjestöt kuin jokainen opiskeluyhteisön jäsenkin.

Yhteys Turun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on yksi Turun kaupungin strategisista asiakirjoista. Suunnitelman sisällöstä on määrätty lastensuojelulain 12 §:ssä ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain 12 §:ssä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelman ja se on huomioitava kaupungin talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Päävastuu ohjelman valmistelusta on ollut asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen ohjausryhmän alaisella lasten ja nuorten alatyöryhmällä. Työryhmässä ovat edustettuina Turun kaupungin konsernihallinto, hyvinvointi-, vapaa-aika-, sivistystoimiala sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, poliisi, puolustusvoimat, lastensuojelujärjestöt sekä ELY-keskus.

Turun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman Lapsiystävällistä kaupunkia rakentamassa, Turun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020 - 2023 avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä Turussa. Turun päivälukioiden yhteisessä opiskeluhoitosuunnitelmassa noudatetaan Turun kaupungin asettamia tavoitteita.

Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Lukion johtoryhmä arvioi vuosittain keväällä seuraavaa lukuvuotta varten opiskeluhoollon kokonaistarpeen yhteistyössä hyvinvointitoimialan kanssa. Opiskeluhoitopalveluiden kehittämistä ja arviointityötä tehdään yhteistyössä hyvinvointitoimialan kanssa.

Vastuualue (päättää myös sijoittelusta)	
Hyvinvointitoimiala	opintopsykologipalvelut
Sivistystoimialan kuraattoripalveluyksikkö	kuraattoripalvelut
Lukiokoulutuksen palvelualue	erityisopetus
Hyvinvointitoimialan ehkäisevän terveydenhuollon yksikkö	opiskeluterveydenhoitaja- ja lääkäripalvelut sekä psykiatriset sairaanhoitajat

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona.

Opiskeluhoollon työn- ja vastuunjako

Opintopsykologi

Opintopsykologi toimii koululla psyykkisen kehityksen, oppimisen ja mielen hyvinvoinnin asiantuntijana. Tavallisia opintopsykologin vastaanotolle hakeutumisen syitä ovat mm. stressi,

alakuloisuus, ahdistuneisuus tai oppimis- ja keskittymisvaikeudet. Yhteyttä voivat ottaa opiskelija itse, vanhemmat, koulun henkilöstö ja muut yhteistyökumppanit. Opintopsykologit tekevät tiivistä yhteistyötä opetushenkilökunnan ja koulun muiden ammattihenkilöiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvointi.

Kuraattori

Lukion kuraattorin tehtävänä on opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelijan tukeminen. Tavanomaiset syyt vastaanotolle hakeutumiseen ovat ahdistuneisuus, stressi, mielialan lasku, sosiaalisten tilanteiden haasteet ja sosioekonomiset syyt. Yhteyttä voivat ottaa opiskelija itse, huoltajat, koulun henkilöstö ja muut yhteistyökumppanit. Tiivis yhteistyö koulun ja muiden ammattihenkilöiden kanssa kuuluu kuraattorin työn kuvaan.

Terveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, lääkäri

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät lakisääteiset määräaikaistarkastukset, terveysohjaaminen, sairausvastaanotto sekä ensiapu. Opiskelijoita ohjataan hoitoon myös omalle terveysasemalle ja koulutapaturmissa yhteispäivystykseen. Lukiolaisilla on tarvittaessa mahdollisuus käyttää myös opintopsykologin ja lukiokuraattorin palveluita.

Psykiatriselle sairaanhoitajalle hakeudutaan opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan tai lääkärin läheteellä. Opiskelijat käyvät hammashuollossa oman postipiirinsä mukaisesti.

Opiskeluterveydenhuolto osallistuu opiskeluhuoltotyöhön osana moniammatillista tiimiä. Yhteistyötahoja ovat mm. Turun lasten ja nuorten poliklinikka sekä nuorten psykiatrinen poliklinikka. Erityisalojen poliklinikoille ohjaudutaan lukiolääkärin kautta.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat

Yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyys- ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 16 §). Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, opiskeluterveydenhoitaja ja/tai -lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan tätä varten suunnitellulle lomakkeelle, ja rehtori seuraa yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa sovittujen korjaus- ja muutostöiden toteutumista.

Terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö

Turun hyvinvointitoimialan Terveiden edistämisen yksikkö voi tarjota tarvittaessa erityisasiantuntemusta päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemuksesta ja liikunnasta.

Lukiot käyttävät Kouluterveyskyselyn (THL) ja lukioiden hyvinvointikyselyn tarjoamaa tietoa oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, opiskeluhuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta (lukiolaki 25 §). Luvattomia poissaoloja ei sallita. Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin tulee hakea lupa hyvissä ajoin oppilaitoksen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijan on selvitettävä poissaolonsa syy välittömästi kouluun palattuaan koulun määrittelemällä tavalla. Poissaoloja ennaltaehkäistään luomalla opiskelijoille turvallinen ja viihtyisä opiskeluympäristö.

Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan pääsääntöisesti saman päivän aikana. Opiskelijalla/huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa koululle opiskelijan poissaolosta mahdollisimman pian. Ryhmänohjaaja seuraa säännöllisesti opiskelijoiden poissaoloja. Luvattomiin ja huolta herättäviin poissaoloihin puututaan heti ja ryhdytään tehokkaisiin toimenpiteisiin. Turun päivälukioissa noudatetaan *Turun päivälukioiden opiskeluhuollon käsikirjassa* kuvattua ohjeistusta poissaoloihin puuttumisessa.

Esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa

Koulutapaturma on lukiolaisille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretellä, leireillä tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältyvät lukion vuosittaiseen työsuunnitelmaan.

Vakuutukset ovat voimassa työsuunnitelman mukaisessa toiminnassa.

Ulkomaille suuntautuvilla opintoretkillä opiskelijalla tulee olla oma voimassa oleva matkavakuutus, joka korvaa sairastumisesta aiheutuvat kulut ja matkatavaravahingot.

Tarkat toimintaohjeet tapaturman sattuessa löytyvät lukion turvallisuuskansiosta ja Turun kaupungin [www-sivuilta](http://www.sivuilla) Koulutapaturmat ja niiden korvaaminen.

Tapaturmasta ilmoitetaan viipymättä opiskelijan huoltajalle.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Lukion tulee olla päihteetön opiskelu- ja työympäristö. Tupakointi on kielletty lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (tupakkalaki 74 §).

Turvallinen opiskeluympäristö

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 40 §, Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön).

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä (45d § Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita).

Rehtorilla ja opettajalla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 40 §:n 2. momentissa tarkoitetun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy. Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tässä pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan (46 § Oikeus tarkistaa opiskelijan tavarat).

Turun päivälukioiden opiskeluhoillon käsikirjassa on kuvattu toimenpiteet päihtyneen ja/tai sekavasti käyttäytyvän alle 18-vuotiaan nuoren auttamiseksi.

Lisäksi Turun kaupungin Mielenterveys- ja päihdepalvelut -sivustolta löytyy tietoa.

a) Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Turun päivälukioiden opiskeluhoillon käsikirjassa on kuvattuna kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä kiusaamisen selvittelyn toimintaohje. Opiskeluhoillon ohjausryhmä vastaa suunnitelman päivittämisestä, seurannasta ja arvioinnista.

Lukiokohtaisesti seurataan kiusaamiseen liittyviä kouluterveyskyselyn ja hyvinvointikyselyn tuloksia ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Sivistystoimialalla on turvallisuussuunnitelma osana Turun kaupungin turvallisuussuunnitelmaa.

Lukiokohtaisen opetussuunnitelman yhteydessä määritellään kriisisuunnitelma eli toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelmaa laadittaessa tehdään yhteistyötä tarvittavien viranomaisten kanssa ja otetaan huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitilanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat ja käytännöt

Lukion monialainen opiskeluhoolloryhmä (LUMO) vastaa yhteisöllisen opiskeluhoollon toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Lukiokohtaista opiskeluhoolloryhmää johtaa rehtori. Ryhmään kuuluvat opinto-ohjaaja/-t, nimetty opettajajäsen, terveydenhoitaja, opiskelijajäsen/-t, kuraattori ja/tai opintopsykologi ja mahdollisuuksien mukaan lääkäri ja huoltajien edustajat sekä tarvittaessa erityisopettaja. Ryhmä kokoontuu tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran lukukaudessa.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä hyödynnetään seuraavien kyselyjen tuloksia: Turun lukioiden hyvinvointikysely, (opiskelijoille, huoltajille ja henkilökunnalle), Kunta 10-, Kouluterveys- (THL) ja Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt. Lukiokohtainen opiskeluhoolloryhmä suunnittelee, miten saatuja tietoja käsitellään lukiossa, ja päättää tulosten pohjalta tehtävät toimenpiteet.

Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Huoltajien kasvatustyön tukeminen sekä kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen kuuluvat yhteisölliseen opiskeluhoollotoimintaan.

Opiskeluhoolloryhmään kutsutaan tarvittaessa muita oppilaitoksen henkilöstön edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita. Yhteistyökumppaneita ovat mm. vapaa-aikatoimialan nuoriso-ohjaajat, etsivän nuorisotyön toimijat, poliisi ja erilaiset järjestöt.

Lukiokohtainen tarkennus:

Vuosittaiseen työsuunnitelmaan kirjattavat asiat:

Lukion monialainen opiskeluhoolloryhmä (LUMO)

- kokoonpano: puheenjohtaja ja muut ryhmän jäsenet
- toimintatavat ja kokousajat, vähintään kerran lukukaudessa
- kehittämiskohteen tai -kohteiden valinta kouluterveyskyselyn ja hyvinvointikyselyn tulosten perusteella
- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi lukioyhteisössä
- opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyötahot
- toiminnan arviointi ja kehittäminen.

Kiusaamistapausten selvittelystä vastaava henkilö.

Kriisiryhmän kokoonpano: turvallisuusvastaava, rehtori, määritelty opiskeluhoolto- sekä muu henkilöstö.

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Pedagogisen palaverin (PP) kokoaminen ja toimintatavat

Ryhmään voi kuulua kulloisenkin tarpeen mukaan opiskelijaa opettavia. Ryhmän jäsenten tulee olla pedagogisen koulutuksen saaneita henkilöitä, jotka osallistuvat opiskelijan pedagogisen ohjauksen ja tuen suunnitteluun ja toteutukseen. Ryhmän kokoontumisesta ja kokoonpanosta sovitaan opiskelijan kanssa.

Monialaisen asiantuntijaryhmän (MAR) kokoaminen ja toimintatavat

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa.

Ryhmään voi kuulua kulloisenkin tarpeen mukaan terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen opettaja. Henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu tai se henkilö, jolle huoli herää, kutsuu ryhmän koolle, toimii puheenjohtajana ja hankkii opiskelijan ja/tai huoltajan suostumuksen. Useimmiten ryhmän kokooa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri. Myös muut edellä mainituista voivat koota ryhmän. Ryhmän kokoonpanosta sovitaan opiskelijan kanssa. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Ryhmän puheenjohtaja vastaa, että opiskeluhoitokertomus säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskeluhoitokisterissä.

Yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa

Opiskelijan tuen tarve huomioidaan tarvittaessa myös lukioaikaisten opintojen sekä jatko-opintojen suunnittelussa. Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa opiskelijan ja/tai huoltajan luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan opinto-ohjaajan.

Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen oppilaitoksessa

Opiskeluterveydenhuolto vastaa opiskelijan terveydenhuollosta lukiossa, jolloin opiskeluterveydenhuollon tulee olla tietoinen opiskelijan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista. Opiskelijan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukemisesta lukiossa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, opiskelijan, opiskeluterveydenhuollon, lukion henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti.

Erityisruokavaliot

Terveydenhoitaja:

- vastaanottaa opiskelijalta lomakkeen "Selvitys terveydellisestä erityisruokavaliosta" sekä hoitavan lääkärin lausunnon opiskelijan erityisruokavaliotarpeesta.
- ylläpitää listaa terveydellisistä syistä erityisruokavaliota tarvitsevista opiskelijoista ja toimittaa tiedot erityisruokavaliosta ruokahuollosta vastaavalle henkilökunnalle mahdollisimman pian lukuvuoden alettua.

Opiskelija:

- mikäli opiskelija tarvitsee erityisruokavalion uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvista syistä, tulee opiskelijan täyttää ilmoitus ja toimittaa se ryhmänohjaajalle tai itse suoraan ruokapalveluntuottajalle.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Lukiolainen voi ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan terveyteen ja sairaanhoitoon liittyvissä sekä psyykkiseen hyvinvointiin että muuhun opiskelukykyyn vaikuttavissa asioissa. Lääkärihoitoa

vaativien sairauksien hoito on pääosin omalla kotiosoitteen mukaisella terveysasemalla. Koulutapaturmat ohjataan TYKSin yhteispäivystykseen.

Yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa opiskelijan ja/tai huoltajan kirjallisella luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan sosiaalipalvelujen, nuorisopalveluiden, erikoissairaanhoidon, poliisin tai muiden opiskelijan kanssa toimivien tahojen edustajia.

Lastensuojeluilmoituksen käsittelyssä lastensuojelun työntekijä kutsuu ilmoituksen tekijän mukaan ensimmäiseen istuntoon.

Turun poliisiasemalla on Ankkuri-toimintaryhmä, joka selvittää alle 18-vuotiaisiin kohdistuneet rikokset, oli nuori sitten rikoksen uhri tai tekijä.

Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulutuksen järjestäjä ja lukiot tiedottavat yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja menettelytavoista.

Lukioiden yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän (LUMOn) keskeinen tehtävä on lukion turvallisuuden, hyvinvoinnin ja terveellisuuden edistäminen. Ryhmän toiminnassa tulee olla mukana opiskelijakunnan ja huoltajien edustajia.

Kotiväen illoissa yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä voi tiedottaa toiminnastaan sekä kutsua huoltajia mukaan toimintaansa.

Ryhmänohjaaja on opiskelijan lähiohjaaja ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijoiden huoltajiin. Erityisesti poissaoloihin reagoiminen on ensiarvoisen tärkeää ennaltaehkäisevää opiskeluhoitotyötä. Yhteys huoltajaan tulee ottaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Täysi-ikäinen opiskelija voi antaa oppilaitoksen edustajille luvan keskustella asioistaan huoltajiensa kanssa. Mikäli lupaa ei ole, voidaan täysi-ikäisen opiskelijan vanhemmille / nimetyille henkilölle antaa tietoa vain rajatusti.

Lukiokohtainen tarkennus:

Vuosittaiseen työsuunnitelman opiskeluhoito-osioon kirjataan

- huoltajaedustajien valinta (kotiväen illassa, Wilman välityksellä tms.)
- kotiväen iltojen ajankohdat.
- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhoillon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa.

Toimintakertomukseen kirjataan

- yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmään osallistuneiden huoltajaedustajien määrä.

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen

opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelija-toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus

edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

- 1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
- 2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Opiskelijan osaamisen kehittymistä, oppimista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti.

Turun lukiokoulutuksessa korostetaan arvioinnin tarkoituksenmukaisuutta opiskelijan oppimista edistävänä toimintana. Arvioinnissa hyödynnetään esimerkiksi itse- ja vertaisarviointia, ja arviointitaitoja kehitetään osana opintoja. Opiskelijat osallistetaan opintojakson alkaessa myös arvioinnin suunnitteluun.

Jokainen lukio määrittelee lukiokohtaisessa osuudessaan oman arviointikulttuurinsa periaatteet:

- kaikille oppiaineille yhteiset toimintatavat
- arvioinnin toteuttamisen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytännöt
- opiskelijoiden osallistamistavat.

Vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan kirjataan arviointikulttuurin

- käytäntöjen tiedottaminen opiskelijoille
- mahdollinen kehittämisteema
- yhteisten käytänteiden toteutumisen seuranta.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Turun lukiokoulutuksessa

- korostetaan oppimista edistävää arviointia: mitä ja miksi arvioidaan sekä miten arviointi toteutetaan
- huomioidaan laaja-alainen osaaminen
- kehitetään opiskelijan itse- ja vertaisarviointitaitoja
- opiskelijat otetaan mukaan jo arvioinnin suunnitteluvaiheeseen
- erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoisia tapoja osoittaa osaamisensa.

Opintojaksojen arviointi määritellään lukiokohtaisesti aineittimeissä oman lukion arviointikulttuuriin sopivalla tavalla.

Aineenopettajat sopivat oppimäärän yhteiset arviointikäytännöt siten, että oppiaineen eri opintojaksoissa valitaan tarkoituksenmukaisimmat arviointimenetelmät.

Luostarivuoren Lyseon lukiossa **formatiivista arviointia** toteutetaan esim. seuraavilla tavoilla:

- Opiskelija asettaa itselleen oppimistavoitteet jokaisen opintojakson alussa.
- Oppitunnin aikana pidetään ryhmä- ja parikeskusteluja sekä harjoitetaan itse- ja vertaisarviointia.
- Opettaja antaa henkilökohtaista palautetta.
- Oppimisanalytiikkaa käytetään opintojen edistymisen seurannassa.
- Palautettavien tunti- ja kotitehtävien avulla kerätään ja mitataan tietoja opiskelijan oppimisprosessista.
- Ryhmän työskentelyä ja vuorovaikutusta edistetään rakentavasti.
- Opiskelija arvioi omien tavoitteidensa toteutumista jokaisen opintojakson päättyessä.

Summatiivista arviointia toteutetaan esim. seuraavilla tavoilla:

- Opettaja esittelee arvioinnin perusteet jokaisen opintojakson alussa.
- Opintojakson aikana tai arviointiviikolla pidetään kokeita ja teetetään kirjallisia ja suullisia töitä kuten esseitä ja esitelmiä.
- Arvioidaan tunti- ja kotitehtäviä.
- Opiskelija arvioi omien tavoitteidensa toteutumista jokaisen opintojakson päättyessä.
- Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksytyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä

määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Turun lukiokoulutuksessa jokainen lukio määrittelee koulukohtaisten valinnaisten opintojaksojen arvioinnin joko numeroarvosanalla tai suoritusmerkinnällä.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisällyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytyä arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Turun lukiokoulutuksessa rehtori antaa kirjallisesti luvan opintojakson itsenäiseen tai osittain itsenäiseen suorittamiseen sen jälkeen, kun opiskelija on sopinut asiasta opettajan kanssa. Lukiokoulutuksessa on yhtenäinen itsenäisten suoritusten merkitsemistapa.

Opiskelija tekee opettajan kanssa sopimuksen itsenäisen suorituksen etenemisestä, aikataulusta ja arvioitavista töistä.

Itsenäiseen suorittamiseen soveltumattomat opintojaksot määritellään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Turun lukiokoulutuksessa opiskelijan opintojen edistymistä seurataan ja edistymisestä tiedotetaan lukion henkilökunnan sovittuun työnjaon mukaisesti. Työnjako kuvataan lukion ohjaussuunnitelmassa.

Turun lukiokoulutuksessa järjestetään joka toinen vuosi hyvinvointikysely, johon vuodesta 2020 alkaen sisältyy osuus, jossa selvitetään myös kotiväen näkemyksiä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen toiminnasta.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettujen opintojen vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkistä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettujen opintojen tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen opintojen luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Turun lukiokoulutuksessa noudatetaan seuraavia periaatteita osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa:

Muissa lukioissa suoritettujen lukion opetussuunnitelman opintojaksot sisällytetään opiskelijan oman lukion todistukseen. Jos opintojakso poikkeaa oman lukion opintojakson laajuudesta, ko. aineen opettaja arvioi mahdollisesti tarvittavat näytöt tai muut lisäsuoritukset.

Rehtori hyväksyy **muissa oppilaitoksissa** kuin lukioissa suoritettujen opintojen lukio-opinnoiksi soveltuvin osin ko. aineen opettajan suosituksesta.

Muun osaamisen hyväksilukeminen:

- Turun lukioissa on Hyvinvointi ja osallisuus -opintokokonaisuus, johon sisällytetään erilaisia kansalaistaitoja kehittäviä opintojaksoja.
- Turun lukioissa yhdessä sovitut suoritukset:
 - kahden opintopisteen arvoisia koulutuksia: isoskoulutus, partiojohtajan koulutus, saaristolaurikoulutus tai muut vastaavat koulutukset.

- yhden opintopisteen suorituksia: ajokortti, hygieniapassi, tulityökortti, työturvallisuuskortti, anniskelupassi tai muu vastaava suoritus, esim. ensiapukoulutus.
- opiskelu ja osaamisen kartuttaminen ulkomailla: opintojakso soveltuvin osin.

Korkeakouluyhteistyönä tehdyt opinnot ja niiden opintopisteet hyväksyy rehtori ko. aineen opettajan esityksestä.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Turun lukiokoulutuksessa jokainen lukio merkitsee omaan opetussuunnitelmaansa opintojaksoihin sisältyvät laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ja sen, miten ne arvioidaan.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

<i>Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,</i>	<i>joista voi olla hylättyjä opintoja enintään</i>
<i>2–5 opintopistettä</i>	<i>0 opintopistettä</i>
<i>6–11 opintopistettä</i>	<i>2 opintopistettä</i>
<i>12–17 opintopistettä</i>	<i>4 opintopistettä</i>
<i>18 opintopistettä tai enemmän</i>	<i>6 opintopistettä</i>

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Turun lukiokoulutuksessa opiskelija voi korottaa aineen koko oppimäärän arvosanaansa erillisessä korotustilaisuudessa. Tämä korotus on tehtävä viimeistään 1.5./1.11.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämäntutkimustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilupala. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisu mahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämäntiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

Yhteiset toimintatavat kaikille Turun kaupungin lukioille:

Lukiokoulutuksessa on yhtenäinen merkitsemistapa itsenäisille suorituksille, kesken olevalle opintojaksolle, keskeytetylle opintojaksolle, periodin yli jatkuvalle opintojaksolle sekä pois luetuille opintojaksoille (erityislukioiden opiskelijat).

Kesken oleva opintojakso

Mikäli opiskelijalla opintojakson lopussa puuttuu osasuorituksia, hänen tulee pääsääntöisesti täydentää suorituksensa, esimerkiksi puuttuva suullinen tai kirjallinen näyttö, periodin uusintatilaisuuteen mennessä tai viimeistään seuraavan periodin loppuun mennessä. Todistukseen merkitään **T (täydennettävä)**.

Keskeytetty opintojakso

*Jos opiskelija ei osallistu oppitunneille tai opettaja ei pysty arvioimaan hänen osaamistaan opintojakson lopussa puuttuvien tehtävien takia, hänen katsotaan keskeyttäneen opintojakson. Opettaja ottaa yhteyttä opiskelijaan poissaolojen takia, ennen kuin hän merkitsee opintojakson keskeytetyksi. Todistukseen merkitään **K (keskeytetty)** jo kesken opintojakson.*

Hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä

Turun lukioissa opiskelijalla on kaksi mahdollisuutta tehdä opintojaksoon liittyvä koesuoritus. Ensimmäinen on arviointiviikolla/lähiopetuksessa ja toinen on uusintatilaisuudessa. Jos opiskelija on ilman hyväksytyä syytä poissa ensimmäisestä kerrasta, hänelle jää vain yksi mahdollisuus tehdä koesuoritus.

Turun lukioissa järjestetään uusintatilaisuus vähintään kerran periodissa. Hyväksytyä ja/tai hylättyä arvosanaa voi korottaa uusintatilaisuudessa kerran ja korkeintaan vuoden sisällä sen saamisesta.

Uusintatilaisuudessa voi suorittaa korkeintaan kaksi koetta.

Samat periaatteet koskevat myös itsenäisesti opiskeltua opintojaksoa.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolittetoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestäväen elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoon käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmien sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävästä elämäntavasta ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestäväan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähteaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Turun kaupungin lukioiden ohjaussuunnitelma

Turun ohjaussuunnitelma

Muokattu: 19.10.2020 14:33, 1.2.246.562.24.52815165913

Muokkaa

Paikallinen tarkennus

Turun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelma

Ohjauksen keskeiset käsitteet

Turun lukiokoulutuksessa *ohjaus* on opiskelijan yksilöllisiin lähtökohtiin perustuvaa oppimisen, tasapainoisen kasvun ja sosialisatioprosessin tukemista. Ohjaus on tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen prosessi, jossa opiskelija on aktiivinen toimija. Opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja elämäntilanne (mm. tarpeet, tavoitteet, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet) vaikuttavat ohjausprosessiin.

Opiskelijaa tuetaan ohjausprosessissa hänen opiskeluaan ja tulevaisuuttaan koskevien suunnitelmien ja ratkaisujen tekemisessä ja näihin liittyvien epävarmuustekijöiden sietämisessä.

Ohjaus on yläkäsite tiedottamiselle ja neuvonnalle.

Nivelvaiheen ohjaus liittyy siirtymiseen luokka-asteelta tai kouluasteelta toiselle tai esim. työelämään. Lukion ohjauksessa taitekohta voi olla lukio-opintojen keskeytyessä siirtyminen esim. toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi siirtymiä voivat olla lukion vaihdot. Nivelvaihe voidaan määritellä myös laajemmin, jolloin sillä tarkoitetaan elämänvaihetta, jossa nuori selkeyttää tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintojaan. Siirtymävaiheeseen voi kuulua tällöin vaihdellen koulutusta tai työtä ja toisinaan näiden ulkopuolella olemista. Turun lukioiden ohjauksen käytänteissä (mm. yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa) nämä erilaiset nivel- ja siirtymävaiheet on huomioitu.

Turun lukiokoulutuksessa ohjauksella edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisuutta, ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Nämä tarkoittavat pyrkimystä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen (vrt. luku 4.2), yhdenvertaisuuteen ja sukupuolitietoiseen ohjaukseen:

- *Esteettömyydellä* tarkoitetaan fyysisen maailman saavutettavuutta, esim. rakennusten esteettömyyttä (kynnykset, portaat, hissit, induktiosilmukat jne.)
- *Saavutettavuudella* tarkoitetaan verkkopalveluiden, verkko-opetukseen liittyvien palveluiden ja työvälineiden esteettömyyttä. Erityisryhmillä on erilaisia tarpeita näiden käyttämisessä.
- *Yhdenvertaisuus* tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia ja oikeudenmukaisessa oppilaitoksessa henkilöön liittyvät tekijät eivät saa vaikuttaa opiskelijan mahdollisuuksiin lukio-opinnoissa etenemisessä.
- *Sukupuolitietoisen ohjauksen* tavoitteena on luoda tasavertaiset edellytykset eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Vertaisohjaus tarkoittaa samassa opiskeluvaiheessa ja samojen kysymysten äärellä olevien opiskelijoiden vastavuoroista kokemusten vaihtoa. Vertaisohjaus voi olla yhdessä tekemistä ja oppimista sekä osaamisen vaihtamista ja vuorovaikutustaitojen oppimista.

Urasuunnitelma tarkoittaa opiskelijan urapohdintoista (unelmista, valinnoista, elämäntilanteesta) nousevia mahdollisia uraan liittyviä tavoitteita. Oman polun tai uran suunnitelmallisella pohtimisella, kirjaamisella, hahmottelemisella ja siitä keskustelemalla autetaan opiskelijaa selkeyttämään omia suunnitelmia ja tavoitteita sekä autetaan häntä valintojen tekemisessä ja mahdollisesti myös niiden muuttamisessa.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

- Ohjaus on kaikkien lukiossa työskentelevien yhteistä tavoitteellista työtä, jota lukion toimintakulttuuri tukee. Keskeistä ohjauksessa on myös yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa.
- Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden vahvistumiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen.
- Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta.
- Ohjauksessa edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjauksen järjestäminen, toimijat ja työnjako

Ohjaus voidaan järjestää henkilökohtaisena ohjauksena, luokkamuotoisena, pienryhmissä tapahtuvana ohjauksena, vertaisohjauksena tai näiden yhdistelminä kuhunkin tilanteeseen sopivalla tavalla.

Rehtorit

- hoitavat yleisen tiedottamisen lukion toimintatavoista ja ohjauksesta opiskelijoille, kotiväelle ja opettajakunnalle
- hoitavat ylioppilaskirjoituksiin liittyvän tiedottamisen sekä vastaavat ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta ja käytännön toteuttamisesta
- hyväksyvät muualla suoritettut opinnot yhdessä aineenopettajan kanssa
- toimivat lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana
- hyväksyvät opiskelun keskeyttämisen määräajaksi
- vastaavat vieraskielisyyslausunnoista
- vastaavat ylioppilaskirjoitusten osallistumisoikeuden tarkistamisesta
- vastaavat tiedotuksesta ja markkinoinnista
- vastaavat yhteydenpidosta muihin lukioihin ja oppilaitoksiin.

Opinto-ohjaajat

- vastaavat oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta
- ohjaavat opiskelijaa laatimaan opintojen alussa henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Lisäksi opinto-ohjaajat auttavat päivittämään suunnitelmaa opintojen edessä.
- pitävät opinto-ohjauksen opintojaksot
- huolehtivat opiskelijoiden henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta
- toimivat lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsenenä
- tekevät yhteistyötä aineenopettajan, ryhmäohjaajan, opiskeluhoitohenkilöstön ja erityisopettajan kanssa
- ovat yhteydessä muihin oppilaitoksiin ja työ- ja elinkeinoelämään
- tiedottavat opiskelumahdollisuuksista lukion aikana ja sen jälkeen, esimerkiksi muissa lukioissa, iltalukiossa ja korkeakouluissa
- tiedottavat peruskoulun päättöluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen lukio-opiskelusta yhteistyössä muun kouluväen kanssa
- tekevät nivelvaiheyhteistyötä
- neuvovat ylioppilaskirjoituksiin sekä mahdollisiin erityisjärjestelyihin liittyvissä asioissa
- ohjaavat opiskelijoita opintoihin liittyvissä valinnoissa.

Ryhmäohjaajat

- toimivat ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana
- ohjaavat opiskelijan lukio-opiskelun käytänteisiin
- ohjaavat opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä

- organisoivat ryhmänsä toiminnan erilaisissa tilaisuuksissa ja hoitavat käytännön asiat
- pitävät ryhmänohjaustuokiot
- tiedottavat ryhmälle tärkeistä asioita
- suunnittelevat ja toteuttavat uusien opiskelijoiden ryhmäytämisen yhdessä tutoreiden ja opinto-ohjaajien kanssa
- seuraavat ja ohjaavat ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä
- seuraavat ja puuttuvat opiskelijan poissaoloihin
- huolehtivat yhteydenpidosta kotiin ja osallistuvat kotiväen iltojen järjestelyihin ja toteutukseen yhdessä rehtorien ja opinto-ohjaajien kanssa
- haastattelevat ryhmänsä ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Aineenopettajat

- ohjaavat opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan
- sisällyttävät opetukseen kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään
- tukevat opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta
- tekevät yhteistyötä oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa
- ohjaavat opiskelijaa yhdessä opinto-ohjaajan kanssa laatimaan ja päivittämään henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa
- seuraavat ja puuttuvat opiskelijan poissaoloihin
- ohjaavat itsenäisesti suoritettavat opinnot
- neuvovat oman oppiaineensa ylioppilaskirjoituskäytännöt
- antavat pyydettyä lausunnon opiskelijan lukivaikkeudesta YTL:lle laadittavaa hakemusta varten.

Erityisopettajat

- antavat yksilö- ja ryhmäohjausta
- ohjaavat tarvittaessa oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä asioissa ja pitävät opintojakson, jossa käsitellään muun muassa opiskelutaitoja
- pitävät lukuseulan ja tekevät tarvittaessa lukitestaukset sekä niihin liittyvät lausunnot ja hakemukset YTL:lle
- ohjaavat ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen hakemisessa
- laativat pedagogisen tuen suunnitelman muun muassa lukivaikkeuden perusteella
- ovat tarvittaessa mukana opiskelijan yksilöllisen tuen suunnittelussa ja arvioinnissa pedagogisissa palavereissa sekä opiskeluhuoltoryhmässä
- tekevät yhteistyötä aineenopettajien, ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Koulusihteeri

- opastaa lukion arjessa
- ylläpitää opiskelijarekisteriä
- tulostaa opiskelijatodistukset ja opintokirjat
- hallinnoi ylioppilastutkintoon ilmoittautumiset hallinto-ohjelmassa
- kirjaa ylioppilastutkintolautakunnan myöntämät erityisjärjestelypäätökset
- hoitaa koulumatka- ja opintotukiasiat.

Tutorit

- tutustuttavat uusia lukion opiskelijoita lukion toimintatapoihin
- auttavat uusia lukiolaisia opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä
- toteuttavat ryhmäytymispäivän yhdessä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa
- osallistuvat lukion ja lukio-opintojen esittelyyn peruskoulun päättöluokkalaisille.

Ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lähettävä ja vastaanottava oppilaitos tekevät yhteistyötä siirtymässä perusasteelta lukioon.

Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Siirtymävaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä lukion aloittaneiden opiskelijoiden sekä heidän ryhmänohjaajiensa, erityisopettajan sekä opiskelijahuollon edustajien kanssa. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Lukio-opintonsa aloittavat tekevät ensimmäisessä jaksossa digitaalisen lukiseulan. Tukea tarvitsevat pyritään löytämään mahdollisimman nopeasti ja saattamaan tarvittavan tuen piiriin.

Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opinnoista informoidaan lukio-opintojen alusta saakka. Korkeakoulujen kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä.

Jatko-ohjauksen järjestäminen

Turun lukioiden ohjaukseen sisältyy opiskelijoiden mahdollisuus jatko-ohjaukseen vuoden ajan ensisijaisesti siinä lukiossa, jonka opiskelijana hän on ollut. Jatko-ohjauksessa autetaan nuoria selkeyttämään tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintoja.

Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

- opiskelu lukiossa, oppiminen ja opiskelutaidot
- itsetuntemus, elämänhallinnan taidot, sisäinen motivaatio, päätöksentekotaidot
- ylioppilastutkinto
- eri vaihtoehdot lukion jälkeen
- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukion opinto-ohjauksessa on käytössä erilaisia työtapoja ja monipuolisia oppimisympäristöjä. Opinto-ohjaus voi olla henkilökohtaista, pienryhmäohjausta, vertaisohjausta ja luokkamuotoista. Opinto-ohjaus voi tapahtua kontaktiohjauksena tai etänä. Opinto-ohjauksessa tehdään moniammatillista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa (vrt. luku 3.6)

Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden, tavoitteiden, kiinnostusten kohteiden ja osaamisalueiden huomioon ottamista ohjauksessa tehostetaan tekemällä yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen ja asiantuntijoiden kanssa.

- Yhteistyö työelämän edustajien, oppilaitosten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.
- Moniammatillinen yhteistyö erityisesti siirtymä- ja nivelvaiheessa.
- Lukiolaisilla on mahdollisuus tutustua työelämään ja eri alojen opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi seuraamalla työntekijän/opiskelijan työpäivää.
- Lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua yhteistyöopintojaksoihin korkeakouluissa.
- Yrittäjämäistä asennetta tuetaan monipuolisilla oppimisympäristöillä ja esimerkiksi yrittäjyysopinnoilla.
- Lukion opetushenkilöstöä kannustetaan tutustumaan elinkeino- ja työelämään.

Ohjaustoiminnan arviointi

Lukioissa ohjaustoimintaa arvioidaan niin ohjauksen suunnitteluvaiheessa, ohjausta tehtäessä että sen jälkeenkin. Ohjaustoiminnan arviointi on siis jatkuva prosessi. Selkeästi määritelty ohjauksen arviointi on osa lukioiden laajempaa arviointikulttuuria.

Opinto-ohjaaja tekee jatkuvaa itsearviointia, joka kohdistuu

- käytettyihin ohjausmenetelmiin ja työmuotoihin
- ohjausresursseihin

- ohjauksesta saatuun palautteeseen.

Lukioissa arviointi perustuu palautteeseen, jota saadaan mm.

- opintojaksojen palautteista
- kouluterveyskyselyistä
- lukioiden omista kyselyistä
- yhteistyötahoille suunnatuista kyselyistä.

Ohjaustoiminnan arviointia tehdään

- yksittäisen opiskelijan kohdalla
- työyhteisötasolla
- yhteistyöverkoston tasolla.

8. Oppiaineet

8.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

8.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määritellyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Monipuolinen suomen kieli, 4 op (AI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen
- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Kieli- ja tekstitietoisuus

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kieli-identiteettiään, vahvistaa viestintärohkeuttaan sekä syventää viestintäkuvaansa ja käsitystään kielestä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee lähdekritiikkiä, toisen tekstin pohjalta kirjoittamisen taitoa ja kirjoitusprosessin vaiheita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Monimuotoinen kirjallisuus, 2 op (AI02)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- teatterikäynti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee elämyksellistä ja kokemuksellista lukemista sekä kirjoittamista. Hän kehittää ajatteluaan sekä empatiakykyään kirjallisuuden avulla. Opiskelija oppii aktiiviseksi kirjasto- ja kulttuuripalveluiden käyttäjäksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää kirjallisuuden erilaisia tulkintoja ja näkökulmia sekä harjaantuu keskustelemaan niistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Tekstien valta, 2 op (AI03)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija vahvistaa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia aktiivisen toimijuuden taitoja. Hän oppii tunnistaa vaikuttamisen keinoja sekä osaa käyttää niitä itse.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu media- ja vuorovaikutusetiikan periaatteisiin sekä sanavapauteen ja siihen liittyvään vastuuseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ottamaan kantaa ja keskustelemaan mielipiteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Omaäänisyyden voima, 2 op (AI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Kirjallisuuden kontekstit, 2 op (AI05)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

- teatterikäynti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Vuorovaikutustaito, 2 op (AI06)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan

- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot
- oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Abin kirjoitustaito, 2 op (AI07)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Abin lukutaito, 2 op (AI08)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Kieli ja tyyli kuntoon, 2 op (AI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- *vahvistetaan asiatyylisen tekstin tuottamisen taitoa.*

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- *Kerrataan ja opiskellaan oikeakielisyyttä, kielenhuoltoa ja hyvää asiatyyliä.*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Kielitiedosta lukutaitoon, 2 op (AI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kielentuntemuksen ja kirjallisuusanalyysin käsitteiden käytön vahvistaminen luku- ja kirjoitustaidon yo-kokeessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Avataan monimuotoisia tekstejä ja vahvistetaan erittely- ja tulkintataitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Ei itsenäistä suoritusta.

Väittelytaito, 2 op (AI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Väittelytaitojen kehittäminen ja vahvistaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan argumentointia ja retoriikkaa käytännössä sekä perehdytään tyypillisiin virhepäätelmiin. Hyödynnetään mahdollisesti myös muiden oppiaineiden, kuten filosofian, sisältöjä. Ryhmästä kootaan edustusjoukkue valtakunnalliseen väittelykilpailuun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Kirjallisuuden maailma, 2 op (AI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään kirjallisuuden tuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään monimuotoiseen kirjallisuuteen ja vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissakin tarvittavia kaunokirjallisuuden analysointi- ja tulkintataitoja. Paneudutaan kiinnostuksen ja mahdollisuuksien mukaan kirjailijan työhön, kirjallisuudentutkimuksen lähestymistapoihin ja kirjastolaitoksen toimintaan sekä Turun kulttuurielämän ajankohtaisiin ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Luova kirjoittaminen, 2 op (AI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan erityylisten ja erilajisten tekstien kirjoitustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan erilaisten kaunokirjallisten tyyli- ja lajien kirjoittamista ja hiotaan omaa tekstityyliä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Median maailma ja mediakritiikki, 2 op (AI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissakin tarpeellisia medialukutaitoja, mediakriittisyyttä ja mediatuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan laajasti mediaympäristöön, joukkoviestinten kehitykseen ja median sääntelyyn sekä tarkkaillaan mediaa tutkivasti ja kriittisesti. Tehdään erilaisia media-analysitehtäviä. Vierailaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi mediataloissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

8.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään

biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävänsä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävänsä elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävänsä tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestäväen kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (LUOBI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöosaaminen ja eettisyys tulee kurssilla esille keskusteluissa ja erityyppisten pohdintaa vaativien tehtävien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssi harjoittaa opiskelijoita luonnontieteissä vaadittavaan kriittisyyteen eri tietolähteiden (videot, uutiset ja nettisivustot ym) luotettavuuden arvioinnissa sekä opitun tiedon soveltamisessa (kurssin tehtävät, tuntikeskustelut)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: biologia tieteenä, elämän olemus ja eliökunta, evoluutio

Tiivistelmä: Opintojaksossa opitaan ymmärtämään, kuinka elämän biodiversiteetti on kehittynyt maapallolle evoluutiossa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (LUOB14)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisol*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*

- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelemisen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssin sisällöt ja tehtävät harjoittavat solubiologian ja genetiikan soveltamiseen myös arkielämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Solun rakenteiden ja toiminnan sekä ominaisuuksien periytymisen ymmärtäminen.

Tiivistelmä: Tutustutaan siihen, kuinka erityyppiset solut toimivat ja kuinka ominaisuudet periytyvät jälkeläisille.

Ihmisen biologia, 2 op (LUOB15)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (B15), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudokset, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden erityys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kurssin pohdintaa vaativat tehtävät ja keskustelut tukevat Hyvinvointiosaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Ihmisen fysiologian ja anatomian ymmärtäminen sekä fysiologisten ilmiöiden kytkeminen solutason tapahtumiin.

Tiivistelmä: Tutustutaan ihmisen eri elimistöjen toimintaan (fysiologia), rakenteisiin (anatomia) sekä niiden toimintaan kokonaisuutena.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (LUOBI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*

- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geeniteknikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geeniteknikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssin pohdintaa vaativat ja soveltavat tehtävät tukevat Monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: DNA:n ja mikrobien hyödyntäminen erilaisissa lääketieteen, teollisuuden, jalostustoiminnan ja ympäristönsuojelun sovelluksissa

Tiivistelmä: Opintojaksossa tutustutaan siihen, kuinka ihminen on eri tavoin oppinut hyödyntämään tietouttaan soluista, mikrobeista sekä DNA:sta.

Biologian kertauskurssi, 2 op (LUOBI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan biologian opintojaksojen keskeisiä aiheita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ainereaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista mm. aineistopohjaisia tehtäviä tekemällä ja diagrammeja piirtämällä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kertauskurssi tukee opiskelijan valmiutta esittää ja perustella biologista tietämystään biologian ja muidenkin tieteiden näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan biologian opintojaksojen keskeisiä aiheita ja valmistaudutaan ainereaalikokeeseen erityyppisiä tehtäviä tekemällä.

Lajintuntemuskurssi, 2 op (LUOBI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa harjoitellaan tavallisimpien suomalaisten biomien kasvi-, eläin- ja sienilajien tunnistamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään pääasiassa suomalaisten kasvien, sienten ja eläinten lajintuntemukseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lajien tunnistaminen kehittää opiskelijan ymmärrystä biodiversiteetin säilyttämisen tärkeydestä. Kurssin työskentelymenetelmät kuten herbaarion tekeminen, lähimaastossa retkeily ja

vierailut mm. biologisessa museossa tai kasvitieteellisessä puutarhassa tukevat Eettisyys ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään pääasiassa suomalaisten kasvien, sienten ja eläinten lajintuntemukseen. Kurssilla harjoitellaan lajintuntemusta tekemällä mm. herbaario , retkeillään lähimaastossa ja vierailaan mm. biologisessa museossa tai kasvitieteellisessä puutarhassa.

Ekologia ja ympäristö, 2 op (LUOBI2BI3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen
- rehevöityminen
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa
- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys
- toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaamista tukevat kurssin pari- ja ryhmäkeskustelut sekä pohdintatehtävät.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Luonnon toiminnan ymmärtäminen: ekosysteemit ja monimuotoisuus. Ihmisen eri vaikutustavat ympäristön tilaan (ympäristöongelmat) ja niiden ratkaisumahdollisuudet pyrittäessä kestäväan tulevaisuuteen

Tiivistelmä: Opintojaksossa opitaan ymmärtämään ekosysteemin toiminnan peruseriaatteen: Miten luonto toimii. Tutustutaan ihmisen aiheuttamiin muutoksiin ja häiriöihin luonnon ekosysteemeissä sekä pohditaan ongelmien ratkaisumahdollisuuksia.

8.3. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämämaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.

Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämäkatsomustiedon tavoitteista. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestäväen tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan

perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentamista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdinnan arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Katsomukset, 2 op (ET04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

8.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkipäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisu-, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisu-, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestäväen toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä

kokonaisjäsenyyttä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssi harjaannuttaa perustelemaan ja arvioimaan erilaisia väitteitä sekä käymään järkiperaistä keskustelua. Siihen kuuluu suopeuden periaatteen noudattaminen keskustelukumppanin väitteiden tulkinnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssi luo edellytyksiä monitieteisen lähestymistavan omaksumiseen, sillä kurssilla tutustutaan tiedon ja argumentaation yhtäläisyyksiin ja eroihin eri tieteenaloilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviontia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Etiikan opiskelu rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa näin ympäristöosaamisen tavoitteita. Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta etiikan opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Järkiperäinen eettinen ajattelu perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen, jota voi pitää kaiken yhteiskunnallisen ajattelun lähtökohtana. Eetiikan opetus rohkaisee yhteiskunnallisten epäkohtien tunnistamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen etiikkaan edistää kykyä pitää huolta itsestä ja muista. Eettiset pohdinnat auttavat jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa tarkastellaan laajasti yhteiskunnan eri puolia: yhteiskuntajärjestystä, valtaa, vapauksia, tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta, oikeuksia, poliittisia ihanteita, hyvinvointia ja taloutta. Moduulissa pohditaan muun muassa, mistä mainituissa asioissa on kyse ja miten ne voitaisiin oikeuttaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Moduulissa käsitellään myös ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi teknologian kehitykseen, sukupuoleen, ympäristöön tai monikulttuurisuuteen. Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimisprosessin aikainen arviointi perustuu aktiivisuuden ja osallisuuden osoittamiseen kurssin oppitunneilla. Kurssitehtävät ja erilaiset harjoitukset on palautettava asiallisesti tehtynä ja ajallaan. Kurssikokeessa mitataan kirjallisen esittämisen ja tiedollisen osaamisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita mitataan ja arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan sekä perinteisiin että ajankohtaisiin yhteiskuntafilosofisiin kysymyksiin.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimisprosessin aikaista osaamista arvioidaan aktiivisuudella ja osallisuudella oppituntityöskentelyssä. Kurssilla voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia. Annetut tehtävät on palautettava asiallisesti ja ajallaan. Kurssikokeessa arvioidaan opiskelijan tiedollista osaamista ja taitoa ilmaista sitä kirjallisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastelun kohteena on totuus sen erinäisissä käyttöyhteyksissä.

Filosofian kertaus, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kertaa lukion filosofian opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- Oppii kirjoittamaan hyviä ja jäsenneiltyjä vastauksia ja vastaamaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofian opintojaksojen 1-4 keskeiset sisällöt, teoriat ja käsitteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan filosofian ylioppilaskoetehtäviin vastaamista ja kerrataan keskeiset opintojaksojen asiat, filosofian teoriat ja käsitteet.

8.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta.

Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista sekä hyvinvointiosaamista.**

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla

- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY01)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä

- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Jaksossa harjoitellaan vuorovaikutusosaamista ryhmissä tehtävissä mittauksissa

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaaminen liittyy jakson osaan energiaan yhteiskunnassa. Eri energialajeja tarkastellaan fysiikan näkökulman lisäksi myös yhteiskunnan näkökulmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jaksossa pohditaan kasvihuoneilmiötä fysiikan näkökulmasta, mikä vahvistaa opiskelijan ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

Energia ja lämpö, 2 op (FY02)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksossa syvennetään ymmärrystä energiasta, mikä vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kasvihuoneilmiötä tarkastellaan lämpöopin näkökulmasta ja laajennetaan näin opiskelijan ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

voima ja liike, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jaksossa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Liikenneturvallisuutta tarkastellaan fysiikan näkökulmasta törmäysten, impulssin, liikemäärän sekä energioiden avulla. Lisäksi tutkitaan eri materiaalien välistä kitkaa ja reaktionopeuden sekä kitkan vaikutusta jarrutusmatkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin. Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

jaksottainen liike ja aallot, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*

- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiiktyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan äänen vaikutusta ihmisen hyvinvointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaaliosaamista laajennetaan jaksossa tarkastelemalla taivaankappaleiden sekä satelliittien liikkeitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin. Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

Sähkö, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*

- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jaksossa tutustutaan sähköturvallisuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Sähköopin tutkimuksia toteutetaan pari- ja ryhmittäin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin. Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*

- generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri
- valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valon interferenssi ja diffraktio
- valon polarisaatio kvalitatiivisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sähköverkossa energiaa siirretään vaihtovaihtovirran muodossa. Jaksossa syvennyttään vaihtovirran tuotantoon ja siirtoon.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vaihtovirran syntymisen ja käytön ymmärtäminen sekä valon käyttäytyminen eri materiaaleissa lisää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Kokonaisheijastusta käytetään monissa lääketieteen sovelluksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin. Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*

- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvanttumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksossa tarkastellaan säteilyn käyttöä ja sen vaikutusta yhteiskunnassa.

Hyvinvointiosaaminen

Jaksossa tarkastellaan eri sähkömagneettisen säteilyn käyttökohteita ja ionisoivan säteilyn hyötykäyttöä. Nämä auttavat opiskelijaa ymmärtämään monia lääketieteen sovelluksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin. Tuntien aikana opiskelijan tekemisiä arvoidaan ja ohjataan. Myös tuntien ulkopuolisia töitä kuten kotitehtäviä, tiedonkeruu- ja analysointitehtäviä ja raportteja voidaan ottaa arvioinnissa huomioon. Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe

Fysiikan kertaus, 2 op (FY08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa fysiikan kokonaisuuksien hallintaa
- Antaa valmiuksia jatko-opintoihin
- valmentaa opiskelijaa ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fysiikan eri opintojaksojen keskeiset sisällöt
- fysiikan ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksossa tarkastellaan fysiikan kokonaiskuvaa ja fysiikan soveltamista yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Fysiikkaa yhdistetään muihin oppiaineisiin mm. matematiikkaan, kemiaan, maantieteeseen ja biologiaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan kokonaiskuvan muodostamisessa ja ohjaavat kertaamaan keskeisiä kohtia.

Kurssin lopussa pidetään sähköinen loppukoe, esimerkiksi preliminäärikoe

Tutkivaa fysiikkaa, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppia soveltamaan teoreettista tietoa kokeellisissa mittauksissa
- opiskelija rutinoituu huolellisen mittaamiseen
- oppia kuvaamaan työskentelyä jäsennellysti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mittaustulosten esittäminen ja raportoiminen
- Tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutkimukset toteutetaan pareittain sekä ryhmissä. Tutkimusten tuloksia esitetään muille opiskelijoille. Nämä vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkimuksissa toteutetut mittausjärjestelyt lisäävät opiskelijan luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintojaksoissa ei ole numeroarviointia. Suoritusmerkinnän saa kun tekee aktiivisesti tunneilla käsiteltäviä fysiikan mittausharjoituksia raportointineen, osaa kuvata työskentelyä jäsennellysti ja osallistuu jakson aikana määriteltyyn itse- ja vertaisarviointiin. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opintona.

Fysiikan projekti, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu, miten fysiikkaa sovelletaan tutkimuksessa ja käytännössä
- perehdytään syvällisemmin johonkin fysiikan osa-alueeseen
- Opiskelija harjaantuu tiedonhankinnassa, sen luotettavuuden arvioinnissa ja esittämisessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvällisempi tutustuminen fysiikan tutkimuskohteisiin antaa opiskelijalle lisää valmiuksia yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jaksossa tutustutaan laaja-alaisemmin johonkin fysiikan tutkimuskohteeseen ja näin laajennetaan opiskelijan ymmärrystä fysiikasta soveltavana tieteenalana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintojaksoa ei ole mahdollista suorittaa itsenäisesti eikä siinä ole numeroarviointia.

Opiskelija raportoi sovitulla tavalla tutkimastaan fysiikan alasta ja arvio omaa tietämyksensä kehittymistä ja monipuolistumista.

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti ja esittämällä raportointinsa muille yksin tai ryhmässä sovitulla tavalla

Biofysiikka, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu biologian aihepiireihin ja teemoihin fysiikan näkökulmasta
- syventää aiempiin fysiikan opintoihin liittyvää tietoaineistoa
- opiskelija saa käsityksen fysikaalis-biologisten ilmiöiden matemaattisesta mallinnuksesta
- tutustutaan biofysiikan tutkimusaloihin ja mahdollisuuksiin työelämässä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- solu ja solukalvon kuljetusmekanismit
- biosähköiset ilmiöt
- solujen tutkimusmenetelmät
- sähkömagneettinen säteily ja sen biologiset vaikutukset
- aistit
- nesteet ja virtaukset
- lääketieteellinen kuvantaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu biologian ilmiöihin ja olioihin fysiikan näkökulmasta.

Opiskelija oppii näkemään oppiaineiden välisiä kytköksiä ja hyödyntämään eri oppiaineissa keräämäänsä tietoa laajasti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija perehtyy ionisoivan ja ionisoimattoman säteilyn biologisiin vaikutuksiin sekä oppii suhtautumaan rationaalisesti niihin liittyvään uutisointiin ja keskusteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu joihinkin terveydenhuollon tutkimus- ja hoitomenetelmiin perehtymällä kursseilla lääketieteellisiin kuvantamismenetelmiin, erilaisiin mikroskooppiin sekä solubiologisiin tutkimusmenetelmiin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintojaksossa ei ole numeroarviointia. Suoritusmerkinnän saa kun osallistuu aktiivisesti oppitunneille ja mahdollisille koulun ulkopuolisille vierailuille, tekee tunneilla ja kotona kurssiin liittyviä harjoituksia ja tehtäviä sekä osallistuu jakson aikana määriteltyyn itse- ja vertaisarviointiin. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Fysiikan laskennalliset menetelmät, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään taitoa käyttää tarvittavia fysiikan ohjelmistoja
- tutustutaan fysiikan ylioppilaskokeiden kokeellisiin tehtävätyyppeihin
- Tuotetaan mittausaineistoa ja käsitellään sitä
- opiskelija ymmärtää yhteyden mittausaineiston sovituskäyrien ja fysiikan kaavojen välillä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fysiikassa käytettävien mittausohjelmistojen käyttö
- eri fysiikan alueisiin kuuluvien havaintoainiestojen käsittely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osa mittauksista tehdään ryhmätyönä. Vertaisoppimista ja -arviointia sovelletaan kurssin aikana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Käytetään eri laskennallisia ohjelmistoja ja menetelmiä fysiikan eri osa-alueiden ongelmanratkaisussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintojaksossa ei ole numeroarviointia. Suoritusmerkinnän saa kun tekee aktiivisesti tunneilla käsiteltäviin fysiikan mittaus-, lasku- ja ohjelmistoharjoituksia ja osallistuu jakson aikana määriteltyyn itse- ja vertaisarviointiin. Jaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opintona.

8.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämämaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen

tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohdana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestäväen elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (LUOGE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedialla hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Toteutuu kurssilla keskusteluissa ja pohdintaa vaativissa tehtävissä. Lisäksi kurssilla voidaan tehdä mediaseurantaa joko osana arviointia tai kurssitehtävinä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Toteutuu kurssilla keskusteluissa ja pohdintaa vaativissa tehtävissä. Lisäksi kurssilla voidaan tehdä mediaseurantaa joko osana arviointia tai kurssitehtävinä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Työskentelytavoista sovitaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa. Arviointi voi perustua mm. mediaseurantaan, karttakokeisiin ja arviointiviikon kurssikokeen lisäksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Maantiede tieteenalana, ympäristön muutokset ja niiden ratkaisukeinot sekä ihmiskunnan muutokset.

Tiivistelmä: Tutustutaan maantieteeseen tieteenalana ja opiskellaan ympäristön ja ihmiskunnan muutoksia sekä etsitään ratkaisuja globaaleihin ongelmiin.

Sininen planeetta, 2 op (LUOGE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeit, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen perustuu tutkittuun tietoon. Kurssilla opiskellaan luonnonmaantieteellisten ilmiöiden perusteet, jolloin voidaan ratkaista eteen tulevia ongelmia (esim. ilmastonmuutos)

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen. Kurssin keskustelut ja tehtävät tukevat kykyä yhdistellä asioita soveltavilla tavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Luonnonmaantieteelliset ilmiöt, vesi-, kivi- ja ilmakehän rakenne ja toiminta.

Tiivistelmä: Tutustutaan luonnonmaantieteellisiin ilmiöihin ja luonnon prosesseihin sekä niihin liittyviin syy- ja seuraussuhteisiin.

Yhteinen maailma, 2 op (LUOGE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu erilaisten kulttuurien tuntemuksen avulla sekä käsittelemällä opetuksessa ajankohtaisten uutisten kautta erilaisia konflikteja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla opittuja tietoja soveltamalla opiskelija kykenee erottamaan disinformaation tutkitusta tiedosta ja suhtautumaan kriittisesti eri medialähteiden välittämään viestintään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Ihmismaantieteelliset ilmiöt ja ihmistoiminnan alueelliset piirteet. Luonnonvarat ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet ihmistoiminnan kannalta.

Tiivistelmä: Tutustutaan ihmis- ja kulttuurimaantieteellisiin ilmiöihin sekä niiden alueellisiin piirteisiin. Tutustutaan myös luonnonvarojen riittävyteen ja niiden tarjoamiin mahdollisuuksiin ihmistoiminnan kannalta.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (LUOGE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla

- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu kurssilla laadittavan vaikuttamis- tai osallistumisprojektin kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu kurssin soveltavien tehtävien sekä kurssilla laadittavan vaikuttamis- tai osallistumisprojektin kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Paikkatietosovellukset, geomedia, aluesuunnittelu, maantieteellinen tutkimus- tai vaikuttamisprojekti.

Tiivistelmä: Tutustutaan geomedian eri muotoihin, paikkatietosovelluksiin, aluesuunnittelun eri tasoihin sekä toteutetaan maantieteellinen tutkimus- tai vaikuttamisprojekti joko yksilö- tai tiimityönä.

Maantieteen kertauskurssi, 2 op (LUOGE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ainereaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista mm. aineistopohjaisia tehtäviä tekemällä ja diagrammeja piirtämällä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan maantieteen opintojaksojen keskeisiä aiheita.
- Valmistaudutaan ainereaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista sekä diagrammien piirtämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kertauskurssi tukee opiskelijan valmiutta esittää ja perustella maantieteellistä tietämystään maantieteen ja muidenkin tieteiden näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnin perusteet esitellään ja niistä sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa kerrataan maantieteen opintojaksojen keskeisiä aiheita ja valmistaudutaan ainereaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista.

Tiivistelmä: Kerrataan maantieteen opintojaksojen keskeisiä aiheita ja valmistaudutaan ainereaalikokeeseen.

8.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestäväää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista
- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Opintojakso antaa valmiuksia moniolotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*

- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päätyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana opintojakso syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen
- ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana opintojakso syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **kulttuuriosaamista**.

Hyvinvointiosaaminen

Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*

- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Paikallinen lisäys

- Turun ja Varsinais-Suomen historialliset paikalliset kohteet ja ilmiöt laajempien kehityskulkujen osana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opitaan, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistaen syvennetään yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä ja siten vahvistetaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoilla pyritään vierailemaan Turun seudun historiallisissa kohteissa.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*

- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Vuorovaikutusosaaminen

Olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävästä tulevaisuudesta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Historian kertauskurssi, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Menestyminen ylioppilaskirjoituksissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Laajennetaan aikaisemmilla opintojaksoilla esiin tulleita näkökulmia.
- Harjoitellaan erilaisia tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi muodostuu tuntityöskentelystä ja harjoitustöistä ja niissä osoitetuissa tiedoissa ja taidoissa. Suoritusmerkintä edellyttää annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaisesti ja ajallaan.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Suoritusmerkintä edellyttää historian ylioppilaskirjoituksiin osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kansainväliset ilmiöt 2000-luvulla, 2 op (HI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ymmärtää nykyhetken maailman tärkeitä ja ajankohtaisia kysymyksiä ja niiden laajempia taustoja.
- Tavoitteena on saada opiskelijat omaehtoisesti ja kriittisesti seuraamaan jatkuvasti eri tiedotusvälineitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Nykyajan maailman ja sen ilmiöiden ymmärtäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi muodostuu tuntityöskentelystä ja harjoitustöistä ja niissä osoitetuissa tiedoissa ja taidoissa. Suoritusmerkintä edellyttää annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaisesti ja ajallaan.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Yhdysvaltojen historia, 2 op (HI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Yhdysvaltojen historian ja nykypäivän tunteminen ja ymmärtäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhdysvaltojen historia
- Amerikkalaisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi muodostuu tuntityöskentelystä ja harjoitustöistä ja niissä osoitetuissa tiedoissa ja taidoissa. Suoritusmerkintä edellyttää annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaisesti ja ajallaan.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti.

8.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

*Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta.

Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkittamista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkittamalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkittamiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävänsä käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakoulu-yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämässä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämässä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemiaa kaikkialla, 2 op (LUOKE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävästä elämäntavan edistämisessä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävästä elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan yleisesti erilaisten aineiden turvallista käyttöä ja käsittelyä esimerkiksi kokeellisten töiden yhteydessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu kemian kielen käyttöön yhdisteiden ja kaavojen kirjoittamisella, sekä pohtii tietolähteiden luotettavuutta tiedonhakutyyppeissä tehtävissä. Näin ollen opiskelijan monitieteinen osaaminen ja monilukutaito kehittyy.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii tarkastelemaan kemian merkitystä työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelija pohtii tietolähteiden luotettavuutta tiedonhakutyypissä tehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon jakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö. Numeroarviointi. Laaja-alaisen osaamisen arviointi suoritetaan osana muuta kurssiarviointia.

Molekyylit ja mallit, 2 op (LUOKE02)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuminen hiiliyhdisteiden käyttöön ja sen etujen ja haittojen tiedostaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan erilaisten lääkeaineiden, kosmeettisten aineiden ja fysiologisesti vaikuttavien aineiden kemiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon jakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö. Numeroarviointi. Laaja-alaisen osaamisen arviointi suoritetaan osana muuta kurssiarviointia.

Kemiallinen reaktio, 2 op (LUOKE03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely pareittain ja pienryhmissä kehittää ja vahvistaa vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon jakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö. Numeroarviointi. Laaja-alaisen osaamisen arviointi suoritetaan osana muuta kurssiarviointia.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (LUOKE04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa voidaan teettää tutkimus tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu yhteisöllisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon jakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö. Numeroarviointi. Laaja-alaisen osaamisen arviointi suoritetaan osana muuta kurssiarviointia.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (LUOKE05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan happamoitumisen syitä ja seurauksia sekä sen vähentämistä .

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologisia taitoja harjoitetaan erilaisten kuvaajien piirtämisellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon jakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö. Numeroarviointi. Laaja-alaisen osaamisen arviointi suoritetaan osana muuta kurssiarviointia.

Kemian kertaus, 2 op (LUOKE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa yhtenäisen kokonaiskuvan lukion kemiasta ja hallitsee eri kurssien keskeisimmät asiat
- Opiskeltava asia pyritään hahmottamaan kokonaisuuksina
- Harjoitellaan vastaamaan kemian ainerealin tehtäviin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aineen rakenne
- Kemiaalliset sidokset
- Kemiaalliset reaktiot
- Kemiaallinen energia
- Kemiaallinen tasapainotila

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä tai vaihtoehtoisesti numeroarviointi, jos oppiaineen päättöarvosanan korottaminen sitä vaatii.

Laboratoriotyöskentelyn perusteet, 2 op (LUOKE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutkii kokeellisesti kemiaallisia ilmiöitä ja oppii tekemään päätelmiä niiden avulla
- Käydään mahdollisuuksien mukaan tutustumassa paikallisissa kemian alan yrityksissä tai korkeakouluissa
- Perehdytään kemian YO-kokeessa tarvittaviin kokeellisiin työtapoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kemian työvälineiden käytön hallinta
- Kemian työmenetelmien harjoittelu
- Työselostuksen laatiminen
- Mittauslaitteiden käyttö
- Kemian apuohjelmat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Orgaanisen kemian kertaus, 2 op (LUOKE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Orgaanisen kemian kertaus
- Hiiliyhdisteiden rakenteen ja reaktiivisuuden kokonaisvaltainen ymmärtäminen
- Osaamisen vahvistaminen YO-kirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Funktionaalisten ryhmien kertaus
- Orgaanisten reaktioiden kertaus
- Spektroskooppiset menetelmät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

8.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmantutkimuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa

- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

8.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa. Moduulin sisällöt tukevat valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä ja monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdyttäessä uskonnon ja tieteen suhteeseen, uskonnon määrittelyyn sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia hahmottaa uskontoa eri tieteenalojen ja uskontojen itseyttä näkökulmasta. Tutustuttaessa uskontojen erilaisiin tulkintatapoihin ja sisäiseen monimuotoisuuteen opiskelija harjaantuu tarkastelemaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota ja kielenkäyttöä.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta

- osaa jäsentää uskontoa ja uskonottomuutta ilmiöinä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtymällä maailman uskontotilanteeseen, uskonnonvapauteen sekä juutalaisuuden ja islamin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa valmiuksia toimia demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Samalla opiskelija kehittää taitojaan toimia osana katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisia työyhteisöjä.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkasteltaessa uskontojen merkitystä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa opiskelija oppii hahmottamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväen toiminnan tai ovat sen esteenä. Samalla hän saa välineitä hahmottaa kestäväen tulevaisuuden ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista ulottuvuutta sekä näiden keskinäisriippuvuuksia.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa uskontoja ja katsomuksia ilmiöinä opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltyjen sisältöjen, kuten juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin tarkastelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoidaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan osaamista arvioidaan oppimisprosessin aikana monipuolisesti. Opiskelijan aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitehtävien suorittaminen asiallisesti ja ajallaan ovat keskeisiä arviointikohteita. Kurssikoe arvioi opiskelijan tiedollista osaamista. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan uskontoa ilmiönä, uskonnon määrittelyä sekä uskonnon ja tieteen suhdetta. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuristaan, syntyyn sekä niiden keskeisiin ja yhteisiin piirteisiin.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisuus ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla monipuolisesti kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämäntietämisen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Moduulin tavoitteita:

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa.*

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä kristinuskon monimuotoisuuteen (esim. katolinen, ortodoksinen, protestanttinen ja karismaattinen kristillisuus sekä kristillisperäiset uskonnot) sekä ekumeniaan ja uskontodialogiin opiskelija saa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä sekä hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehtymällä kristinuskon erilaisiin muotoihin ja niiden asemaan ja vuorovaikutukseen kulttuurin kanssa sekä ajankohtaisiin kristinuskoon liittyviin kysymyksiin vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää ja tulkita monenlaisia tekstejä sekä arvioida kriittisesti tiedon ja lähteiden luotettavuutta. Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään erityisesti kristinuskoon liittyvän kulttuurisen ja symbolisen lukutaidon osalta.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla uskonnon asemaan sekä uskonnon ja valtioiden suhteisiin Euroopassa sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa opiskelija saa välineitä hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa yhteiskunnassa. Samalla hän saa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa ja edistää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustuttaessa kristinuskon eri muotojen eettiseen ajatteluun sekä kristinuskoon liittyviin ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin kuten ympäristökysymyksiin vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa. Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa kristinuskon moninaisia ilmenemismuotoja, tulkintatapoja sekä niiden suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelija syventää tietoa ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta. Moduulissa käsiteltyjen sisältöjen, kuten katolisen, 148

ortodoksisen, protestanttisen ja karismaattisen kristillisyyden sekä kristillisperäisten uskontojen tarkastelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektomaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä
- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuttaessa erilaisiin uskontoihin, sekä erityisesti niihin liittyviin elämäntapoihin ja etiikkaan, opiskelija saa valmiuksia ymmärtää katsomusten roolia osana yksilöiden ja yhteisöjen elämää. Nämä valmiudet tarjoavat työkaluja tarkastella uskonnon ja katsomuksen merkitystä niin omassa kuin muidenkin elämässä.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkasteltaessa Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja, luonnonuskontoja ja uusia uskonnollisia liikkeitä opiskelija tutustuu näihin uskontoihin liittyviin käsitteisiin, käytäntöihin, kieleen ja symboliikkaan kehittäen näin uskontoihin liittyvää monilukutaitoaan. Tutustuessaan eri uskontojen keskeisiin piirteisiin sekä uskontoperinteiden sisäiseen monimuotoisuuteen eri lähteiden kautta opiskelija kehittää kykyään analysoida ja arvioida erilaisia uskontoja koskevia tiedonlähteitä lähdekriittisesti ja eri tieteenalojen näkökulmista.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Käsiteltäessä esimerkiksi hindulaisuuden vaikutuksia Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, buddhalaisuuden vaikutuksia Aasian maiden kulttuureihin sekä Kiinan perinteisten uskontojen vaikutuksia Kiinan kulttuuriin ja yhteiskuntaan, opiskelija kehittää kulttuurista lukutaitoaan ja saa välineitä ymmärtää uskontojen ja katsomusten roolia osana kulttuureita ja yhteiskuntia. Tutustumalla moduulissa käsiteltyjen uskontojen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin ja vaikutuksiin länsimaissa, opiskelija vahvistaa valmiuksiaan toimia katsomuksellisesti moninaisissa ja globaaleissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdyttäessä hindulaisuuden, buddhalaisuuden, shintolaisuuden, sikhiläisyyden ja jainalaisuuden eettisiin piirteisiin sekä Kiinan perinteisten uskontojen keskeisiin piirteisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa välineitä hahmottaa, miten uskonnot ja katsomukset voivat joko edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Käsiteltäessä luonnonuskontojen ja uusien uskonnollisten liikkeiden keskeisiä piirteitä opiskelija saa välineitä pohtia ihmisen ja luonnon välistä suhdetta erilaisista näkökulmista käsin. Tutustuttaessa luonnonuskontoihin ja niiden levinneisyyteen, opiskelija hahmottaa syitä siihen, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnon kantokykyyn sekä saa valmiuksia pohtia ilmastomuutoksen vaikutuksia erilaisten yhteisöjen ja elämäntapojen kannalta.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuttaessa eri uskontojen keskeisiin piirteisiin ja niiden rooliin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa, opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja

asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan maailmanuskontojen ja uskonnollisten liikkeiden syntyyn, kehitykseen ja vaikutukseen nykyaikana.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Käsiteltäessä suomalaista uskonnollisuutta ja uskonottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen. Samalla hän saa valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi. Osana moduulia voidaan toteuttaa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti, joka harjaannuttaa opiskelijan taitoja toimia hyvinvoinnin edistämässä.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä suomalaisen katsomuksellisen kentän piirteisiin kuten uskonnon ja uskonottomuuden rooliin yksilöiden ja perheiden elämässä, uskonnon rooliin etnisten ja kulttuuristen vähemmistöjen elämässä, yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin opiskelija saa valmiuksia empatiaan, yhteistyöhön ja kunnioittavaan vuoropuheluun. Samalla hän saa välineitä hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Osana moduulia mahdollisesti toteutettavassa vapaaehtoistyöhön liittyvässä projektissa opiskelija pääsee kehittämään monipuolisesti vuorovaikutusosaamistaan.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa opiskelija saa valmiuksia hahmottaa monipuolisesti suomalaista uskonnollista ja katsomuksellista kenttää eri tieteenalojen kuten yhteiskunnan ja kulttuurin tutkimuksen näkökulmista. Samalla hän saa välineitä uskontoja koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Perehdyttäessä uskonnon merkitykseen ja näkyvyyteen julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla sekä yksilöiden ja perheiden elämässä opiskelija saa valmiuksia pohtia tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristö, kulttuuri, politiikka, talous ja teknologia.

Moduulin tavoitteita:

- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulin sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä

muiden kanssa perehtymällä moduulin sisältöihin, kuten uskontoon ja uskonnollisiin yhteisöihin suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnottomuuteen, uskonnon- ja katsomuksenvapauteen, yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin, uskonnon rooliin etnisten ja kansallisten vähemmistöjen elämässä Suomessa sekä uskonnon merkitykseen julkisella sektorilla, politiikassa, taloudessa ja työelämässä. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös toteuttamalla osana moduulia vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtymällä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Moduulin tavoitteita:

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehtymällä esimerkiksi uskonnon merkitykseen ja näkyvyyteen julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa sekä uskonnollisiin yhteisöihin kolmannen sektorin toimijoina opiskelija syventää ymmärrystään siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa. Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Moduulin tavoitteita:

- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehdyttäessä moduulin sisältöihin opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat yksilöiden arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa. Samalla hän syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta ja saa valmiuksia toimia kulttuurisen moninaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta. Moduulin sisällöt tarjoavat mahdollisuuden käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita uskonnonopetuksen tarjoamassa turvallisessa tilassa.

Moduulin tavoitteita:

- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä

- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan osaamista arvioidaan oppimisprosessin aikana monipuolisesti. Opiskelijan aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitehtävien suorittaminen asiallisesti ja ajallaan ovat keskeisiä arviointikohteita. Kurssikoe arvioi opiskelijan tiedollista osaamista.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan uskonnon ilmentymistä ja vaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa

havaita uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Moduulin tavoitteita:

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumalla uskonnolliseen symboliikkaan sekä siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskontojen oppeja ja kertomuksia opiskelija harjaannuttaa monilukutaitoaan ja valmiuksiaan olla kanssakäymisessä toisten kanssa yli kieli-, katsomus- ja kulttuurirajojen. Paneutuminen uskontoon liittyviin ulottuvuuksiin taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa antaa mahdollisuuden pohtia myös sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri aikoina ja eri kulttuureissa. Opiskelija saa näin valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulin taiteeseen ja populaarikulttuurin liittyvät sisällöt tukevat opiskelijan monilukutaidon kehittymistä sekä eettisten ja esteettisten arvojen pohdintaa. Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan sekä uskonnollisiin teemoihin populaarikulttuurissa opiskelija tutustuu erilaisiin informaation esittämisen tapoihin. Opetuksessa opiskelijaa rohkaistaan kehittyvien tulkittamisen taitojensa luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Moduulin tavoitteita:

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen ja uskonnon suhteeseen perehtyminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan uskontojen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja vaikutuksia. Harjaannuttamalla taitoaan havaita uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin vuorovaikutusta opiskelija lisää ymmärrystään eri katsomuksista ja saa valmiuksia myös ottaa kantaa moduulin teemoihin liittyviin yhteiskunnallisiin keskusteluihin.

Moduulin tavoitteita:

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen

- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

erehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan opiskelija oppii osaltaan tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat eri kulttuureissa. Samalla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin merkitystä yksilöille ja yhteisöille. Moduulin sisällöt tukevat monipuolisesti valmiuksia toimia kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä erilaisissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Moduulin tavoitteita:

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumalla taiteen ja populaarikulttuurin uskonnollisiin teemoihin sekä siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia, opiskelija harjaantuu analysoimaan myös uskonnon eettisiä ja ekologisia ulottuvuuksia ja saa mahdollisuuden pohtia omakohtaisesti näihin liittyviä arvojaan ja asenteitaan. Perehtymällä eri uskontojen näkemyksiin uskonnon ja taiteen eri muotojen suhteesta opiskelija harjaantuu pohtimaan omaa, näihin teemoihin liittyvää toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista.

Moduulin tavoitteita:

- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviontia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan uskontojen ja taiteen vuorovaikutusta, uskontojen merkitystä taidehistoriassa. Opiskellaan symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuessaan ajankohtaiseen uskonnon tutkimukseen sekä uskontoon liittyviin teemoihin mediassa opiskelija pohtii erilaisten elämän- ja maailmankatsomusten myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja saa samalla välineitä tunnistaa hyvinvointia edistäviä ja ehkäiseviä tekijöitä sekä valmiuksia toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Uskonnon tutkimukseen perehtyminen antaa lisäksi virikkeitä opiskelijan itsetuntemuksen kehittämiseen sekä identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan tutustumalla esimerkiksi

uskonnon tutkimukseen eri tieteenaloilla sekä mediaan liittyviin ilmiöihin, kuten uskontoilmiön käsittelyyn mediassa, uskonnolliseen mediaan ja median käyttöön uskonnoissa, uskontojen mediajulkisuuteen sekä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa. Samalla opiskelija kehittää taitojaan analysoida viestien ja merkitysten välittymistä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa. Uskonnon ja median käsittelyyn liittyy luontevasti myös pohdinta sananvapauden merkityksestä ja sen vastuullisesta käytöstä. Nämä pohdinnat antavat opiskelijalle valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Osana moduulia voidaan toteuttaa uskuntoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen uskuntoon liittyvä tutkimus, mikä tukee monipuolisesti tiedon välittämiseen ja rakentavaan vuorovaikutukseen liittyvien taitojen oppimista.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskuntoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

utustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Uskonnon tutkimukseen ja uskuntoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus harjaantua näissä taidoissa esimerkiksi tekemällä uskuntoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen tutkimus, joka voidaan toteuttaa osana moduulia. Moduulissa opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla uskuntoon liittyvän informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Lisäksi moduulin sisällöt tarjoavat mahdollisuuden pohtia elämän- ja maailmankatsomusten näkökulmasta tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja sekä vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita. Moduulin tavoitteet antavat hyvät edellytykset myös korkeakoulu yhteistyölle esimerkiksi humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen kanssa.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskuntoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla moduulissa tutustutaan muun muassa uskontoihin liittyviin asenteisiin ja mielikuviin, uskontokritiikkiin sekä uskontojen roolin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, mikä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Uskuntoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin tutustuminen auttaa opiskelijaa havaitsemaan uskonnon ja yhteiskunnan erilaisia suhteita eri puolilla maailmaa sekä tuottaa edellytyksiä ymmärtää ja arvostaa demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä ihmisoikeuksiin, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Moduulin teemoja voidaan tarkastella näkökulmista, jotka rohkaisevat opiskelijaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Ajankohtaisiin uskonnollisiin ilmiöihin tutustuminen tutkimuksen ja median näkökulmista antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla moduulissa on mahdollisuus tutustua uskontojen ja ympäristökysymysten suhteeseen, mikä tukee opiskelijan eettistä ja ympäristöosaamista. Samalla opiskelija harjaantuu hahmottamaan perusasioita kestävästä elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Moduulin teemat lisäävät opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta. Moduulissa uskonnon ja median suhteen tarkasteluun kuuluu olennaisena osana uskontoihin liittyvien eettisten kysymysten tarkastelu. Ajankohtaisen uskonnon tutkimuksen ja uskontoon liittyvien mediasisältöjen tarkastelu ohjaa opiskelijaa pohtimaan monipuolisesti uskontojen eettisiä ulottuvuuksia sekä rohkaisee häntä pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumalla ajankohtaiseen uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Kielellisesti, katsomuksellisesti ja kulttuurisesti monipuolisten lähteaineistojen ja medioiden käyttö moduulissa vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa, kansainvälistä osaamista sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä ja muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä. Samalla opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Suomea koskeviin ajankohtaisiin uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin tutustuminen tarjoaa mahdollisuuden käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita uskonnon opetuksen tarjoamassa turvallisessa tilassa.

Moduulin tavoitteita:

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

160

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia. Opiskellaan uskontoilmiöiden käsittelyä mediassa, kuten asenteita ja mielikuvia, uskontojen roolia konflikteissa ja rauhan rakentamisessa.

Uskonnon kertaus, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautua ylioppilaskokeeseen uskonnon opintojaksojen keskeisiä sisältöjä kerraten ja syventäen
- Harjoitellaan kirjoittamaan hyviä ja jäsenneiltyjä vastauksia ja vastaamaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskonnon opintojaksojen 1-6 keskeiset sisällöt.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan uskonnon ylioppilaskoetehtäviin vastaamista ja kerrataan keskeiset opintojaksojen asiat ja käsitteet.

8.10. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävästä elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä

visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelevaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuuksiin sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävästä tulevaisuudesta puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävästä elämäntavasta.

näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisista ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväan elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle

- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään Turun monipuolista taide- ja kulttuuritoimintaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvallinen luova työskentely, keskittyminen ja heittäytyminen edesauttavat eheytymistä. Kuvataiteen luokan työpajamainen ympäristö sallii toisin olemisen ja kohtaamisen antaen tilaa ja aikaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opiskelija käyttää kuvia tutkivan ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Taitoja arvioidaan jatkuvalla vuorovaikutteisella arvioinnilla, vertais- ja itsearvioinnilla sekä palautekeskusteluiden kautta oppimisprosessin aikana. Monipuolista arviointia toteutetaan

luovasti ja kannustavasti opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet huomioiden. Arvioinnissa painottuu luova- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson lopussa tentti tai portfolion koonti. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan eri aikojen visuaalista kulttuuria ja pohditaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä omassa elämässä ja yhteiskunnan näkökulmasta. Käytetään opiskelijoiden omia kuvia kuvailmaisun lähtökohtana. Tutustutaan erilaisiin kuvailmaisun välineihin. Vierailaan Turun taidemuseon tai Wäinö Aaltosen museon ajankohtaisessa näyttelyssä. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään Turun laajoja rakennustaiteellisia kerrostumia tutustumalla kaupunkiympäristöön ja sen arkkitehtuuriin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataideluokka on työpajamaisuudessaan vuorovaikutteinen. Opintojakso voi sisältää ryhmätyöskentelyä ja yhteisötaiteellisia projekteja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Taitoja arvioidaan vuorovaikutteisella arvioinnilla sekä vertais- ja itsearvioinnilla oppimisprosessin aikana. Monipuolista arviointia toteutetaan luovasti ja kannustavasti opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet huomioiden. Opintojakso sisältää tentin projektin tai päättötyön. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkastellaan arkkitehtuuria, muotoilua ja tuotteistamista esteettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan arkkitehtuurin ja muotoilun käsitteistöihin ja kuvastoihin sekä ympäristön ajankohtaisiin ilmiöihin oman kuvailmaisun kautta. Tehtävät sisältävät esimerkiksi havainnekuvia 3D-ohjelmalla, rakentelua, piirtämistä, valokuvausta ja muotoilua.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla hyödynnetään Turun teknologiaympäristöjen tarjontaa esimerkiksi tekemällä oppilaitos- ja yritysyhteistyötä mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tulkitaan yhdessä median ja visuaalisen kulttuurin kuvastoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa otetaan kantaa yhteiskunnan ilmiöihin mediaesityksin ja muokkaamalla kuvia digitaalisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan eri mediakulttuureja ja globaaleja ilmiöitä esimerkiksi sarjakuvan, uutiskuvan, mainoskuvan, sosiaalisen median kuvien sekä elävän kuvan keinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutteista arviointia toteutetaan luovasti ja kannustavasti opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteen huomioiden. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Median, taiteen, viestinnän ja audiovisuaalisen kulttuurin kuvastoihin ja käsitteisiin tutustumista. Harjoitellaan kuvakerronnan keinoja, muokataan kuvia digitaalisesti ja muilla keinoilla. Tutkitaan median visuaalisia keinoja vaikuttaa ja tulkitaan mediaesityksiä. Harjoitustyöt voivat liittyä mainontaan, sarjakuvaan, graafiseen muotoiluun, animaatioon ja sosiaaliseen mediaan.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennetään taidehistorian ja nykytaiteen ymmärrystä tekemällä vierailuja Turun/ lähiseudun museoihin sekä ajankohtaisiin tapahtumiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisun ymmärrystä tekemällä vierailuja Turun/ lähiseudun museoihin sekä ajankohtaisiin tapahtumiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Taitoja arvioidaan vuorovaikutteisella arvioinnilla. Monipuolista arviointia toteutetaan luovasti ja kannustavasti opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet huomioiden. Arvioinnissa painotetaan luovaa osaamista ja kulttuuriosaamista. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään omakohtaista suhdetta eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun sekä nykyaikaisen ajan kohteisiin ilmiöihin. Tehtävät ovat kuvallisia tuotoksia, taiteilijaesittelyjä ja teosanalyyssejä. Tehdään vierailuja taidemuseoihin.

Digitaalinen kuvankäsittely ja graafinen suunnittelu, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on löytää digitaalisesta kuvankäsittelystä luovuus visualisoida asioita.
- Opiskelija oppii ymmärtämään graafisen suunnittelun vaikutuskeinoja ja työskentelytapoja.
- Opiskelija tiedostaa visuaalisten keinojen mahdollisuuksia viestinnässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään graafisen suunnittelun perusteisiin ja syvennetään suhdetta median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.
- Opintojaksolla työskennellään pääosin sähköisin välinein ja kuvia tuotetaan, muokataan ja esitetään digitaalisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssityöt kootaan sähköiseen portfolioon, joka arvioidaan numeraalisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson harjoitustehtävissä pyritään luomaan visuaalisesti mielenkiintoisia ratkaisuja esimerkiksi erilaisiin kuvituksiin, kansikuviin, julisteisiin, esitteisiin tai tuotepakkauksiin. Kuvankäsittelyohjelminä Gimp, Adoben photoshop, Krita tai muut opiskelijoiden käyttämät sovellukset. Opiskelijoiden tuottamia kuvia voidaan käyttää lukion julkaisuissa. Opintojakso sisältää myös valokuvausta. Opintojakso laajentaa KU3 (Kuva viestii ja vaikuttaa) sisältöjä.

Arkkitehtuuri, 2 op (KU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa rakennuksen ja tilasuunnittelun perusteet toiminnallisuudesta esteettisyyteen ja ekologisesti kestävään tulevaisuuteen.
- Opiskelija kehittää osaamistaan tekijänä, tulkitijana, arvottajana ja toimijana arkkitehtuurin sekä tila- ja ympäristösuunnittelun näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla toteutetaan suunnitteluprosessi ideasta havainnekuviksi ja valmiiksi pienoismalliksi saakka.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa toteutetaan oma pientalo pohjapiirroksista kolmiulotteiseksi havainnekuvaksi ja pienoismalliksi. Tutustutaan modernin arkkitehtuurin teoriaan ja vierailaan mahdollisuuksien mukaan arkkitehtitoimistossa tai tehdään kaupunkikierrös.

Väri ja maalaus, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään maalaamista luovana kuvailmaisun keinona sekä ajattelun ja havainnollistamisen välineenä.
- Opiskelija tutustuu väriin moniulotteisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia maalaustekniikoita ja toteutetaan laajempi maalausprojekti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeraalisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on oman väri-ilmaisuun ja värien hahmottamisen kehittäminen. Tutustutaan eri väriteorioihin ja maalaustekniikoihin, joiden pohjalta toteutetaan maalaus.

Piirustus, 2 op (KU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään piirtämistä luovana kuvailmaisun keinona sekä ajattelun ja havainnollistamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla etsitään omaa piirrosjälkeä ja tehdään piirroksia tekniikoita vaihdellen eri teemojen mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeraalisesti

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on oman piirtämisen, havainnointikyvyn ja teknisten valmiuksien kehittäminen. Opintojaksolla tehdään piirtämisharjoituksia havaintojen pohjalta (mittasuhteet, perspektiivi, elävä malli) ja välineistä lähtevän luovan ilmaisun kautta (lyijykynä, hiili, pastelli, tussi).

Valokuvaus ja elokuva, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää valokuvauksen perustekniikat ja ilmaisulliset mahdollisuudet.
- Opiskelija ymmärtää elokuvaa taiteellisena, kulttuurisena ja oman aikakautensa ilmaisukeinona.
- Opiskelija laajentaa valokuvakerronnan ja elokuvakerronnan tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan kameran toimintaan, valokuvaukseen ilmaisumuotona, valokuvauksen historiaan sekä nykyvalokuvaan.
- Opintojaksolla työskennellään sekä pimiössä että digitaalisesti.
- Opintojakson voi painottaa oman suuntautumisensa mukaan joko valokuvaan tai elokuvaan.
- Elokuva ja videotyöskentely voi olla taiteellista, fiktiivistä tai dokumentaarista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla voi painottua oman suuntautumisensa mukaan joko valokuvaukseen tai elokuvaan. Tutustutaan valokuvauksen ja elokuvan tekniikkaan, kerrontaan ja ilmaisukeinoihin. Työskennellään pimiössä ja digitaalisesti.

Muotoilu, design ja kuvanveisto, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu muotoilun ja kuvanveiston tekniikoissa ja ymmärtää niiden ilmaisukeinoja.
- Opiskelija ymmärtää kolmiulotteisen työskentelyn mahdollisuudet taiteen ja muotoilun näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään muotoilun ja kuvanveiston eri menetelmiin kuten kuvanveistoon, keramiikkaan ja rakenteluun.
- Opintojaksolla tutustutaan muotoilun ja tuotesuunnittelun suuntauksiin sekä tuotteistamisen prosesseihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeraalisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan muotoiluun, tuotesuunnitteluun, designiin ja kuvanveistoon. Muotoillaan ja rakennellaan eri materiaalein ja keinoin esimerkiksi savesta ja kipsistä.

8.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisien näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*

- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa
- pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

8.12. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään

ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskelu ympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvittää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesääätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta koulu yhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija

oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LUOL1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (L1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)

- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Paikallinen lisäys

- tutustutaan monipuolisesti paikallisiin liikuntapaikkoihin

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

- pyritään hyödyntämään paikallisia liikuntakohteita monipuolisesti
- mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös yksityisten toimijoiden palveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja myös yksilöinä. LI01 sisällöt tukevat myös jaksamista ja opiskelijan kognitiivista suorituskkyä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojaksossa uusien opiskelijoiden tutustuessa liikunnan avulla toisiinsa, erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin ja niiden ratkaisumalleihin. Myös erilaiset arviointitavat opintojaksossa tukevat vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioidaan liikuntataitoja ja -tietoja sekä tuntityöskentelyä. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä opiskelijan kehittyminen. Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykynä ottaa muut huomioon opintojaksossa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LUOLI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittään itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii käyttämään liikuntateknologiaa mahdollisuuksien mukaan
- tutustutaan monipuolisesti paikallisiin liikuntapaikkoihin

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- liikuntateknologian hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan
- pyritään hyödyntämään paikallisia liikuntakohteita monipuolisesti
- mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös yksityisten toimijoiden palveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja myös yksilöinä. LI02 sisällöt tukevat myös jaksamista ja opiskelijan kognitiivista suorituskkyä. Opintojaksossa arvioidaan omia fyysisiä ominaisuuksia ja asetetaan kehittämistavoitteita niiden mukaan. Tämä korostaa erityisesti fyysistä ja psyykkistä hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojaksossa opiskelijoiden yhteisen tekemisen kautta. Myös erilaiset arviointitavat opintojaksossa tukevat vuorovaikutusosaamista. Vertaispalautteen antaminen opintojaksossa opettaa myös vuorovaikutustaitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen opintojaksossa tulee esille oman toimintakyvyn arviointina ja sen kehittämisenä. Lihaskunnon ja fyysisen kunnon parantaminen sekä lihasvoiman käyttö arkitöissä korostaa eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioidaan liikutaitot, -tiedot ja työskentely. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä opiskelijan kyky arvioida omia fyysisiä ominaisuuksiaan ja tehdä kehittämissuunnitelma niiden parantamiseksi. Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykyä ottaa muut huomioon opintojaksossa. Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy arvioinnissa opiskelijan oman toimintakyvyn arviointina ja sen kehittämisenä. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä. Opiskelija ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan kestävänsä tulevaisuuden, fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opetus toteutetaan rakennettua ja rakentamatonta opiskeluympäristöä sekä liikunta- ja hyvinvointitekniologiaa mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LUOLI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (L13), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusien tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan monipuolisesti paikallisiin liikuntapaikkoihin

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- pyritään hyödyntämään paikallisia liikuntakohteita monipuolisesti
- mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös yksityisten toimijoiden palveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja myös yksilöinä. LI03 sisällöt ja lajitutustumiset tukevat myös jaksamista ja opiskelijan kognitiivista suorituskykyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan uusiin lajeihin, kunnan ja mahdollisuuksien mukaan myös yksityisten liikuntapalveluiden tuottajien kautta. Tämä antaa opiskelijoille kuvan yhteiskunnan tarjoamista palveluista ja tukee näin yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioidaan liikuntataidot, -tiedot ja tyydyntely. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus monipuolisesti eri lajeissa sekä ryhmässä toimiminen vuorovaikutteisesti ja kunnioittavasti. Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä. Opiskelija tutustuu uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LUOLI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (L14), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoiden yhteisöllisyys ja vastuullisuus kehittyvät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä kyky suunnitella ja toteuttaa yhdessä tehtävää projektia. Laaja-alainen osaaminen vuorovaikutustaidoissa näkyy opiskelijan vastuullisuudessa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuvat opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta.

Kurssilla toteutetaan liikuntaan liittyvä yhteinen projekti. Opiskelijat osallistuvat projektin ideointiin ja toteutukseen. Projektina voi olla esimerkiksi liikunnaohjauksen taitojen kehittäminen vertaisryhmässä. Kurssin liikuntalajit tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LUOLI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi
- ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä
- osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti paikallisiin liikuntapaikkoihin mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- virkistystä lisäävät liikuntamuodot
- rentoutus ja keuhonhuolto

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kunnan ja yksityisten liikuntapalveluiden tarjontaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja yksilöinä. Sisällöt tukevat opiskelijan jaksamista, opiskeluvireyttä ja kognitiivista suorituskykyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioidaan liikuntataidot, -tiedot ja työskentely. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus sekä ryhmässä toimiminen. Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykyä ymmärtää ja kehittää omaa opiskeluvireyttään. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvausta, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuvat toiminta- ja opiskelukyvyyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys.

Vanhat tanssit, 2 op (LUOLI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden yhteisöllisyyden lisääminen
- yhteistyötaitojen kehittyminen ja hyvien käytöstapojen vaaliminen
- tanssitaitojen, kehollisuuden ja rytmitajun kehittyminen
- esiintymistaitojen kehittyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- salonkitanssien, vanhojen muotitanssien ja uudempien tanssien oppiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyötaidot kehittyvät

Hyvinvointiosaaminen

Yhteisöllisyyden merkitys hyvinvoinnille

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä, yhteistyötaitoja, hyviä käytöstapoja ja opiskelijan tanssintaitoja. Ohjelma koostuu salonkitanneista, vanhoista muotitansseista ja uudemmista tansseista. Opintojakso huipentuu tanssinäytökseen. Suoritusmerkintä.

Palloilu, 2 op (LUOLI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pallon käsittelytaitojen kehittyminen
- pelitaitojen kehittyminen
- kunnan ylläpitäminen pelaamalla
- ilo ja virkistys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- palloilulajien harjoittelu ja pelaaminen
- yhdessä valitut palloilulajit
- lajeina esim. jalkapallo, koripallo, lentopallo, amerikkalainen jalkapallo, vesipallo, uppopallo, rugby jne.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman hyvinvoinnin edistäminen liikkumalla

Vuorovaikutusosaaminen

Vastuullisuus ja yhteistyötaidot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioidaan liikuntataidot, -tiedot ja tyydyntely. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä opiskelijan kehittyminen.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykyä ottaa muut huomioon opintojaksossa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on pelitaitojen kehittäminen ja fyysisen kunnon kohottaminen palloilulajien avulla. Kurssin sisällöt tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Numeroarviointi.

Mailapelit, 2 op (LUOLI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- välineen käsittelytaitojen kehittyminen
- pelitaitojen kehittyminen
- kunnon ylläpitäminen pelaamalla
- ilo ja virkistys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- mailapelien harjoittelu ja pelaaminen
- yhdessä valitut mailapelit
- lajeina esim. tennis, sulkapallo, squash, padel, sähly, lacrosse, biljardi, pesäpallo, ringette, kaukalopallo, jääkiekko

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman hyvinvoinnin edistäminen liikkumalla

Vuorovaikutusosaaminen

Vastuullisuus ja yhteistyötaidot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioidaan liikuntataidot, -tiedot ja tyydyntely. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä opiskelijan kehittyminen. Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykyä ottaa muut huomioon opintojaksossa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on välineen käsittelytaitojen kehittäminen sekä fyysisen kunnon kohottaminen mailapelien avulla. Kurssin sisällöt tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Numeroarviointi.

Tanssi, 2 op (LUOLI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehollisen ilmaisun ja luovuuden kehittyminen
- kehonhallinnan, rytmittämisen ja koordinaation kehittäminen
- ymmärtää tanssin merkityksen taiteena
- ilo ja virkistys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan eri tanssityyleihin
- yhdessä valitut tanssilajit
- tyylilajeina esim. street, hip hop, breikki, moderni, jazz, baletti, afro, voqing, salsa, bachata

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman hyvinvoinnin edistäminen liikkumalla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on kehollisen ilmaisun, luovuuden, kehonhallinnan, rytmittämisen ja koordinaation kehittäminen tanssin avulla. Opiskelija ymmärtää tanssin merkityksen taiteena. Kurssin sisällöt tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Suoritusmerkintä.

Seikkailuliikunta, 2 op (LUOLI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- retkeilytaitojen kehittyminen
- luonnossa liikkuminen
- yhteisöllisyys ja yhteistyötaidot
- virkistys ja ilo

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhdessä valittu retkikohde
- luonnossa liikkuen esim. pyörällä, vaeltaen, hiihtämällä, laskettelemalla, melomalla, purjehtimalla
- retkeilytaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Retkeilyssä korostuu liikunnan osaamisen lisäksi esim. biologian, maantieteen ja fysiikan tunteminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa voidaan halutessa hyödyntää liikuntateknologiaa esimerkiksi aktiivisuusmittareita käyttämällä ja niistä saatua tietoa analysoimalla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jokamiehen oikeuksien tunteminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla toteutetaan yhteinen projekti esim. vaellus-, melonta-, pyöräily-, hiihto- tai lasketteluretki riippuen opiskelijaryhmän toiveista ja vuodenaikasta. Retken kohde sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta. Suoritusmerkintä.

Kehonhuolto, 2 op (LUOLI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ymmärtää kehon palautumisen merkityksen
- lisää osaamistaan kehonhuollossa
- kehontuntemuksen syveneminen
- kehittää notkeutta ja kehonhallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kehonhuolto
- rentoutuminen
- venyttelytekniikat
- pilatesharjoitukset
- välineiden käyttö kehonhuollossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Editää omaa hyvinvointia liikkumalla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on oppia huoltamaan ja kuuntelemaan omaa kehoa, kehittää kehonhallintaa ja liikkuvuutta, ymmärtää palautumisen ja rentoutumisen merkitys. Liikuntalajit tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Suoritusmerkintä.

Kuntosali, 2 op (LUOLI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- fyysisten kunto-ominaisuuksien harjoittelu
- kuntosalilaitteet tutuksi
- omien taitojen kehittyminen liikeradoissa
- ymmärtää voimaharjoittelun perusteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuntosaliharjoittelu laitteilla
- vapaat painot
- harjoittelu omalla kehonpainolla
- harjoittelu välineillä esim. kahvakuula, kiekot, käsipainot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman hyvinvoinnin edistäminen liikkumalla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään fyysisiä ominaisuuksia. Pääpaino on etenkin voimaharjoittelussa. Voimaa voidaan harjoittaa esim. kuntosalilaitteilla, välineillä, oman kehonpainolla. Liikuntaohjelma tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa.

Liikuntatutor, 2 op (LUOLI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- aktvioida liikettä koulupäivään
- luoda aktiivista liikuntakulttuuria koulun arkeen
- suunnitella ja toteuttaa liikuntahetkiä opiskelijoille
- osallistua liikuntatapahtumien organisointiin
- ideoida ja kehittää liikkuva opiskelu toimintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikuntatutor - koulutus
- liikunnallisen toiminnan suunnittelu ja toteutus koulupäivään
- taukoliikunnan kehittäminen
- vapaavuorojen ja liikuntalajikokeiluiden organisointi
- liikuntapäivien suunnittelu
- liikuntavälineiden lainaus opiskelijoille
- asiantuntijavierailuiden järjestäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteisöllisyys ja vastuullisuus kehittyvät

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ongelmanratkaisutaidot kehittyvät ja edistää opiskeluvireyttä

Hyvinvointiosaaminen

Toimintakyvyn merkityksen ymmärtäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijat saavat kurssin alussa liikuntatutor-koulutuksen. Kurssilla opiskelijat itse ideoivat ja organisoivat lukuvuoden aikana esimerkiksi vapaavuorojen liikuntatoimintaan, oppituntien aktivointia ja tauottamista, asiantuntijoiden vierailuja ja lajiesittelyitä liikunnanopettajan avustuksella lukuvuoden aikana. Liikuntatutorit viestivät järjestämästään toiminnasta opiskelijoille. Lisäksi liikuntatutorien tehtäviin kuuluu eri liikunnallisten välituntivälineiden lainaamisen organisointi sekä välineiden kunnossapitäminen. Tavoitteena on, että opiskelija oppii ryhmässä ideoimaan ja tuottamaan liikunnallisia tapahtumia omassa kouluyhteisössä sekä saa kokemusta liikuntahetkien organisoimisesta ja ohjaamisesta sekä oman koulun liikuntakulttuurin kehittämisestä. Kurssille toivotaan erilaisia liikkujatyyppejä. Liikuntaharrastuneisuutta ei vaadita. Opiskelijat voivat vaikuttaa itse kurssin ja omien tehtävien sisältöön. Kurssi arvioidaan kurssimerkinnällä S.

8.13. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelevaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen

- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelevaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelevaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

8.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomien tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuryhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkaistaan opiskelijoita kysymään, auttamaan toisiaan ja tekemään yhteistyötä.

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan sinnikkyytteen opiskelussa ja ongelmanratkaisussa ja omaksutaan hyviä pitkän matematiikan opiskelutapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen
- ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa
- suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkeutta kysyä, auttaa toinen toistaan ja tehdä yhteistyötä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Geometrian historia ja sen merkitys arkkitehtuurissa ja taiteessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Huomio kiinnittyy kappaleiden geometrisiin muotoihin sekä pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseen erilaisia lähestymistapoja käyttäen. Kiinnostus ja uteliaisuus lisää motivaatiota, yhdistellään asioita uudella tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiuotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vektorien käyttö fysiikassa ja geometriassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenvälisillä tavoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matemaattisilla malleilla tutkitaan mm. väestönkasvua, ilmastonmuutosta ja muita ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikka universaalina kielenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi
- määrätty integraali
- suorakaidesääntö
- pinta-ala ja tilavuuden laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan pohtimaan ja ratkaisemaan tehtäviä yhdessä.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkaistaan opiskelijoita kysymään, keskustelemaan ja ratkaisemaan tehtäviä yhdessä.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys ja pitkäjänteisyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudellaisilla tavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oma ja yhteiskunnan talous.

Hyvinvointiosaaminen

Työkaluja oman talouden hoitamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälinen talous ja valuutat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudellaisilla tavoilla. Oppimistaitojen syventäminen. Monilukutaito digiajassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla. Oppimistaitojen syventäminen. Monilukutaito digijajassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla. Oppimistaitojen syventäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee pitkän matematiikan keskeiset sisällöt ja ymmärtää matematiikan merkityksen yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan pitkän matematiikan pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tieteenaloihin liittyviä tehtäviä ja niiden ratkaisemista sekä laskennallisia että graafisia keinoja hyväksi käyttäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa.

- Opiskelija voi saada arvosanan vain hyväksytysti suoritetusta opintojaksosta.
- Numeroarviointi (5-10).

MAA:n huippu, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa monipuolisesti hyödyntää ja soveltaa matematiikan opintojaksoissa oppimiaan sisältöjä ja taitoja.
- Opiskelijalla on hyvä algebrallinen ja graafinen osaaminen ennen ylioppilaskirjoituksia.
- Opiskelija osaa käyttää matemaattisia ohjelmistoja ylioppilaskoetehtävien ratkaisemisessa ja vastausten tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään ylioppilaskirjoituksissa esiintyviin tehtäväkokonaisuuksiin, tehtävien vaatimustasoon ja erilaisiin ratkaisutapoihin.
- Lasketaan kertaustehtäviä sekä vanhoja preliminääri- ja ylioppilaskoetehtäviä.
- Vahvistetaan opiskelijan ongelmanratkaisukykyä ja –keinoja.
- Harjoitellaan ohjelmistojen monipuolista hallintaa ennen ylioppilaskirjoituksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tieteenaloihin liittyviä tehtäviä ja niiden ratkaisemista sekä laskennallisia että graafisia keinoja hyväksi käyttäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa.
- Opiskelija voi saada arvosanan vain hyväksytysti suoritetusta opintojaksosta.
- Numeroarviointi (5-10).

Matematiikan ohjelmistot, 1 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saavuttaa riittävät perustaidot 1. vuoden matematiikan opintojaksoissa tarvittavien ohjelmien käytössä.
- Varmistaa, että opiskelija osaa käyttää matematiikan ohjelmistoja sähköisessä koeympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaisten laskinohjelmistojen käyttö mm. funktioiden tutkimisessa, lausekkeiden käsittelyssä ja sieventämisessä.

- Taulukkolaskennan perustaidot, kuten valmiiden ja itse tehtyjen kaavojen hyödyntäminen ja kopioiminen. Taulukkolaskennan laskentatehon näkyväksi tekeminen ja hyväksi käyttäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat harjoittelevat ohjelmistojen käyttöä yhdessä toisiaan auttaen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa.
- Suoritusmerkintä (S).

8.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaa lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky. Rohkaistaan opiskelijoita keskinäiseen yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla. Rohkaistaan oppimaan uusia tapoja käsitellä tuttuja asioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky. Rohkaistaan opiskelijoita keskinäiseen yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla. Rohkaistaan oppimaan uusia tapoja käsitellä tuttuja asioita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Geometrian historia, geometria arkkitehtuurissa ja taiteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa. Rohkaistaan opiskelijoita sinnikkyteen muuttuvassa maailmassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmaston ilmasto-osaaminen. Rohkaistaan käsittelemään luonnon monimuotoisuutta sekä ilmasto-osaamista opintojaksossa opituilla malleilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa. Rohkaistaan opiskelijoita sinnikkyteen asiasisällöiltään laajoissa opintojaksoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky. Rohkaistaan opiskelijoita keskinäiseen yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Talousmatematiikka, 2 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii soveltamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*

- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Työkaluja oman talouden hoitamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oma ja yhteiskunnan talous, yrittämisen asenne.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälinen talous ja valuutat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa. Rohkaistaan opiskelijoita sinnikkyyteen muuttuvassa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky. Rohkaistaan opiskelijoita keskinäiseen yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa. Rohkaistaan opiskelijoita sinnikkyyteen muuttuvassa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky. Rohkaistaan opiskelijoita keskinäiseen yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee lyhyen matematiikan keskeiset sisällöt ja ymmärtää matematiikan merkityksen yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt.
- Perehdytään ylioppilaskirjoituksissa esiintyviin tehtäväkokonaisuuksiin ja tehtävien vaatimustasoon.
- Varmistetaan ohjelmistojen riittävä hallinta ennen ylioppilaskirjoituksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija harjoittelee eri tieteenaloihin liittyviä tehtäviä ja niiden ratkaisemista sekä laskennallisia että graafisia keinoja hyväksi käyttäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.
- Opiskelija voi saada arvosanan vain hyväksytysti suoritettusta opintojaksosta.
- Numeroarviointi (5-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan lyhyen matematiikan pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt ja perehdytään ylioppilaskirjoituksissa esiintyviin tehtäväkokonaisuuksiin ja tehtävien vaatimustasoon. Opintojaksolla opiskelija varmistaa ohjelmistojen riittävä hallinnan ennen ylioppilaskirjoituksia.

Suoritusvuosi 3. vuosi.
Numeroarviointi.

Tukea matematiikan opiskeluun, 2 op (MAB13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena saada paremmat valmiudet tuleville matematiikan kursseille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan opintojakson MAY01 asiasisältöjä.
- Syvennetään matematiikkaohjelmistojen käyttötaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Huolenpito itsestä ja muista. Omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen sekä identiteetin rakentaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot. Rohkaistaan opiskelijoita keskinäiseen yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan koko opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAY01 asiasisältöjä, jotta opiskelijoilla olisi paremmat valmiudet edetä matematiikan opinnoissa. Pyritään antamaan paremmat valmiudet käyttää tietoteknisiä apuvälineitä ja matemaattisia ohjelmistoja. Suoritus ensimmäisenä opiskeluvuotena. Opintojaksoa suositellaan niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia MAY01 opintojaksossa.

8.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Peruslaskutaito on jokaisen kansalaisen välttämätön perustaito.

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkaistaan opiskelijoita kysymään, auttamaan toisiaan ja tekemään yhteistyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet. Numeroarviointi.

8.14. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävästä elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen

yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskeissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Elävä musiikki 1, 8 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- opiskelija heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita
- opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija osallistuu JaSeSoi-musiikkishown valmisteluun ja esitykseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistellaan Luostarivuoren Lyseon lukion perinteinen JaSeSoi-musiikkiesitys. Opiskelija voi osallistua opintojaksolle useana vuotena. Yhteen JaSeSoi-opintojaksoon osallistuminen on kahden opintopisteen arvoinen.

Elävä musiikki 2, 8 op (MU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- opiskelija heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita
- opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija osallistuu Puistorock-tapahtuman valmisteluun ja esitykseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistellaan Luostarivuoren Lyseon lukion Puistorock-festivaali. Opiskelija voi osallistua opintojaksolle useana vuotena. Yhteen Puistorock-opintojaksoon osallistuminen on kahden opintopisteen arvoinen.

Kuoro, 8 op (MU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää äänenkäyttöään
- opiskelija uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä
- opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuoliset äänenkäyttöä ja laulutaitoa kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava ohjelmisto
- erilaisia esiintymistilaisuuksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso koostuu kuoroharjoituksista ja esiintymisistä oman lukion tilaisuuksissa ja mahdollisesti myös muualla.

Keikalle, 8 op (MU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta
- opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- opiskelija uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä, opiskelijalähtöinen ohjelmisto
- taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso koostuu erilaisista esiintymisistä.

Musiikkiteknologia, 2 op (MU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin teknologian käyttömahdollisuuksiin musiikissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tietokoneen monipuolinen hyödyntäminen musiikin tekemisessä
- Äänentoisto- ja tallennusteknologia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan musiikkiin liittyviin teknisiin laitteisiin ja tietokoneen käyttöön ainakin nuottikirjoituksen ja tallentamisen osalta.

Musiikki minussa, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*

- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistään turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan musiikillisesti omaan itseen ja löydetään itselle sopivat tavat toimia musiikin parissa.

Musiikki meillä, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto

- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään omaa musiikkisuhdetta vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Musiikki muualla, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valinnainen musiikin opintojakso, jolla tutustutaan musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin.

Musiikki muissa taiteissa, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valinnainen musiikin opintojakso, jolla tutustutaan erilaisiin musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin.

8.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolittietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutus- ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

*Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamista**.*

*Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamista**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

*Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista

- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämönhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa
- syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämönhallintataitojen osalta
- tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan
- tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin
- tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen
- tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja
- osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä
- tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyaatimukset sekä valintaprosessit
- osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittäminen; opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen

- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi tapahtuu pääosin opintojakson aikana. Arvioinnin välineinä voidaan käyttää niin vertaisarviointia, itsearviointia kuin opettajälähtöistä arviointiakin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Tutor-toiminta, 2 op (OP3)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Osallistujat koulutetaan vertaistukihenkilöiksi uusille lukion opiskelijoille. Koulutus rakentuu erilaisten teemojen ympärille. Esimerkiksi itsetuntemus, ryhmäytyminen ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisiä sisältöjä. Lisäksi perehdytään oman lukion käytänteisiin ja erityispiirteisiin. Tutorit perehdyttävät uudet opiskelijat lukio-opintoihin, auttavat opintovalinnoissa, suunnittelevat ja toteuttavat ryhmäytymispäivän sekä esittelevät lukio-opintoja muun muassa huoltajailloissa ja erilaisissa tilaisuuksissa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Työelämä, 2 op (OP4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- arvioi ja kehittää omia työelämätaitojaan ja -valmiuksiaan
- tutustuu työelämään, sen sääntöihin ja käytäntöihin
- syventää ymmärrystään työelämästä ja sen eri muodoista
- hahmottaa työelämään tutustumisen merkityksen omalle jatko-opinto- ja urasuunnitelmalleen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan itsenäisesti. Opintojakson suoritus voi muodostua joko opiskelijan työkokemuksesta (esim. kesätyö) ja siihen liittyvästä raportoinnista tai vaihtoehtoisesti opintojakson voi suorittaa tekemällä opinto-ohjaajan kanssa sovitun tehtäväkokonaisuuden
- Arviointi S-merkintä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kykyään tunnistaa ja nimetä omia vahvuuksiaan sekä tehdä valintojaan niiden pohjalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija vahvistaa työelämävalmiuksiaan sekä harjaantuu toimimaan työelämässä yrittäjämäisellä asenteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opinto-ohjauksen syventävä opintojakso, 2 op (OP5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinto-ohjauksen teemoihin liittyvä opintojakso, jonka toteutustavat voivat vaihdella lukuvuosittain. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

8.16. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä

ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämäntiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyyssuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen

- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä

- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psykykinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*

- osaa antaa esimerkkejä sosialisointin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen.

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan esimerkiksi tarkastelemalla minuutta ja minäkäsitystä sekä tunteiden, tunnetaitojen ja tunteiden säätelyä.

Tavoite: Opiskelija perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä.

Hyvinvointiosaamista tukee moduulissa esimerkiksi sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa.

Vuorovaikutusosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta.

Monitieteistä osaamista tukee tämän osalta esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden sekä temperamentin käsitteen tarkastelu.

Tavoite: Opiskelija osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun.

Monitieteiseen osaamiseen liittyviä näkökulmia voi tuoda esiin esimerkiksi tarkasteltaessa hermoston kehitystä psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana.

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa."

Tätä tukee monitieteisen osaamisen näkökulmasta esimerkiksi tunne-elämän, vuorovaikutuksen ja kognitiivisen kehityksen tarkastelu lapsuudessa ja nuoruudessa.

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta."

Monitieteistä ja luovaa osaamista edistää tämän osalta esimerkiksi erilaisten kehityspolkujen tarkastelu varhaislapsuudesta aikuisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta."

Tämä linkittyy yhteiskunnalliseen osaamiseen esimerkiksi vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkityksen käsittelyssä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta."

Eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä taitoja voi tämän osalta vahvistaa esimerkiksi tarkasteltaessa vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitystä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa antaa esimerkkejä sosialisointin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen."

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsittelemällä esimerkiksi henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin, kulttuuri-identiteetin ja etnisen identiteetin teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan osaamista arvioidaan oppimisprosessin aikana monipuolisesti. Opiskelijan aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitehtävien suorittaminen asiallisesti ja ajallaan ovat keskeisiä arviointikohteita. Kurssikoe arvioi opiskelijan tiedollista osaamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskellaan ihmisen kehittymistä hermoston ja psyykkisten toimintojen näkökulmasta. Tunne-elämän kehitys ja kognitiiviset taidot lapsuudessa ja nuoruudessa sekä yksilön identiteetin muodostuminen ovat opintojakson keskeisiä sisältöjä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen pöörakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä.”

Aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista nostetut esimerkit samoin kuin neuropsykologisen kuntoutuksen esitleminen edistävät opiskelijan hyvinvointiosaamista ja valmiutta mielenterveysongelmien kohtaamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle.”

Vuorovaikutusosaamisen kannalta moduulin sisällöistä keskeisimpiä ovat kieleen liittyvät sisällöt, kuten kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä ja esimerkit aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.”

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Tavoite: ”Opiskelija osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn.”

Havaitsemisen, tarkkaavaisuuden ja muistin käsittely tukevat moniteiteistä osaamista.

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana.”

Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyviä näkökohtia voi tässä yhteydessä nostaa esiin esimerkiksi tarkasteltaessa esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa.”

Monitieteistä ja luovaa osaamista voi tämän osalta edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa.”

Tämä kytkeytyy yhteiskunnallisen osaamiseen esimerkiksi tarkasteltaessa nopean ja hitaan ajattelun sisältöjä ja kognitiivisia vinoumia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.”

Kokeellisen tutkimuksen suunnitteluun ja tutkimussuunnitelman arvioimiseen kuuluu eettisten näkökohtien huomioon ottaminen, mikä tukee eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen.”

Esimerkiksi sisäisten mallien ja havaintokehän tarkastelu tukee globaali- ja kulttuuriosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan monipuoliseen näyttöön opintojakson aikana. Aktiivisuus ja osallisuus oppitunneilla ja kurssitöiden sekä harjoitusten palauttaminen ajallaan ja asiallisesti tehtynä on tärkeää. Arviointimenetelminä voidaan käyttää myös opiskelijan itse- ja vertaisarviontia. Kurssikokeessa voidaan mitata opiskelijan tiedollista asianhallintaa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla käsitellään kognitiivisen toiminnan periaatteita ja tarkastellaan erilaisia kognitiivisia ilmiöitä, kuten havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti sekä niihin liittyvä aivotoiminta.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syvenyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävästä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen."

Hyvinvointiosaamista tukee esimerkiksi ymmärrys resiliensseistä ja tunteiden säätelystä sekä kriisien ja niistä selviytymisen käsittely.

Tavoite: "Opiskelija tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä."

Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä."

Tunteiden psykologiaan liittyvät sisällöt tukevat monipuolisesti vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: "Opiskelija syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon."

Mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyvien biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen näkökulmien tarkastelu kehittää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia."

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys-käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen."

Moduulin sisältöihin kuuluvan resilienssin tarkastelun avulla opiskelijaa voidaan rohkaista ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia."

Ajankohtaiseen mielenterveyshäiriöihin liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun liittyy myös eettisiä näkökohtia, joita pohtimalla voidaan vahvistaa opiskelijan eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta."

Opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan kehittää tarkastelemalla esimerkiksi tunteiden universaaliutta ja kulttuurisidonnaisuutta sekä tunteiden merkitystä kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa.”

Globaali- ja kulttuuriosaamiseen linkittyy tämän osalta erityisesti sisällöt, joissa selitetään mielenterveysongelmia kulttuurisilla taustatekijöillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimisprosessin aikainen arviointi perustuu aktiivisuuden ja osallisuuden osoittamiseen kurssin oppitunneilla. Kurssitehtävät ja erilaiset harjoitukset on palautettava asiallisesti tehtynä ja ajallaan. Kurssikokeessa mitataan kirjallisen esittämisen ja tiedollisen osaamisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita mitataan ja arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla opiskellaan mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Kurssisisältöjä ovat myös mielenterveyden ja mielenterveyshäiriöiden määrittely ja tarkastelu. Kurssilla pyritään ymmärtämään biologiset, psyykkiset, sosiaaliset ja kulttuurisidonnaiset tekijät mielenterveyden taustalla ja hoidossa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät
- reliabiliteetti ja validiteetti
- esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista
- esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa.”

Opiskelijan hyvinvointiosaamista voidaan vahvistaa tarkasteltaessa esimerkiksi piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyylejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä.

Tavoite: ”Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen.”

Hyvinvointiosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta.”

Vuorovaikutusosaamista voidaan tukea tarkasteltaessa esimerkiksi sosiaalipsykologian tutkimusesimerkkejä sekä esimerkkiejä, jotka liittyvät kulttuurien vaikutukseen ajatteluun ja käyttäytymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa.”

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa.”

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita voidaan tukea tarkasteltaessa älykkyyteen ja luovuuteen vaikuttavia yksilöllisiä eroja esimerkiksi persoonallisuuden pysyvyyden ja muuttuvuuden sekä käyttäytymisgenetiikan perustiedon avulla. Luovuuden määritelmien ja luovuuteen liittyvien tekijöiden käsitteleminen syventää opiskelijan käsitystä luovuudesta.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.”

Muun muassa yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista ovat moduulin sisältöjä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.”

Yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvät tavoitteet kytkeytyvät moduulissa erityisesti seuraaviin sisältöihin: yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.”

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan.”

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta.”

Tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimisprosessin aikaista osaamista arvioidaan aktiivisuudella ja osallisuudella oppituntityöskentelyssä. Kurssilla voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia. Annetut tehtävät

on palautettava asiallisesti ja ajallaan. Kurssikokeessa arvioidaan opiskelijan tiedollista osaamista ja taitoa ilmaista sitä kirjallisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana kurssin kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla opiskellaan persoonallisuuden kokonaisuutta eri näkökulmista ja tarkastellaan yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa. Kurssilla pyritään ymmärtämään ja soveltamaan psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen.

Kertausta yo-kirjoitukseen, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kertaava lukion psykologian opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- oppii kirjoittamaan hyviä ja jäseneltyjä vastauksia ja vastaamaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin
- oppii esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin myötä arvioimaan omia sekä muiden opiskelijoiden vastauksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologian opintojaksojen 1-5 ydinkysymykset
- psykologiset käsitteet ja teoriat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan psykologian ylioppilaskoetehtäviin vastaamista ja kerrataan keskeiset opintojaksojen asiat, psykologiset teoriat ja käsitteet.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu sosiaalipsykologian perusteisiin ja tuntee keskeisiä sosiaalipsykologisia käsitteitä ja teorioita
- ymmärtää yksilöiden, ryhmien, kansojen ja kulttuurien välistä sosiaalista vuorovaikutusta
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa
- kehittää vuorovaikutustaitoja ja itseä ryhmän jäsenenä
- ymmärtää tutkimuksen suunnittelun ja toteuttamisen kautta sosiaalipsykologisen tiedon perusteita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sosiaalisen vuorovaikutusprosessin monitasoiset ilmiöt
- sosiaalisten tilanteiden havaitseminen ja tapahtumille annetut selitykset
- vuorovaikutus ryhmissä ja ryhmien välillä
- sosiaaliset ja sosiokognitiiviset ja sosioemotionaaliset taidot
- sosiaalipsykologinen tutkimus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson aikana arvioidaan opiskelijan aktiivisuutta ja osallisuutta oppitunneilla. Kurssilla korostuu keskusteluihin osallistuminen ja opiskelijan itse- ja vertaisarviointi. Kurssikoe tai itsenäinen lopputyö mittaavat opiskelijan tiedollista osaamista ja tiedon itsenäistä soveltamista sosiaalipsykologiseen teemoihin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sosiaalipsykologia on ihmisten kanssakäymistä tutkiva tiede. Ihmisten suhde toisiin ihmisiin, ryhmien ja yhteisöjen toiminnassa vaikuttavat psykologiset tekijät ovat keskeisiä kurssisisältöjä. Ilmiöinä käsitellään mm. auttamiseen, aggressioon tai kulttuurien välisiin eroihin liittyviä psykologisia tekijöitä.

Itsetuntemus ja elämäntaidot, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lisätä myönteisessä ilmapiirissä opiskelijan itsetuntemusta, auttaa jaksamisessa ja elämän haasteiden kohtaamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojakson lyhyiden teoriajaksojen lisäksi tunnilla tehdään käytännön harjoituksia itsetuntemukseen ja ihmissuhdetaitoihin liittyen
- harjoitellaan kuuntelun, keskustelun ja eläytymisen taitoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi. Suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla työskennellään myönteisessä ilmapiirissä opiskelijan itsetuntemusta kasvattaen. Harjoitusten avulla pyritään auttamaan jaksamisessa ja elämän haasteiden kohtaamisessa.

Miten oppia opiskelemaan olennainen, 2 op (PS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Auttaa opiskelijaa löytämään lukio-opiskelun kannalta keskeiset ja toimivat opiskelumenetelmät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uusin oppimispsykologinen katsaus
- tiedon jäsentely, muistiprosessit ja lukutekniikka
- reaalikoekysymyksiin vastaamisen harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi. Suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssityöskentelyllä autetaan opiskelijaa löytämään lukio-opiskelun kannalta keskeiset ja toimivat opiskelumenetelmät ja harjoitellaan niiden käyttöä.

8.17. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykyinä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveystieteitä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävästä kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiantietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveystietämiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (LUOTE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan yhteistyö yliopiston kanssa

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan lääketieteen opiskelijoiden vierailu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

terveyden edistäminen, itsetuntemuksen kehittyminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja laaja-alainen osaaminen sisältyy kurssin arviointiin. Kurssilla painottuu laaja-alaisessa osaamisessa hyvinvointiosaaminen. Arviointimenetelminä voidaan käyttää esimerkiksi koetta, käsitetestejä, käsitekarttaa, esseetä ja oppimispäiväkirjaa. Oppimispäiväkirjan voi toteuttaa esimerkiksi elämäntavoista (laaja-alainen hyvinvointiosaaminen). Kurssilla voidaan hyödyntää itsearviointia. Kurssissa on numeroarviointi. Kurssi ei ole suoritettavissa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luodaan kokonaiskuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä, niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä.

Terveys ja ympäristö, 2 op (LUOTE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan yhteistyö terveyden tutkimuslaitoksiin, yliopistoon ja ammattikorkeakouluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mahdollinen vierailu tai vierailija

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittinen ajattelu, tutkimistiedon lukutaito

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

valintojen merkitys ympäristön terveyteen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja laaja-alainen osaaminen sisältyy kurssin arviointiin. Arviointimenetelminä voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyötä, käsitetestejä, esseetä ja koetta. Ryhmätyö esimerkiksi ympäristöterveyden teemoista (laaja-alainen osaaminen kestävä kehitys) Esseen kirjoitus esimerkiksi terveyden tutkimusaiheista (laaja-alainen osaaminen tiedon soveltaminen ja kriittinen ajattelu) Kurssilla voidaan hyödyntää vertaisarviointia ja itsearviointia. Kurssissa on numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi moduulissa syvennytään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (LUOTE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- mahdollinen yhteistyö kolmannen sektorin terveystalvelujen kanssa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- mahdollinen yhteistyö potilasliittojen ja terveyttä edistävien järjestöjen kanssa
- mahdollinen vierailu terveystalan museoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset kysymykset

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyötaidot ryhmätyöskentelyssä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja laaja-alainen osaaminen sisältyy kurssin arviointiin. Arviointimenetelminä voidaan käyttää esimerkiksi käsiteltestejä, käsitekarttaa, esseetä, koetta, ryhmäkeskustelua ja ryhmätöitä. Esseessä voidaan hyödyntää esimerkiksi etiikan teemoja. (laaja-alainen eettinen osaaminen) Ryhmätöissä voidaan käsitellä tauteja (laaja-alainen vuorovaikutusosaaminen) Kurssilla voidaan hyödyntää vertaisarviointia ja itsearviointia. Kurssissa on numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveystalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Terveystiedon valmennus, 2 op (LUOTE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hallitsee terveystiedon keskeiset sisällöt
- opiskelija tunnistaa erilaisia tehtävätyyppejä ylioppilaskirjoituksissa
- opiskelija kehittää valmiuksiaan vastata ylioppilaskirjoitusten tehtäviin
- opiskelija tiedostaa terveystiedon ajankohtaisia ilmiöitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveystiedon keskeisten sisältöjen kertaaminen
- terveystieteelliset tiedonkäsittelytaidot
- ylioppilaskokeessa käytettävien ohjelmistojen käytön harjoittelu
- laaja-alaisen ja monitieteisen esseen kirjoittamisen perusteet
- terveystiedon ja muiden oppiaineiden rajapintojen tunnistaminen
- valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laajojen kokonaisuuksien ymmärtäminen terveyteen ja hyvinvointiin liittyen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ajankohtaiset uutiset, tiedon tulkinta kriittisesti

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisen ongelman ratkaisu terveystieteiden näkökulmasta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syy-seuraus suhteen pohtiminen terveyden näkökulmasta

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalit terveyshaasteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmennetaan opiskelijaa terveystiedon yo-kirjoituksiin. Tavoitteena on oppia yhdistelemään kokonaisuuksia ja syventämään aikaisempien kurssien (TE1, TE2,

TE3) aihealueita. Kurssilla hiotaan oppiaineelle luonteenomaista vastaamistekniikkaa sekä harjoitellaan yo-kirjoitusten tehtävyytyyppejä ja digitaalisia ohjelmia. Preppaa itsesi huippukuntoon! Suoritusmerkintä.

Terveysmedia, 2 op (LUOTE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittyä kriittisen pohdinnan taidoissa
- oppii perustelemaan valintojaan terveyden näkökulmasta
- osaa etsiä sekä tunnistaa luotettavia terveyden tietolähteitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ajankohtaiset terveysteemat
- terveyteen liittyvät tutkimukset
- terveyteen liittyvät uutiset
- terveystiedot
- mahdollinen yhteistyö yliopistoon ja ammattikorkeakouluun

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

oman ja muiden terveyden edistäminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittinen lukutaito, terveystiedon lukutaito, ajankohtaiset terveystieteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on pohtia omia elintapoja ja terveystietoisuutta. Perehdymme ajankohtaisiin terveyteen liittyviin uutisiin ja tutkimuksiin. Miten ajankohtaiset ilmiöt mediassa vaikuttavat terveystietoisuusiimme ja elämäntapoihin? Miten tunnistaa luotettava tieto terveyteen liittyen? Opiskelija kehittyä kriittisen pohdinnan taidoissa, oppii perustelemaan valintojaan terveyden näkökulmasta ja osaa etsiä sekä tunnistaa luotettavia terveyden tietolähteitä. Suoritusmerkintä.

8.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen**

sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkastuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälteenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täytyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

8.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta
- tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA2)

Opintojakson moduulit

- *Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen*

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvaramaansa
- osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- *Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen*

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuu jatkuva näyttö.

Arvioinnissa painotetaan suullista kielitaitoa ja vuorovaikutustaitoja.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Abien kertauskurssi, 2 op (RUA8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukea opiskelijan valmistautumista ruotsin ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeen eri osioiden läpikäyntiä sekä sanaston ja rakenteiden kertausta ryhmän tarpeiden mukaisesti. Suoritusmerkintä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskokeen eri osioiden läpikäyntiä sekä sanaston ja rakenteiden kertausta ryhmän tarpeiden mukaisesti.

Kirjoituskurssi, 2 op (RUA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kirjallisen ilmaisun kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monipuolista valmentautumista A-ruotsin ylioppilaskirjoitusten kirjoitelmätehtäviin erilaisten harjoitusten avulla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Monipuolista valmentautumista A-ruotsin ylioppilaskirjoitusten kirjoitelmatehtäviin erilaisten harjoitusten avulla. Suoritusmerkintä.

8.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB2)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Ympäristömme, 2 op (RUB3)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB4)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB5)

Opintojakson moduulit

- *Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen*

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*

- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuu jatkuva näyttö.

Arvioinnissa painotetaan suullista kielitaitoa ja vuorovaikutustaitoja.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB6)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Abien kertauskurssi, 2 op (RUB7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukea opiskelijan valmistautumista ruotsin ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeen eri osioiden läpikäyntiä sekä sanaston ja rakenteiden kertausta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskokeen eri osioiden läpikäyntiä sekä sanaston ja rakenteiden kertausta.

Ykkösten tukikurssi, 2 op (RUB8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ruotsin perusrakenteiden hallinta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi tukee ruotsin opintojen alkuvaihetta. Peruskieliopin ja sanaston kertausta ja vahvistusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi tukee ruotsin opintojen alkuvaihetta. Peruskieliopin ja sanaston kertausta ja vahvistusta. Suoritusmerkintä.

Kirjoituskurssi, 2 op (RUB9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kirjallisen ilmaisun kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monipuolista valmentautumista B-ruotsin ylioppilaskirjoitusten kirjoitelmatehtäviin erilaisten harjoitusten avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Monipuolista valmentautumista B-ruotsin ylioppilaskirjoitusten kirjoitelmatehtäviin erilaisten harjoitusten avulla. Suoritusmerkintä.

8.19. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määritellyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraisissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnot mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

8.19.1. Espanja B3-oppimäärä (EAB)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointien menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana kehitetään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana annetaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuus

Opintojaksot

Espanja, perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Espanja, perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisia sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Espanja, perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Espanja, perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Espanja, perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys

- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Espanja, perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos.

Espanja, perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

Espanja, perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin.

8.19.2. Ranska, B3-oppimäärä (RAB)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa

myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Ranska, perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*

- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Ranska, perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Ranska, perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Ranska, perustaso 1, 2 op (RAB34)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos.

Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin.

8.19.3. Ranska (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranska, perustason alkeet3, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Ranska, perustaso 1, 4 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Lisälaajuus

2 op

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja

Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos.

Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin.

Ranska, perustason jatko 1, 4 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Lisälaajuus

2 op

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan kulttuurista ja kansainvälistä ymmärrystä tutustumalla sekä työelämään että yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Ranska, perustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla laajennetaan, kerrataan ja vankennetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia osaamisalueita.

8.19.4. Saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista. Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja. Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointien menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin. Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

300

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin. Numeroarviointi.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötälämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan kulttuurista ja kansainvälistä ymmärrystä tutustumalla sekä työelämään että yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Numeroarviointi.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteidenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla laajennetaan, kerrataan ja vankennetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia osaamisalueita. Suoritusmerkintä.

8.19.5. Saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formativisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista. Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja. Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin. Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötälämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin. Numeroarviointi.

8.19.6. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Englanti globaalina kielenä

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet opintojakson kuvauksen painotuksen mukaisesti sekä opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista ja perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Lisäksi pohditaan englannin kielen merkitystä globaalina kielenä ja kasvatetaan opiskelijan rakentavaa vuorovaikutusosaamista eri viestintäkanavia käyttäen ja eri medioita hyödyntäen. Opintojaksolla laaditaan henkilökohtainen kieliprofiili.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA02)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet opintojakson kuvauksen painotuksen mukaisesti sekä opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista ja perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä tarkastelemalla kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko omakohtainen luovan ilmaisun tuotos.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet opintojakson kuvauksen painotuksen mukaisesti sekä opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista ja perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittistä luku- ja tiedonhankintataittoa sekä siihen pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Moduulissa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsenmellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet opintojakson kuvauksen painotuksen mukaisesti sekä opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista ja perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet opintojakson kuvauksen painotuksen mukaisesti sekä opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista ja perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on syventää käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Moduulissa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet opintojakson kuvauksen painotuksen mukaisesti sekä opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista ja perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin 4-10. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan laaja-alainen osaaminen. Opintojakson arvioinnissa voidaan käyttää itse- ja vertaisarviointia. Osana opintojakson arviointia on OPH:n suullisen kielitaidon koe.

Abien kertauskurssi, 2 op (ENA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeen osa-alueiden harjoitukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso. Valmentautumista kaikilla ylioppilaskirjoitusten osaluilla. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Writing Skills, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kirjallisen tuottamisen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaisten tekstityyppien kirjoittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan kirjoittamista monipuolisesti. Suoritusmerkintä. Opintojakso on hajautettu kahden jakson ajalle. Jaksojen 2 ja 3 ryhmät on tarkoitettu kolmannen vuoden opiskelijoille ja jaksojen 4 ja 5 ryhmät toisen vuoden opiskelijoille. Ei itsenäistä suoritusta.

Business English, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Talouselämän keskeiseen sanastoon ja kirjallisiin käytänteisiin perehtyminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Talouselämän sanastoa, tekstejä ja kuunteluharjoituksia sekä suullista harjoittelua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija talouselämän keskeiseen sanastoon sekä kirjallisiin ja suullisiin käytänteisiin mahdollisten asiantuntijoiden ja vierailijoiden avulla. Opintojakson voi valita opintojen toisena tai kolmantena vuonna. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Englannin tukikurssi, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perusasioiden osaaminen vahvistuu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kieliopin keskeiset sisällöt, esimerkiksi lauseenmuodostus, verbioppi ja sanajärjestys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso niille, jotka tarvitsevat tukea englannin perusasioiden kanssa. Opintojaksolla keskitytään perusaikamuotoihin, lauseenmuodostukseen ja sanajärjestykseen. Suoritetaan opintojen ensimmäisenä vuonna. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Kehity mestariksi!, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perusasioiden osaaminen vahvistuu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kieliopin keskeiset sisällöt opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso niille, jotka tarvitsevat tukea englannin perusasioiden kanssa. Opintojaksolla keskitytään kieliopin perusasioiden vahvistamiseen. Suoritetaan opintojen toisena tai kolmantena vuonna. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

8.19.7. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2)

Tavoitteet

Latinan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin sanastoa ja muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmaisuja*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helpohkoa autenttista tekstiä, osaa hankkia uutta tietoa tutuista aiheista ja osaa jonkin verran päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvien osien vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB21)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB21), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa lauseopin osaamistaan*
- *harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- *antiikin vapaa-aika*
- *antiikin roomalaisnuorten kasvatusta ja koulunkäyntiä*
- *antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämiseksi ja vieraiden kulttuurien ymmärtämiseksi sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB22)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB22), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan*

- tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan
- tutustuu etruskeihin.

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- Rooman varhaishistoria ja siihen liittyvät tarut
- Rooman historian käännekohtat
- Rooman kehittyminen maailmanvallaksi
- roomalainen aikakäsitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB23)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB23), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää lauseopin osaamistaan
- hallitsee keskeisen muoto-opin
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta
- tutustuu runomitoista heksametriin.

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- Rooman historian merkkihenkilöitä
- roomalaiset hyveet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB24)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB24), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa
- monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista
- tutustuu lyyrisiin runomittoihin.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme
- antiikin tieteet ja taiteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB25)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB25), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*
- *tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.*

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB26)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB26), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*
- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämiseksi ja vieraiden kulttuurien ymmärtämiseksi sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteiden välisen yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB27)

Opintojakson moduulit

- Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB27), Valinnainen

Tavoitteet

Epiikkaa ja lyriikkaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu analysoimaan tekstejä kieliopillisesti ja sisällöllisesti
- vahvistaa taitojaan autenttisten tekstien lukemisessa
- syventää osaamistaan runomitoista ja runoilta tyypillisestä kielestä.

Keskeiset sisällöt

Epiikkaa ja lyriikkaa

- epiikan ja lyriikan mestareita ja heidän tuotantoaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB28)

Opintojakson moduulit

- Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB28), Valinnainen

Tavoitteet

Retoriikkaa ja filosofiaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu analysoimaan tekstejä kieliopillisesti ja sisällöllisesti*
- *vahvistaa taitojaan autenttisten tekstien lukemisessa*
- *tutustuu antiikin puhetaitoon ja filosofiaan.*

Keskeiset sisällöt

Retoriikkaa ja filosofiaa

- *antiikin puhujia ja filosofeja heidän henkilöhistoriansa ja kirjallisen tuotantonsa valossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

8.19.8. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3)

Tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä
- ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen
- oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin
- osaa kohtalaisen hyvin perussanastoa ja keskeisiä muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmauksia
- ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31)

Opintojakson moduulit

- Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Ikkunat auki antiikkiin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy kertomaan itsestään perusasioita latinaksi
- tutustuu kielen keskeisiin piirteisiin
- tutustuu antiikin kulttuuriin ja latinan kieleen nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää latinan kielen aseman Euroopan kielten joukossa ja erityisesti romaanisissa kielissä.

Keskeiset sisällöt

Ikkunat auki antiikkiin

- Rooman valtakunnan latinan kielen vaiheet pääpiirteittäin
- antiikin ja nykypäivän Italiaa ja roomalaisia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Antiikin elämää, 2 op (LAB32)

Opintojakson moduulit

- Antiikin elämää, 2 op (LAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Antiikin elämää

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kielitietoisuuttaan ja oppii käyttämään kieliopillisia käsitteitä*
- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja lisää muoto-opin osaamistaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin elämään antiikin aikaisessa kaupungissa.*

Keskeiset sisällöt

Antiikin elämää

- *yksityinen ja julkinen elämä antiikissa*
- *työnteko antiikissa*
- *orjuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa lauseopin osaamistaan*
- *harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- *antiikin vapaa-aika*
- *antiikin roomalaisnuorten kasvatus ja koulunkäynti*
- *antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan
- tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan
- tutustuu etruskeihin.

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- Rooman varhaishistoria ja siihen liittyvät tarut
- Rooman historian käännekohtat
- Rooman kehittyminen maailmanvallaksi

- *roomalainen aikakäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *täydentää lauseopin osaamistaan*
- *hallitsee keskeisen muoto-opin*
- *syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta*
- *tutustuu runomitoista heksametriin.*

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- *Rooman historian merkkihenkilöitä*
- *roomalaiset hyveet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa*
- *monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista*

- *tutustuu lyyrisiin runomittoihin.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- *antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme*
- *antiikin tieteet ja taiteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*
- *tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.*

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämässä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*
- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötälämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämysten avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

8.20. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestäväen kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista

- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävä talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistamaa oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventää oikeudellista ymmärrystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventää ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Opintojakso harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet
- osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa
- tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin
- osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
- oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
- oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
- oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- sopimus- ja vahingonkorvausoikeus
- perhe- ja jäämistöoikeus
- varallisuusoikeus
- tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
- työoikeus
- asumiseen liittyvä sopimusoikeus
- hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
- prosessi- ja rikosoikeus
- ympäristöoikeus

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pyritään vierailemaan käräjäoikeudessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja.

Yhteiskuntaopin kertauskurssi, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Menestyminen ylioppilaskirjoituksissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Harjoitellaan erilaisia tehtävätyyppejä.
- Laajennetaan aikaisemmillä opintojaksoilla esiin tulleita näkökulmia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi muodostuu tuntityöskentelystä ja harjoitustöistä ja niissä osoitetuissa tiedoissa ja taidoissa. Suoritusmerkintä edellyttää annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaisesti ja ajallaan.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kurssisuoritusmerkintä edellyttää yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Lakitiedon syventävä kurssi, 2 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään lakitiedon (YH04) oppisisältöjä.

- Lisätään oikeustieteellistä ymmärrystä yhteiskuntaan ja yhteiskunnan ilmiöihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään eri oikeusaloihin tarkemmin
- Ratkotaan juridisia ongelmatapauksia
- Oppitunneille voidaan kutsua eri oikeusalojen asiantuntijoita ja opetusryhmän kanssa voidaan myös tehdä vierailuja esim. kärjäoikeuteen, hovioikeuteen tai oikeustieteelliseen tiedekuntaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu

- Opiskelijan asiaosaamiseen ja aktiivisuuteen
- Tehtyihin harjoitustöihin ja ryhmäkeskusteluihin
- Itsenäiseen ja kriittiseen ajatteluun
- Kykyyn perustella ja pohtia perusteluja sekä huomioida toiset keskustelijat ja heidän ajatuksensa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Osallistuminen edellyttää, että YH04 opintojakso on suoritettu.

Globaali maailma: politiikkaa, taloutta ja kansalaisjärjestöjä, 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan yhteiskuntatieteiden näkökulmista kansainvälisiin suhteisiin.
- Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden ymmärrystä politiikan, talouden ja kansalaisten järjestötoiminnasta ja niiden välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Näitä lähestymistapoja ovat mm. kansainvälinen politiikka ja sen tarjoamat teoriat, kansainvälinen kauppajärjestelmä ja talouspolitiikka ja moninaisten organisaatioiden tekemä kehitysyhteistyö.
- Tarkastelun tasoina ovat sekä valtioiden ja niiden muodostamien järjestöjen makrotaso että kansainvälisten organisaatioiden ja erilaisten kansalaisjärjestöjen muodostama mikrotaso.

- Työtapoina ovat mm. oppitunnit, harjoitustyöt, ryhmätyöt ja –keskustelut, mahdollisuuksien mukaan moninaiset vierailut ja vierailijat sekä yliopistolta että kehitysyhteistyötä tekevistä kansalaisjärjestöistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu:

- Opiskelijan asiaosaamiseen ja tuntiaktiivisuuteen
- Tehtyihin harjoitustöihin ja ryhmäkeskusteluihin
- Itsenäiseen ja kriittiseen ajatteluun
- Kykyyn perustella ja pohtia perusteluja sekä huomioida toiset keskustelijat ja heidän ajatuksensa.

Pakolliset edeltävät opinnot: vähintään yksi pakollinen yhteiskuntaopin opintojakso oltava suoritettuna.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Syvennyttään Euroopan unionin toimintaan, 2 op (YH08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi syventää käsitystä Euroopan unionin toiminnasta osana globaalia maailmaa ja taloutta sekä EU-kansalaisuuden näkökulmasta. Se antaa valmiuksia kehittyä yhteiskunnallisista, erityisesti Euroopan unionia koskevista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan Euroopan unionin toimintaa sekä hankitaan ja arvioidaan kriittisesti sitä koskevaa tietoa syventymällä erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan ajankohtaiseen keskusteluun. Lisäksi pohditaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja toimintaa osana Euroopan unionia sekä toteutetaan tältä pohjalta ryhmän yhteinen EU-projekti. Projekti voi olla esim. EU-aiheinen tapahtuma koulussa, EU-parlamentaarikon tapaaminen tai haastattelu tai muu ryhmän valitsema muoto. Kurssille voidaan myös kutsua alan asiantuntijoita tai kurssille voidaan kutsua myös vierailijoita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

8.21. Yrittäjyys (YRI)

Oppiaineen tehtävä

Luostarivuoren Lyseon lukiossa yrittäjyyden opinnoissa yhdistyvät yrittäjyysosaaminen, vahva tulevaisuusorientaatio sekä kestäväen tulevaisuuden näkökulma ja mahdollisuudet. Lähtökohtana on muodostaa moninäkökulmainen, tulevaisuuteen katsova ja ennen muuta omaan kokemukseen pohjautuva kuva yrittäjyydestä, jossa yrittäjyys tunnustetaan ammattia laajempaan käyttäytymiseen, ominaisuuksina ja taitoina. Lisäksi opinnoissa kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin muutosvoimiin kuten työn murrokseen, teknologian kehitykseen sekä kiertotalouden mahdollisuuksiin. Tavoitteena on, että tulevaisuuslukutaidon vahvistuminen, yrittäjämäiseen toimintatapaan harjaantuminen sekä oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen auttavat opiskelijaa suunnistamaan alati muuttuvassa maailmassa.

Kaikki yrittäjyyden opinnot ovat toiminnallisia. Oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti asioita tekemällä ja kokeilemalla, monesti pelillisesti ja tiimeissä. Kuten todellisessakin yrittäjyydessä, opiskelija oppii virheitä tekemällä, ongelmia ratkaisemalla, kokeilemalla, löytämällä sekä ahkeralla työllä. Tekemisen ohessa opiskelija harjaantuu ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan osana tiimiä. Yrittäjyyden opinnoissa yhteistyötä tehdään laajasti paikallisten yritysten ja yrittäjien, korkeakoulujen sekä muiden oppilaitosten ja organisaatioiden kanssa ja yhteistyöhön kannustetaan myös opiskelijoita. Lisäksi opintoihin sisältyy mahdollisuus osallistua kansallisiin ja kansainvälisiin yrittäjyyskilpailuihin.

Tavoitteet

Yrittäjyyden opinnot kehittävät opiskelijan yrittäjämäistä toiminta- ja ajattelutapaa, jossa painottuvat mahdollisuuksien löytäminen ja niihin tarttuminen, tavoitteellisuus, luova

ongelmanratkaisu, verkostoituminen, itsensä johtaminen, neuvottelutaidot, vakuuttaminen, strateginen ajattelu sekä epävarmuuden sietokyky. Lisäksi opinnoissa harjaantuvat moninaiset työelämän metataidot kuten joustavuus, kyky omaksua uusia asioita, ryhmätyötaidot, vuorovaikutus- ja viestintätaidot, itseohjautuvuus, itsesääntely ja kansainvälisyysosaaminen. Opintojen vahva tulevaisuusorientaatio vahvistaa opiskelijan tulevaisuuslukutaitoa ja tulevaisuusresilienssiä eli kykyä toimia nopeasti muuttuvassa maailmassa ja yllättävissäkin olosuhteissa.

Ammatinharjoittamisen näkökulmasta opiskelija oppii tunnistamaan yrittäjyyden vaatimukset ja osaa arvioida omaa osaamistaan, vahvuuksiaan ja kehittymisenpaikkojaan suhteessa näihin vaatimuksiin. Lisäksi opiskelija ymmärtää yrityksen liiketoiminnan perusteet ja osaa suunnitella, arvioida ja kehittää liiketoimintaa. Kaiken kaikkiaan yrittäjyyden opintojen keskeisenä tavoitteena on tukea laajasti opiskelijan moninaisen osaamisidentiteetin rakentumista ja mahdollistaa osaltaan osaamisen ja vahvuuksien konkreettinen hyödyntäminen jo lukioaikana.

Osaamisen arviointi

Kaikki yrittäjyyden opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojen arviointi muodostuu aktiivisesta osallistumisesta tuntityöskentelyyn sekä monipuolisista yksilö- ja tiimitehtävistä. Suoritusmerkintä edellyttää läsnäoloa tunneilla sekä annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaan ja ajallaan. Mahdollisia ja suositeltavia arviointitapoja ovat esimerkiksi oppimispäiväkirjat, portfoliotyöskentely sekä itse- ja vertaisarviointit (esim. tiimin vertaisarviointi). Yrittäjyyden opinnot eivät sovellu itsenäisesti suoritettaviksi.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Yrittäjyyden opinnot, joissa painottuvat erityisesti tulevaisuuslukutaito sekä kestävän tulevaisuuden näkökulma tukevat luontevasti ja monipuolisesti opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja tavoitteita. Opintoihin keskeisesti kuuluvat oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen, kehittäminen ja käyttöönotto jo lukioaikana ovat osa elinikäistä laajan osaamisidentiteetin rakennusprosessia. Opintojen kokemuksellisuus, kuten omakohtainen kokemus yrittäjyydestä tai tulevaisuuslukutaitoa vahvistavat sisällöt lisäävät puolestaan opiskelijan omatoimisuutta, muutoksen- ja epävarmuudensietokykyä sekä sinnikkyyttä yrittää uudelleen ajoittaisista takaiskuista huolimatta. Samalla yrittäjyyden opinnot lisäävät opiskelijan ongelmanratkaisukykyä, uteliaisuutta ja halua oppia ja yhdistellä asioita uusilla ja luovilla tavoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojen kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja tiimityöskentely kehittävät monipuolisesti opiskelijan tunne- ja empatiataitoja, sosiaalisen kanssakäymisen taitoja, kuten yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja sekä rakentavan viestinnän taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyyden opinnot antavat monipuolisen ja realistisen kuvan yrittäjyydestä osana yhteiskuntaa. Kestävän tulevaisuuden näkökulma ja mahdollisuudet sekä kyky hahmottaa vaihtoehtoisia tulevaisuuksia lisäävät opiskelijan tunnetta vaikuttaa omaan, yhteiskunnan ja esimerkiksi ympäristön tulevaisuuteen. Kaiken kaikkiaan yrittäjyyden opinnot vahvistavat opiskelijan yrittäjämäistä asennetta ja toimintatapaa, jotka osaltaan tukevat opiskelijan opiskelu- ja työelämävalmiuksia sekä lisäävät hallinnan tunnetta omasta elämästä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yrittäjyyden opintojen keskiössä on ajatus kestävästä tulevaisuudesta mahdollisuutena. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kiertotalouden, vastuullisuuden, kestäväen kulutuksen sekä digitalisaation ja robotisaation teemojen painottamista opinnoissa ja niiden lähestymistä myös uusien innovaatioiden ja liiketoimintamahdollisuuksien kautta.

Opintojaksot

Osaamisen tulevaisuus - johdatus yrittäjyyteen, 2 op (YRI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tulevaisuuslukutaidon ja tulevaisuusresilienssin vahvistuminen
- työn ja osaamisen tulevaisuus ja näihin vaikuttavat ajankohtaiset muutosvoimat (kuten tekoäly ja robotisaatio)
- oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen, kehittäminen ja reflektointi, osaamisidentiteetin rakentuminen
- ajankohtaisen ja monipuolisen yrittäjyyskäsityksen muodostuminen
- yrittäjyyden merkitys osana työn laajempaa murrosta
- kiertotalouden uudet liiketoimintamallit ja –mahdollisuudet sekä kiertotalouden merkitys osana kestävämpää talouskasvua
- yhdessä oppimisen sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen vahvistuminen esimerkiksi tiimityöskentelyn ja pelillistämisen kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työn ja osaamisen murros ja muutosvoimat
- osaamisen tunnistaminen, kehittäminen ja reflektointi
- yrittäjyys nyt ja tulevaisuudessa
- kiertotalous ja kestävä talouskasvu
- tekoäly ja robotisaatio
- yhdessä oppiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yrittäjyyden opinnot, joissa painottuvat tulevaisuuslukutaito sekä kestäväen tulevaisuuden näkökulma tukevat monipuolisesti opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja tavoitteita. Opintoihin keskeisesti kuuluvat oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen, kehittäminen ja käyttöönotto jo lukioaikana ovat osa elinikäistä laajan osaamisidentiteetin rakennusprosessia. Vahvistamalla opiskelijan tulevaisuuslukutaitoa vahvistetaan myös tulevaisuusresilienssiä eli kykyä kohdata ja toimia nopeastikin muuttuvassa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojen kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja tiimityöskentely kehittävät monipuolisesti opiskelijan tunne- ja empatiataitoja, sosiaalisen kanssakäymisen taitoja, kuten yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja sekä rakentavan viestinnän taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyyden opinnot antavat monipuolisen ja realistisen kuvan yrittäjyydestä osana yhteiskuntaa. Kestävän tulevaisuuden näkökulma ja mahdollisuudet sekä kyky hahmottaa vaihtoehtoisia tulevaisuuksia lisäävät opiskelijan tunnetta vaikuttaa omaan, yhteiskunnan ja esimerkiksi ympäristön tulevaisuuteen. Kaiken kaikkiaan yrittäjyyden opinnot vahvistavat opiskelijan yrittäjämäistä asennetta ja toimintatapaa, jotka osaltaan tukevat opiskelijan opiskelu- ja työelämävalmiuksia sekä lisäävät hallinnan tunnetta omasta elämästä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintojen arviointi muodostuu aktiivisesta osallistumisesta tuntityöskentelyyn sekä monipuolisista yksilö- ja tiimitehtävistä. Oppimispäiväkirja (tai vastaava oman osaamisen ja oppimisen seuraamiseen ja reflektointiin ohjaava tehtävä). Suoritusmerkintä edellyttää läsnäoloa tunneilla sekä annettujen yksilö- ja tiimitehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaan ja ajallaan. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan laajasti työn, osaamisen ja yrittämisen tulevaisuuteen ja näihin vaikuttaviin ajankohtaisiin muutosvoimiin kuten tekoälyyn ja robotisaatioon. Keskeistä on oman laaja-alaisen osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen, kehittäminen ja reflektointi. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan tulevaisuuslukutaitoa sekä tulevaisuusresilienssiä eli kykyä kohdata ja toimia nopeastikin muuttuvassa maailmassa.

Yrittäjyyttä tarkastellaan osana työn laajempaa murrosta. Tämä tarkoittaa monipuolisen, realistisen ja tulevaisuuteen katsovan yrittäjyyskäsityksen muodostumista. Opintojakso tutustuttaa opiskelija kiertotalouden kautta avautuviin uusiin liiketoimintamalleihin ja -mahdollisuuksiin. Tavoitteena on lisätä opiskelijan tulevaisuususkoa ja käsitystä omista sekä yrittäjyyden vaikuttamismahdollisuuksista kestävämpään tulevaisuuteen. Toiminnallisuus kuten pelillistäminen ja tiimityöskentelyn kautta kehittyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisessä osassa yrittäjyyden opintoja ja oppimista.

Opintojaksolla on mahdollista tehdä yhteistyötä esimerkiksi paikallisten yrittäjien, yrittäjäjärjestöjen tai yritysneuvonnan kanssa.

Ideasta yritykseksi – innovoinnin ytimessä, 2 op (YRI2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kokemus yritysidean keksimisestä, kehittämisestä ja testaamisesta innovaatioprosessin kautta
- vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaitojen vahvistuminen, yhdessä oppimisen taidot
- itsetuntemus sekä omien vahvuuksien ja osaamisen tunnistaminen
- luovuuden, ongelmanratkaisutaitojen, epävarmuudensietokyvyn sekä sinnikkyiden kasvu
- ymmärrys kiertotalouden uusista liiketoimintamalleista ja -mahdollisuuksista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yritysidean keksiminen, kehittäminen ja testaaminen innovaatioprosessin kautta
- tiimityötaitot ja yhdessä oppiminen
- yhteistyö asiakkaiden ja yritysten kanssa

- kiertotalous uusien innovaatioiden lähteenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintoihin keskeisesti kuuluvat oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen, kehittäminen ja käyttöönotto jo lukioaikana ovat osa elinikäistä laajan osaamisidentiteetin rakennusprosessia. Vahvistamalla opiskelijan tulevaisuuslukutaitoa vahvistetaan myös tulevaisuusresilienssiä eli kykyä kohdata ja toimia nopeastikin muuttuvassa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojen kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja tiimityöskentely kehittävät monipuolisesti opiskelijan tunne- ja empatiataitoja, sosiaalisen kanssakäymisen taitoja, kuten yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja sekä rakentavan viestinnän taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyyden opinnot antavat monipuolisen ja realistisen kuvan yrittäjyydestä osana yhteiskuntaa. Kestävän tulevaisuuden näkökulma ja mahdollisuudet sekä kyky hahmottaa vaihtoehtoisia tulevaisuuksia lisäävät opiskelijan tunnetta vaikuttaa omaan, yhteiskunnan ja esimerkiksi ympäristön tulevaisuuteen. Kaiken kaikkiaan yrittäjyyden opinnot vahvistavat opiskelijan yrittäjämäistä asennetta ja toimintatapaa, jotka osaltaan tukevat opiskelijan opiskelu- ja työelämävalmiuksia sekä lisäävät hallinnan tunnetta omasta elämästä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yrittäjyyden opintojen keskiössä on ajatus kestävästä tulevaisuudesta mahdollisuutena. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kiertotalouden, vastuullisuuden, kestävästä kulutuksesta sekä digitalisaation ja robotisaation teemojen painottamista opinnoissa ja niiden lähestymistä myös uusien innovaatioiden ja liiketoimintamahdollisuuksien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintojen arviointi muodostuu aktiivisesta osallistumisesta tuntityöskentelyyn sekä monipuolisista yksilö- ja tiimitehtävistä. Oppimispäiväkirja (tai vastaava oman osaamisen ja oppimisen seuraamiseen ja reflektointiin ohjaava tehtävä). Suoritusmerkintä edellyttää läsnäoloa tunneilla sekä annettujen yksilö- ja tiimitehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaan ja ajallaan. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelijat tutustuvat uuden yritysideoon keksimiseen, kehittämiseen ja testaamiseen innovaatioprosessin kautta. Työskentely tapahtuu tiimeissä, joissa opiskelijat kehittävät uuden tuotteen tai palvelun. Valmista ideaa ei tarvita vaan opintojaksolle osallistumiseen riittää avoin ja kokeileva mieli sekä halu oppia uutta. Innovaatioprosessin aloitusta ohjaa tutustuminen kiertotalouteen uusien innovaatioiden lähteenä. Opintojaksolla tehdään yhteistyötä niin potentiaalisten asiakkaiden kuin myös paikallisten yritysten kanssa. Opintojakson toteutuksessa on mahdollista tehdä yhteistyötä myös muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa ja opintojakso voidaan aloittaa tiimityöskentelyä vahvistavalla yhteisellä leiripäivällä.

Vuosi yrittäjänä, 4 op (YRI3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa yrittäjyyden vaatimukset ja osaa arvioida omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa
- Opiskelija tunnistaa ja arvioi omaa toimintaansa yrityksessä osana tiimiä
- Opiskelija kehittää omia yrittäjyyden taitojaan, kuten myynti-, tiimityö-, ongelmanratkaisu-, viestintä- ja esiintymistaitoja
- Opiskelija osaa suunnitella yrityksen liiketoimintaa, kuten käyttää liiketoiminnan suunnitteluun liittyviä työkaluja, laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat sekä laatia liiketoimintamallin ja -suunnitelman.
- Opiskelija ymmärtää liiketoiminnan perusteet ja osaa arvioida ja kehittää yrityksen toimintaa
- Opiskelija osaa rakentaa liiketoimintaa edistäviä yhteistyöverkostoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- pitkäkestoinen ja käytännönläheinen kokemus oman yrityksen pyörittämisestä yhdessä kaverin tai isomman tiimin kanssa
- liiketoimintaosaamisen perusteet
- sitoutuminen yhteiseen yritykseen ja tiimityöskentelyyn

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omakohtainen ja käytännönläheinen kokemus yrittäjyydestä vahvistavat opiskelijan omatoimisuutta, muutoksen- ja epävarmuudensietokykyä sekä sinnikkyyttä toimia ajoittaisista takaiskuista huolimatta. Lisäksi yrittäjyyden opinnot lisäävät opiskelijan ongelmanratkaisukykyä, uteliaisuutta ja halua oppia ja yhdistellä asioita uusilla ja luovilla tavoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojen kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja vahva tiimityöskentelyn painotus kehittävät monipuolisesti opiskelijan tunne- ja empatiataitoja, sosiaalisen kanssakäymisen taitoja, kuten yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja sekä rakentavan viestinnän taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyyden opinnot antavat monipuolisen ja realistisen kuvan yrittäjyydestä osana yhteiskuntaa. Opinnot vahvistavat opiskelijan yrittäjämäistä asennetta ja toimintatapaa, jotka osaltaan tukevat opiskelijan opiskelu- ja työelämävalmiuksia sekä lisäävät hallinnan tunnetta omasta elämästä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yrittäjyyden opintojen keskiössä on ajatus kestävästä tulevaisuudesta mahdollisuutena. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kiertotalouden, vastuullisuuden, kestävästä kulutuksesta sekä digitalisaation ja robotisaation teemojen painottamista kaikissa yrittäjyyden opinnoissa ja teemojen lähestymistä myös uusien innovaatioiden ja liiketoimintamahdollisuuksien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Arvioinnin lähtökohtina ovat aktiivinen ja omatoimisella otteella tapahtuva liiketoiminnan suunnittelu, kehittäminen ja toteuttaminen sekä sitoutuminen tiimityöskentelyyn. Suoritusmerkintä edellyttää yrityksen perustamista ja pyörittämistä, osallistumista opetukseen sekä annettujen yksilö- ja tiimitehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaan ja ajallaan. Portfolio (tai vastaava oman osaamisen ja oppimisen seuraamiseen, reflektointiin ja dokumentointiin ohjaava tehtävä). Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyden kolmas opintojakso muodostuu lähes koko lukuvuoden kestävästä Vuosi yrittäjänä-yrittäjyykokemuksesta. Opintojen aikana osallistujat perustavat yksin tai tiimissä oikealla rahalla toimivan harjoitusyrityksen. Vuoden aikana opiskelijat saavat pitkäkestoisen ja käytännönläheisen kokemuksen oman yrityksen pyörittämisestä yhdessä kaverin tai isomman tiimin kanssa. Omasta yrityksestä vastaaminen kehittää monipuolisesti opiskelijan yrittäjyys- ja työelämätaitoja kuten liiketoimintaosaamista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, vastuunkantoa, ongelmanratkaisukykyä, sinnikkyyttä sekä oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistamista. Oman yrityksen pyörittäminen vaatii sitoutumista, jota yritystoimintaan kuuluvat ylä- ja alamäet aika-ajoin koettelevat.

Pelataan! – johda hotelliyritystä simuloidussa tietokoneympäristössä, 2 op (YRI4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu liiketoiminnan perusteisiin ja peruskäsitteisiin ja oppii hahmottamaan yrityksen päätöksenteon ja toiminnan kokonaisvaltaisuutta
- Pelaaminen ja siihen liittyvät tehtävät kehittävät opiskelijan strategista ajattelua, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja kuten neuvottelu- ja päätöksentekokykyä sekä epävarmuuden- ja riskinsietokykyä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrityspelikurssi, jolla oppiminen tapahtuu pääasiassa simuloidussa tietokoneympäristössä
- Opiskelijat työskentelevät 3-4 hengen pienryhmissä. Kukin ryhmä saa johdettavakseen virtuaalisen hotelliyrityksen, jonka johtoryhmän pelaajat muodostavat.
- Tiimit kilpailevat keskenään menestyneimmän hotellin paikasta.
- Pelikokemus kehittää opiskelijan strategista ajattelua, tiimityötaitoja sekä liiketoimintaosaamisen perusteita. Erityisesti opiskelija oppii hahmottamaan yrityksen päätöksenteon kokonaisvaltaisuutta syys-seuraussuhteineen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pelikokemus vahvistaa opiskelijan strategista ajattelua, ongelmanratkaisukykyä, itseohjautuvuutta, sinnikkyyttä sekä epävarmuuden- ja riskinsietokykyä. Pelaaminen ruokkii uteliaisuutta ja halua oppia ja yhdistellä asioita uusilla ja luovilla tavoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toiminnallisuus ja tiimityöskentely kehittävät monipuolisesti opiskelijan tunne- ja empatiataitoja, sosiaalisen kanssakäymisen taitoja, kuten yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja sekä rakentavan viestinnän taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pelillistetty yrittäjyyskokemus auttaa opiskelijaa hahmottamaan yrityksen toiminnan kokonaisvaltaisuutta osana muuttuvaa toimintaympäristöä ja yhteiskuntaa. Kaiken kaikkiaan yrittäjyyden opinnot vahvistavat opiskelijan yrittäjämäistä asennetta ja toimintatapaa, jotka osaltaan tukevat opiskelijan opiskelu- ja työelämävalmiuksia sekä lisäävät hallinnan tunnetta omasta elämästä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintojen arviointi muodostuu aktiivisesta osallistumisesta tuntityöskentelyyn ja pelikierrosten pelaamiseen sekä sitoutumisesta tiimityöskentelyyn. Tiimit pitävät blogia (tai vastaavaa päiväkirjaa) pelikierroksista. Lisäksi opintojaksolla kirjoitetaan henkilökohtaista oppimispäiväkirjaa (tai annetaan vastaava oman osaamisen ja oppimisen seuraamiseen, reflektointiin ja dokumentointiin ohjaava tehtävä). Suoritusmerkintä edellyttää osallistumista opetukseen, sitoutumista pelin pelaamiseen sekä annettujen yksilö- ja tiimitehtävien suorittamista hyväksytysti, ohjeiden mukaan ja ajallaan. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso syventää opiskelijan liiketoimintaosaamista ja peruskäsitteiden hallintaa. Opiskelija oppii hahmottamaan yrityksen päätöksenteon ja toiminnan kokonaisvaltaisuuden moninaisine syys-seuraussuhteineen. Oppiminen tapahtuu simuloitussa tietokoneympäristössä, jossa opiskelijat pyörittävät pelitiimeissä virtuaalista hotelliyritystä. Hotellin johtoryhmän jäsenenä opiskelijat tekevät päätöksiä mm. markkinaennusteiden, asiakkaiden muuttuvien tarpeiden ja toisten tiimien siirtojen ohjaamina. Samalla tiimit kilpailevat keskenään menestyneimmän hotellin paikasta. Peli rakentuu noin kuudesta pelikierroksesta, joista yksi kierros vastaa puolta vuotta hotellibisneksessä. Pelaaminen ja siihen liittyvät yksilö- ja tiimitehtävät kehittävät opiskelijan strategista ajattelua, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja kuten neuvottelu- ja päätöksentekokykyä sekä epävarmuuden- ja riskinsietokykyä.

8.22. Integroivat opintojaksot (INT)

Opintojaksot

Ensiapu ja turvallisuus, 2 op (INT07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa antaa ensiapua erilaisissa tilanteissa
- opiskelija osaa edistää turvallisuutta
- opiskelija tutustuu jatko-opintomahdollisuuksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- hätäensiapu
- toiminta onnettomuuspaikalla
- turvallisuus eri ympäristöissä
- vierailut

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää omaa ja muiden hyvinvointia, kun hän oppii käytännön ensiaputaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää miten voi parantaa omaa ja muiden turvallisuutta eri ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Eri oppiaineita yhdistävä kurssi, jonka aihepiirit liittyvät mm. terveystietoon, biologiaan, kemiaan ja fysiikkaan. Kurssin tavoitteena on ymmärtää turvallisuuskäsite laaja-alaisesti sekä hallita ensiavun keskeisiä käsitteitä ja toimintatapoja. Opiskelija saa kurssilta valmiudet toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa ensiapu- ja sairaskohtaustilanteissa. Kurssiin sisältyvät vierailukäynnit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden tutustua terveydenhuolto-, turvallisuus- ja/tai pelastusalaan myös ammatillisesta näkökulmasta. Suoritusmerkintä.

YO-kokeiden integroivat tehtävät, 2 op (INT08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään opiskelijoiden monitieteistä ajattelua sekä lähdekriittisyyttä
- kerrataan ja syvennetään asiaosaamista
- vahvistetaan erilaisiin tehtävyytyyppeihin vastaamista
- vahvistetaan itse- ja vertaisarviointia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan eri oppiaineiden yo-kokeiden integroiviin kysymyksiin
- analysoidaan erilaisia tehtäviä ja samalla kartutetaan opiskelijoiden tieto- ja taito-osaamista
- harjoitellaan integroiviin tehtäviin vastaamista ja niitä voidaan arvioida itse- ja vertaisarviointia hyödyntäen
- Opintojakso soveltuu abivuodelle, jolloin se tukee myös valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin.
- Opintojakson oppiaineet voivat vaihdella eri lukuvuosina.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Integroivat tehtävät lisäävät monitieteistä näkemystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen syventyy.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tehtävävalinnoilla edistetään myös globaalia näkemystä ja kulttuureihin tutustumista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja se edellyttää kurssitehtävien suorittamista hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ei itsenäistä suorittamista.

Psykologia ja kuvataide - kuvitan itseäni, 2 op (INT10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tukea opiskelijan positiivista minäkuvaa, lisätä itsetuntemusta, auttaa jaksamisessa ja löytää keinoja ajatusten ja tunteiden ilmaisemiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teoriatausta pohjaa psykologian persoonallisuusteorioihin, käytännön harjoitukset tapahtuvat kuvataiteen, keskustelun ja itsetuntemusta kartoittavien tehtävien keinoin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso kasvattaa opiskelijan kulttuurista osaamista osana hyvinvointiaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tukee positiivista minäkuvaa ja lisää itsetuntemusta. Se pohjautuu psykologian persoonallisuusteorioihin ja kuvataiteeseen voimaannuttavana prosessina.

9. Liitteet

9.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

9.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITÄIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus tavalla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Kielitaidon alkeiden hallinta					
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta, rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean
Kehittyvä alkeiskielitaito					

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kiellellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisia	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisia sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkautelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussääntönsä. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yksikielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko
	Kehittyvä peruskielitaito				
	Toimiva peruskielitaito				

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussääntöimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan huomioon tärkeitä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietao sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin
Sujuva peruskielitaito					

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo erilaisten kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumpunkunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemukspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ehdotuksia. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavat tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla ja tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa ilmeisesti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunteita, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipuolisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähköä, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.
--	--	--	--	--	--

9.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

9.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietoa saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

9.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

9.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kielyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kielyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaiseeseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämässä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitte

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

9.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

9.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määriteltävä koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetetavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituseriä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitteily

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄ18 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.